Dzisiaj 20 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp Akc Drukarnia Polska w Poznaniu św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 565 P

Poznań, piątek dnia 8 grudnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 7 grudnia.

Grzech narodowy

Jak wiadomo, przy wyborach do rad miejskich w Poznańskiem i na Pomorzu Żydzi wyraźnie poparli obóz „sanacyjny". Ujawniło się to szczególnie w Poznaniu, Bydgoszczy i Toruniu, a więc w większych miastach, posiadających poważniejsze skupienia żydowskie.

Nikogo to zresztą nie zdziwiło, boć wiadomo powszechnie, że Żydów nie brak na czołowych stanowiskach w organizacji B. B., że ideologja i praktyczna polityka B. B. ma zdeklarowane momenty żydofilskie, że wybitni publicyści „sanacyjni" (np. p. Stpiczyński) propagują tezę gospodarczą, że Polacy nie nadają się do uprawiania handlu, że handel w Polsce musi być w rękach żydowskich. Więc rzeczą jest zrozumiałą, że Żydzi za to wszystko odwdzięczają się obozowi „sancyjnemu" głosami żydowskiemi.

Poza Poznańskiem i Pomorzem (gdzie opinja publiczna jest czujna w sprawie żydowskiej), na innych terenach wzajemne, „sanacyjno" - żydowskie sympatje przybierają znacznie konkretniejszą formę.

W zbliżającą się niedzielę odbędą się wybory do rad miejskich w części miast małopolskich z Krakowem na czele (bez Lwowa i in.). Na wybory te zawarł obóz „sancyjny" formalne porozumienie z Żydami. Donosi o niem żydowsko - socjalistyczna „Noje Folkscajtung" z 2 grudnia, ogłaszając następujący „ściśle poufny" okólnik władzy naczelnej, t. zw. egzekutywy Sjonistycznej Organizacji Krajowej we Lwowie do podległych placówek sjonistycznych:

„Lwów, dnia 11 listopada 1933 r. Nr. 2949-33. Okólnik Nr. 25. Ściśle poufne.

„Do prezesów komitetów lokalnych i mężów zaufania Syjonistycznej Organizacji Krajowej.

„Egzekutywa Syjonistycznej Organizacji Krajowej w związku z nadchodzącemi wyborami do rad miejskich przeprowadziła rozmowy z czynnikami miarodajnemi i w ich wyniku podaje Wam następujące instrukcje:

„Natychmiast po otrzymaniu okólnika należy podjąć pertraktacje z miejscowym przedstawicielem B. B. W. R., celem porozumienia się w sprawie kooperacji przy nadchodzących wyborach. Żądaniem naszych organizacyj jest — w miarę możności jeszcze przed podjęciem rozmów z B. B. — zorganizować pod hasłem solidarności żydowskiej szeroki front żydowski, celem zapobieżenia tworzeniu innych ugrupowań żydowskich. Jeśli to się nie uda i jakaś grupa żydowska nie będzie solidarna, należy z tą grupą rozpocząć walkę wyborczą, do której trzeba się już teraz przygotowywać. Zapewnione zostało, iż B. B. i władze zachowają wobec tej walki neutralność. Jeśli władze lub grupy B. B. zachowywać się będą inaczej, należy natychmiast powiadomić Egzekutywę, która podejmie odpowiednie kroki. W pertraktacjach z B. B. należy sobie zapewnić współpracę — zarówno podczas konstytuowania rad gminnych, jak i w późniejszej pracy praktycznej w gospodarce gminnej. Podczas pertraktacyj i na wypadek konieczności należy podkreślać i powoływać się na porozumienie, osiągnięte w tym względzie między Egzekutywą a czynnikami miarodajnemi w Warszawie i Lwowie."

Wymowa dokumentu tego jest aż nadto dobitna. Oświetlenia doznaje porozumienie „sanacyjno" - żydowskie jeszcze ze strony kierowniczych czynników żydowskich.

Oto na wielkiem zgromadzeniu żydowskiem w Krakowie leaderzy żydowscy wyjaśniali, dlaczego idą z obozem „sanacyjnym". Przy tej okazji Żyd, adwokat dr. Feldblum, przemawiający z ramienia krakowskiego B. B., oświadczył — według sjonistycznego „Nowego Dziennika" —, że Żydzi, „podobnie, jak wszystkie zdrowo myślące odłamy narodu polskiego", uważają „endecję za największego wroga" i są tego zdania, że „każdy głos, odebrany endecji, jest osłabieniem pozycji naszych śmiertelnych wrogów".

Nie potrzebujemy podkreślać, jakim grzechem narodowym jest zawieranie sojuszu z Żydami i wzmacnianie ich siły w radach miejskich tej samej Małopolski, której miasta, której handel, której przemysł, której rzemiosło jest już i tak zawojowane przez Żydów.

Walkę w obronie żywiołu polskiego i chrześcijańskiego w miastach małopolskich prowadzi przy wyborach samorządowych obóz narodowy w warunkach niesłychaie trudnych. O sytuacji tej pisze „Gazeta Warszawska":

„Nowa ustawa wprowadza (w miejsce dawnego systemu kurjalnego — red.) wybory proporcjonalne, w których każda grupa wyborców bez obawy majoryzacji przez większość może wybrać swoich kandydatów. Ale duch wyborów galicyjskich, który już za czasów „sanacyjnych" w r. 1927 wyraził się słynnym „blokiem trzech narodów" (faktycznie: „sanacji", sjonistów i Undo), żyje jeszcze w Małopolsce. Inteligencja składa się tam przeważnie z zależnych urzędników, przemysł i handel są w ręku Żydów. Dwie te grupy pod patronatem B. B. będą głosowały bądź na wspólne, bądź na odrębne, ale zaprzyjaźnione listy i przeważnie zwyciężą.

„Oczywiście, nie wszędzie i nie bez walki. Wprawdzie część Chadecji, dość silnej w niektórych miastach małopolskich, połączyła się z blokiem „sanacyjno" - żydowskim, sprzedawszy się za ochłapy pod postacią kilku mandatów radzieckich. Ale obóz narodowy, a w mniejszych miastach także i ludowcy, staną do walki przeciw tej specyficznie galicyjskiej mieszaninie. Na zwycięstwo liczyć nie możemy. Będzie to dopiero pierwsza próba wyzwolenia miast małopolskich zpod rządów Żydów i idących na ich pasku „szabesgojów", — pierwsze starcie o usamodzielnienie na tym terenie polskiego „człowieka średniego".

„Przed wojną w miastach małopolskich rządzili zaprzyjaźnieni z Żydami „demokraci". Po odzyskaniu niepodległości część ich przeszła do Ch. D., większość została wchłonięta przez „sanację". Mieszczaństwo narodowe istnieje tam wszędzie, ale jest narazie jeszcze w mniejszości. Załamanie się Ch. D. i ogromny wzrost wpływów żydowskich w obozie „sanacyjnym" stwarza i w Małopolsce korzystne warunki walki o unarodowienie miast i mieszczaństwa. Walkę tę podjął już obóz narodowy."

Odniesienie zwycięstwa wyborczego jest w tych warunkach na terenie miast małopolskich oczywiście niemożliwe. Ale wybory dadzą skupienie i zwarcie żywiołów rdzennie polskich, posiadających pełną świadomość, że podjęty być musi wielki, twardy, systematyczny trud celem stopniowego odżydzenia miast małopolskich, które mają obecnie wygląd tragiczny, o ile chodzi o polski interes narodowo-państwowy.

Włoski atak na Ligę Narodów

Sceptycyzm angielskich sfer miarodajnych — Głos „Times" — Czeskie sfery decydujące wypowiadają się przeciw odsunięciu małych państw od wpływów w Lidze Narodów

Londyn. (Tel. wł.) Włoskie „ultimatum" do Ligi Narodów omawia prasa angielska bardzo obszernie.

Przyznając w zasadzie słuszność żądaniu reformy instytucji genewskiej, dzienniki stanowczo stwierdzają, że w chwili obecnej nie da się przeprowadzić reformy w duchu postulatów włoskich. Jest nie do pomyślenia, aby żądanie to znalazło jednomyślne przyjęcie wśród 17 państw rady, oraz większość w zgromadzeniu Ligi.

„Times" widzi w uchwale wielkiej rady faszystowskiej nie groźbę, lecz zachętę do zmiany prac Ligi. Brak siły wykonawczej Ligi jest jej wielką słabością, gdyż nie może zapobiec wojnie pomiędzy dwoma mocarstwami i nie może skutecznie wywrzeć nacisku na któregokolwiek z członków. Pozatem okazała się Liga Narodów dobrą instytucją rozjemczą, a jej gmach jest najlepszym miejscem dla załatwiania międzynarodowych interesów. Na zakończenie stwierdza pismo, że Liga jest zbyt silną, aby mogła ją zabić reforma konstruktywna.

Praga. (Tel. wł.) Min. Benesz wygłosił w środę wieczorem w Preszburgu referat na temat „Jedność Czechosłowacji w stosunku do polityki międzynarodowej". Poruszył on m. i. zagadnienie Ligi Narodów stwierdzając, że Liga jest wielką nadzieją państw małych, które miały tam zapewnienie, że traktować je się będzie na równi z mocarstwami. Polityka międzynarodowa w obecnej chwili stoi pod znakiem wzmocnienia pozycji mocarstw, co najlepiej uwidacznia się w ustanawianiu dyktatur w różnych krajach.

Organ ministerjum spraw zagranicznych „Ceske Slovo", zajmując się uchwałą wielkiej rady faszystowskiej co do Ligi Narodów, wita z uznaniem żądanie uproszczenia toku postępowania systemu komisyjnego.

Nie do przyjęcia jest żądanie włoskie, że o losie małych państw decydować mają mocarstwa. Ograniczenie praw tych państw w pierwszym rzędzie dotyczy Czechosłowacji.

Oddzielenie Ligi Narodów od traktatu wersalskiego zrobiłoby z niej narzędzie rewizjonistów. Takie rozwiązanie jest dla Małej Ententy nie do przyjęcia.

Kłopoty gabinetu Chautemps

Paryż. (Tel. wł.). Środowe posiedzenie komisji spraw zagranicznych izby deputowanych raz jeszcze ujawniło trudności, z jakiemi musi walczyć francuska polityka zagraniczna.

Obecny rząd jest zdaje się najsłabszy ze wszystkich w ciągu ostatnich miesięcy. Całe zainteresowanie skoncentrowane jest na dzisiejszej dyskusji parlamentarnej w sprawie przedłożenia finansowego, które musi być w bieżącym tygodniu załatwione.

Dotychczas jednak oświadczyli się za przedłożeniem rządu tylko radykali. Los gabinetu znajduje się w rękach socjalistów, zwłaszcza neosocjalistów, z którymi też premjer Chautemps omawiał w środę sporne artykuły.

Nic dziwnego, że w tych warunkach rząd w polityce zagranicznej unika wszystkiego, co mogłoby sprowadzić nowe trudności parlamentarne. Brak mu swobody ruchów i niezdolny jest do podjęcia jakiejkolwiek inicjatywy.

Paryż (PAT). Izba dep. rozpoczęła dzisiaj rano dyskusję nad projektem finansowym. Prasa przewiduje, że zręczność premjera Chautemps pokona trudności, jakie powstaną w czasie dyskusji.

Wczoraj premjer przyjął delegację lewicowych grup parlamentarnych z wyjątkiem socjalistów. Delegacja, na której czele stał Herriot, po wyjściu z prezydjum rady min. nie złożyła oświadczenia, lecz według niektórych dzienników delegacja odniosła wrażenie korzystne z rozmów. Opinja publiczna naogół przewiduje zwycięstwo rządu.

Po zniesieniu prohibicji w Ameryce

Paryż (PAT). Z Nowego Jorku donoszą, że zniesienie prohibicji w Stanach Zjedn. w dniu wczorajszym wywołało wielkie podniecenie.

O g. 17 wszystkie radjostacje przerwały swe emisje, aby umożliwić stacji waszyngtońskiej ogłoszenie deklaracji rządowej o zniesieniu prohibicji. W tej chwili na ulicach Nowego Jorku ukazało się kilkaset naładowanych trunkami samochodów ciężarowych, podążających do różnych restauracyj i hoteli.

Uprzedzone przez radjo okręty otworzyły zamknięte przez kilka lat swe bary i restauracje. Pasażerowie okrętów przybijających do portu witali kolumnę Wolności z puharami w ręku. Wieczorem wszystkie restauracje obchodziły uroczyście powrót „mokrego reżimu".

Przed pałacem prez. Roosevelta odbyła się defilada modeli, symbolizujących powrót Bachusa. W kilku miejscowościach spalono manekiny, mające wyobrażać prohibicję.

Angielska choroba polskiego przemysłu węglowego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Katowice, 6 grudnia.

Ciągnąca się już blisko od roku afera gdyńska firmy „Atlantic" odbiła się głośnem echem przedewszystkiem w sferach przemysłowych śląsko-dąbrowskich. Dopiero dzięki tej sprawie dowiedziały się szerokie warstwy społeczeństwa o właściwem pochodzeniu węgla „angielskiego", który od roku mniejwięcej 1930/31 ukazał się w większych ilościach na rynku pomorsko-gdańskim, co wśród jako tako zorjentowanych od początku było „sekretem poliszynela". Pierwszorzędny węgiel przemysłowy śląski i opałowy dąbrowiecki dowożone były po taniej taryfie kolejowej do Gdyni i Gdańska, skąd, zamiast pójść za morze, rozchodził się na terytorjum wolnego miasta i naszych pomorskich okolic jako węgiel angielski po niebywale niskiej cenie.

Wszak węgiel górnośląski nietylko nie ustępuje angielskiemu „Yorkshirowi" czy „Durhamowi", lecz w użytku przemysłowym przewyższa je nawet, a to ze względu na znikomy odsetek ubocznych części mineralnych — przy jednakowej ciepłostkowości. Wbrew utrwalonemu powszechnie przekonaniu o najlepszej jakości węgla angielskiego, warto zauważyć, że nawet t. zw. „antracyt" angielski z Cardiff (który nim właściwie nie jest) posiadający 9—10 000 kaloryj (rosyjski prawdziwy antracyt równa się chińskiemu, posiada 17—20 000 kolaryj), nielepszy bywa od węgla z kopalń Zagłębia Karwińskiego, które niestety utraciliśmy na rzecz Czechów w roku 1919.

Co do węgla dąbrowieckiego, to główne jego marki odznaczają się znakomitemi zaletami opałowemi przy również wysokiej kaloryjności (przeciętna jednostek cieplnych węgla górnośląskiego — 6 500—7 500, dąbrowieckiego 6 000—7 000). Zbyt tego węgla regulowany jest przez Polską Konwencję Węglową w Katowicach i ceny jego dla rynku wewnętrznego są wysoce niewspółmierne z cenami eksportowemi, a to tembardziej, że te ostatnie nie są jednolite dla każdego towarzystwa węglowego i każdego kraju importującego, gdyż t. zw. Konwecja Eksportowa obejmuje tylko pewną liczbę państw, które wprowadziły u siebie ograniczenia importowe.

Nie tak łatwo jest jednak kupić węgiel na eksport, chociażby tylko z tego powodu, że kopalnie niechętnie go sprzedają ze względu na niską cenę. Poza tem P. K. P. do węgla eksportowego stosuję specjalną zniżoną taryfę przewozową, którą poza członkami P. K. W. nie każdy może uzyskać, a dla pociągów wymagane są t. zw. „numery eksportowe", wydawane przez gdańską dyrekcję okręgową P. K. P.

Prócz tego większość kopalń stawia za warunek, aby przy zakupach t. o. b. (loco pokład) przeładunek i nawet „trimming" (rozmieszczenie wewnątrz statku) odbywał się za pośrednictwem oznaczonych firm spedycyjnych, zaufanych lub poprostu należących do danych koncernów sprzedażnych.

Wprawdzie wszystkie kopalnie podlegają kontroli P. K. W., lecz (w przeciwieństwie do zakładów hutniczych złączonych w syndykatach) mogą sprzedawać same względnie zapomocą specjalnych koncernów sprzedażnych. Na Górnym Śląsku 75 proc. sprzedawanego węgla przechodzi przez dwa takie biura — „Robur" i „Progress", z których każde utrzymuje własne ekspozytury przeładunkowo-spedycyjne i maklerskie. („Robur" posiada nawet własną flotyllę, złożoną z 6 parowców). Kopalnie dąbrowieckie korzystały przeważnie z usług „Atlanticu", który do chwili krachu był głównym spedytorem również Syndykatu Hut Żelaznych i innych pokrewnych.

Otóż spedytor, cieszący się zaufaniem klientów i załatwiający dla nich wszelkie formalności u władz kolejowych, portowych etc., z łatwością mógł prowadzić różnego rodzaju kombinacje z węglem eksportowym. Ponieważ najgroźniejszym rywalem węgla polskiego jest angielski, z którym nasz konkuruje gatunkiem, a zagranicą także i ceną, przeto pojawienie się węgla angielskiego na polskim rynku dla ogółu mogło nie stanowić niespodzianki, lecz conajwyżej potwierdzić tylko opinję o absurdalności naszej polityki cen węglowych.

Węgiel stanowi surowiec pierwszej potrzeby, a jako taki nie podlega zakazowi wwozu, może jednak na wypadek potrzeby być obłożony cłem równającem się prohibicji. Atoli czynniki miarodajne nie uciekły się do tego środka, co wszak nie mogło być tłumaczone brakiem zainteresowania dla równowagi naszego bilansu handlowego. Z drugiej strony mało znana jest okoliczność, że pomiędzy głównymi rywalami węglowymi — angielskim i polskim — istnieje od czasów strajku angielskiego w r. 1926 zasada — nieumówiona i niepisana — t. zw. „fair play", „wzajemnej lojalności" polegającej na niewkraczaniu na własny teren konkurenta. I rzeczywiście, kiedy wybuchnęła wojna celna między Anglją a Wolnem Państwem Irlandzkiem (latem ub. r.), to przez dłuższy czas nasi eksporterzy wahali się rozwinąć ekspansję na rynek irlandzki, gdyż terytorjum to snadnie mogło uchodzić za integralną część Wielkiej Brytanji narówni z królestwem Anglji i Szkocji.

Na tem tle inwazja „węgla angielskiego" na terytorjum polskie dla znawców stosunków byłaby bardziej zagadkowa, niż dla przeciętnego obywatela, gdyby nie... powyższe stanowisko władz. Kopalnie górnośląskie były pewne swych spedytorów, ale i dąbrowieckie trwały przy swoich aż do ostatniej chwili, t. j. do afery szantażowej na kierownictwie „Atlanticu" która, tocząc się po równi pochyłej, odsłaniała corazto inne tajniki. Nie znaczy to, by „Atlantic" sam jeden był pionierem „angielskiego importu węglowego" do Polski, ale zdaje się, że w tym względzie trzebaby się zwrócić — jak zwykle zresztą w podobnych wypadkach — raczej już na terytorjum Gdańska, gdzie ten swoisty „obrót uszlachetniający" trwa po dzień dzisiejszy. Poza tem nie jest zadaniem niniejszej korespondencji uprzedzać wypadki, któremi się już zajęły kompletne czynniki, lecz mogą one służyć za punkt wyjścia do poruszenia zagadnień, których podłoże bądźcobądź jest właściwym winowajcą naszych „czarnych trosk".

„L'occasion fait le larron", a taką okazją, stwarzającą spekulantów, jest niepomierna rozpiętość cen węglowych nawewnątrz i nazewnątrz. Sami producenci węglowi poczynają przekonywać się o niecelowości dotychczasowej polityki, czego dowodem jest fakt wypowiedzenia na 1 kwietnia 1934 r. umowy konwencyjnej przez szereg kopalń.

Społeczeństwo pamięta jeszcze dramatyczne wypadki na „Klimontowie" i „Mortimerze", ale może nie wszyscy wiedzą o właściwych przyczynach zamknięcia tych kopalń. Prosperowały one wcale nieźle dzięki t. zw. drobnej sprzedaży węgla włościanom, którzy zabierali go furami po specjalnej cenie, zadowalającej zarówno producenta jak i odbiorcę. Dowiedziała się o tem Konwencja, chłopi nie mogli płacić cen „sztywnych" i kopalnie zawodniono. A tymczasem we wsiach pow. częstochowskiego sprzedają handlarze każdą ilość węgla po 30—35 zł za tonnę zależnie od sortymentu (prześwitu) i to węgla z „bieda-szybów", który na magazynowanie się nie nadaje, gdyż się „lasuje" (rozsypuje) już po tygodniach. Naturalnie węgiel ten przywożony jest końmi, gdyż dla transportów krajowych obowiązuje znów taryfa kolejowa „normalna".

Jakżeż tu mówić o bankructwie w Polsce gospodarki liberalno-kapitalistycznej, skoro właśnie kardynalna jej zasada — wolna konkurencja — jest zdławiona w najważniejszych gałęziach przemysłowych? W odniesieniu do węgla konwencja potrzebna jest nietyle przedsiębiorcom, wśród których coraz więcej zwolenników zyskuje teorja przystosowania się do potrzeb i możliwości rynku wewnętrznego i powolnej jego rozbudowy, ile dla sfer rządowych, widzących w kartelu środek do regulowania eksportu.

Zrozumiała jest troska rządu o dobro bilansu handlowego i płatniczego kraju jak i stałość waluty, ale czy cele te nie dadzą się osiągnąć mniej ciężkiemi ofiarami ze strony ogółu społeczeństwa? Wszak rząd ma w swem ręku świetną możność interwencji w postaci niedawnej ustawy, dającej władzom jaknajdalej idące uprawnienia do kontroli rachunkowości, kalkulacji, a nawet produkcji przedsiębiorstw; stosuje się to przedewszystkiem do większości przemysłu górnośląskiego, gdzie kontrola ta potrzebna jest również z innych względów, jak na to wskazują ostatnie wypadki, o których niejednokrotnie już na tych łamach pisaliśmy i będziemy pisać. A chyba węgiel nie jest produktem mniej ważnym niż cement.

JOACHIM KORK.

Mydło Regera

posiada daleko większą wartość, niż obecna

zniżona cena!

Pg 6 140-R. 1468

Oferta japońska dla Stanów Zjednoczonych

Sukcesy polityki sowieckiej w Stanach Zjednoczonych wywarły jednak w Tokio wielkie wrażenie. Większe i głębsze, niż pozwalały sądzić o tem głosy prasy japońskiej, enuncjacje oficjalne, dobrze wystylizowane i wyreżyserowane.

Uznanie Sowietów przez Stany Zjednoczone i porozumienie rosyjsko-amerykańskie zaniepokoiło Japonję na dobre, wywołało w niej uczucie izolacji, osamotnienia, aby nie użyć wyrazu mocniejszego. Japonja pragnęłaby zabezpieczyć sobie pozyskane świeżo sfery wpływu i nabytki terytorjalne w Chinach, zwłaszcza ze względu na istniejące kwestje sporne i tarcia w prowincjach graniczących z Z. S. R. R. Pozycja, jaką zajmuje dzisiaj Japonja na Pacyfiku, zmusza ją do utrzymywania jasnych i wyraźnych stosunków z największym swoim rywalem na tym Oceanie — ze Stanami Zjednoczonemi. Do tego pchają też Japonję i możliwości zawikłań a ewentualnie i starć na kontynencie Chin, na którym pragnie ona odgrywać rolę głównego kontrolera.

Zawarty obecnie układ między Sowietami a Stanami Zjedn., układ, który bezwzględnie wzmacnia pozycję Rosji wobec Japonji i pozwala Sowietom trzymać się polityki silnej ręki wobec Tokio i jego poczynań na terytorjum pogranicza chińsko-rosyjskiego — zaniepokoił poważnie Japonję, gdyż wytrącił jej z ręki te atuty, któremi się dotąd posługiwała w swej polityce mandżursko-mongolskiej. Układ Moskwa-Waszyngton zabezpiecza front rosyjsko-mandżurski.

W jakim stopniu Stany Zjednoczone zaangażowały się wobec Rosji i jaki będzie ich stosunek i nastawienie wobec Japonji — kwestje te pragnęłoby Tokio niezawodnie wyjaśnić.

Jako pierwszy w tym kierunku balon próbny należy uważać ofertę japońską pod adresem Waszyngtonu. Ogłoszony przez dziennik „Jomuri" a nie zdementowany dotąd przez rząd projekt układu między Japonją a Stanami proponuje im, aby uznały prawa Japonji do Mongolji i Mandżurji, aby zachowały neutralność w razie konfliktu wojennego Japonji z trzeciem mocarstwem i aby Japonja i Stany Zjednoczone porozumiały się co do wspólnej polityki w Chinach.

Jest to więc, jeżeli chodzi o najważniejsze punkty, wyraźna próba storpedowania porozumienia rosyjsko-amerykańskiego, zniweczenia wszystkich plusów, jakie osiągnęła Rosja w Waszyngtonie. Japonja ofiaruje przytem Stanom wspaniałomyślnie Filipiny, nad któremi powiewa flaga amerykańska, uznaje układy stniejace między Chinami a Stanami i ofiaruje też pewne prawa i przywileje Stanom w dziedzinie handlu w Mandżurji.

Jak odpowie Waszyngton na ofertę japońską, jakiem echem odbije się w murach Białego Domu propozycja ministra Hiroty, z naprężeniem oczekują nietylko w Moskwie i Tokio, ale i... w Berlinie.

E. R.

Rokowania z Niemcami

Pertinax pisze w „Echo de Paris" o obecnem nawiązywaniu rokowań przez Niemcy i z Niemcami:

„Wszyscy, którzy znają politykę niemiecką, wiedzą, że polityka ta, pod Stresemannem zarówno jak pod Hitlerem, zmierzała do wydarcia nam w stosunku do Europy środkowej i wschodniej aktu wyrzeczenia się i opuszczenia, który utorowałby drogę pangermanizmowi. W Berlinie sądzą, że musi to być warunkiem wstępnym do porozumienia francusko-niemieckiego. Jeśli Francja nie odstąpi państw narodowych, które weszły z nią w układ między Bałtykiem a Adrjatykiem i Morzem Czarnem, Wilhelmstrasse nie zbliży się do Quai d'Orsay.

„Wyczekiwanie, które narzucamy tym rządom środkowo - wschodnio - europejskim, zgrupowanym od trzynastu lat około naszego rządu, musi działać rozluźniająco. Wystarczy postawić się na ich miejscu, by to zrozumieć. Zamiast znaleźć się wobec faktu dokonanego, przeważna część z pośród nich pośpieszyłaby, jeśli nie na układanie się z Berlinem, to przynajmniej, jak to zrobił rząd polski, na przygotowanie linji odwrotu, którą w danym razie możnaby zużytkować. W interesie naszym jest przeto, i w interesie wszystkich, jak najszybsze prowadzenie spraw i nie pozostawianie ich w zawieszeniu.

„P. Francois - Poncet, ambasador francuski w Berlinie, rozmawiał pierwszy raz z kanclerzem Hitlerem przed tygodniem. Jak ogólnie przyznają, exposé polityki niemieckiej, które uzyskał nasz ambasador, obfituje w luki, które nie pozwalają na ostateczną ocenę. Najlepiej byłoby ułożyć kwestjonarjusz, na który rząd niemiecki miałby odpowiedzieć. Np. jak długiej służby czynnej żąda kanclerz dla tej Reichswehry, której liczbę chciałby powiększyć do 300 tys., zamiast 100 tys. obecnych? A co się stanie z organizacjami wojskowemi, z temi S. S. i S. A., które już odgrywają dużą rolę w mobilizacji niemieckiej? A nie brak bardzo wielu innych pytań podobnych i możemy mieć tylko trudności wyboru.

„Jeśli chcecie zapuścić macki dla wyczucia rokowań we dwójkę, mówiąc żargonem dzisiejszym, mimo oczywistego niebezpieczeństwa z tem związanego, to przynajmniej nie zwlekajcie! Niechaj rząd hitlerowski będzie przyparty o określenie swych zamiarów. Inaczej będziemy świadkami rozwiewania się, krok za krokiem ostatnich przymierzy i zostaniemy sami."

Uwagi Pertinaxa świadczą, że pisma prawicowe we Francji starają się nastrój niezadowolenia, wywołany tam osobnemi rokowaniami polsko-niemieckiemi, wyzyskać przynajmniej na rzecz wzmocnienia polityki rządu francuskiego.

Spółdzielnie żydowskie

„Hajnt" daje sprawozdanie z odbytego w dn. 19—20 listopada w Warszawie posiedzenia rady Związku Żyd. Towarzystw Spółdzielczych w Polsce. Przewodniczył p. Szereszowski. Wiceprezes, dr. Parnes, złożył sprawozdanie z działalności Związku. Na dzień 1. VII. r. b.

„było 497 spółdzielni kredytowych, które liczyły 150.236 członków. Własne kapitały w spółdzielniach wynosiły 14.193.370. Wkłady — 29.466.612 zł. Otrzymane z różnych źródeł kredyty wynosiły saldo 9.005.289 zł. Saldo udzielonych kredytów w tych spółdzielniach — 40.502.570 zł."

Odpływ wkładów zmniejszył się:

„Odpływ wkładów, który w roku zeszłym i w ciągu 2 lat ostatnich był bardzo ożywiony, znacznie zatrzymał się."

Spółdzielnie żydowskie skutecznie walczą z kryzysem i już opanowały sytuację.

20 miljonów na propagandę

Praga. (PAT.) Wydawany w Karlowych Varach przez niemiecką socjal - demokratyczną emigrację „Neuer Vorwärts" twierdzi, że regime hitlerowski, od chwili ujęcia władzy w swe ręce, wydał na propagandę zagraniczną 20 miljonów marek, z czego przypada na Czechosłowację i Austrję po 5 miljonów, Stany Zjedn. — 4 miljony, Amerykę Południową — 2 miljony, Holandję — 1,5 miljona, Szwajcarję — 750.000 marek, Belgję — 700.000, Rumunję i państwa bałtyckie po pół miljona marek. Według pisma, dochód z odznak, sprzedanych w czasie niedawnych wyborów do parlamentu Rzeszy, wynosił około 2 miljonów marek i został również przeznaczony na cele propagandy zagranicznej.

„Chrześcijaństwo a żydostwo"

Kard. Faulhaber o walce hitlerowców ze Starym Testamentem

Berlin (PAT). Z Monachjum donoszą, że kardynał Faulhaber rozpoczął wygłaszać kazanie na temat „Chrześcijaństwo a żydostwo".

Pierwsze kazanie odbyło się wobec tak wielkich tłumów wiernych, że policja zmuszona była zamknąć dostęp do kościoła. Kard. Faulhaber wskazał, że pewne koła występują dziś z żądaniem usunięcia Starego Testamentu z nauki szkolnej, nie uznając nawet Chrystusa, jako Żyda, lub usiłują z niego zrobić Aryjczyka, aczkolwiek Matka Boska pochodziła z domu Dawida.

Walka ta godzi w podstawy chrześcijaństwa, wobec czego kaznodzieja nie może dłużej milczeć, podstawą religji bowiem nie są węzły krwi, lecz wspólnota wiary.

W dalszym ciągu mówca zaznaczył, że należy odróżnić Stary Testament, przyjęty przez Kościół katolicki od Talmudu. Stary Testament zawiera zwiastowanie jednego potężnego Boga i dlatego musi być szanowany i nie może być usunięty z nauki szkolnej.

Dokoła wizyty Litwinowa w Berlinie

Rosenberg o stosunku hitlerowców do Sowietów i o samej wizycie rosyjskiego dyplomaty

Berlin (PAT). W związku z wizytą w Berlinie komisarza Litwinowa kierownik polityki zagr. partji hitlerowskiej dr. Rosenberg zaznacza na łamach „Völkischer Beobachter", że Niemcy rozumieją, iż Moskwa nie przebolała dotąd jeszcze faktu pokonania w Rzeszy komunizmu i że prasa sowiecka mobilizuje wszystko celem podtrzymania nastrojów przeciwniemieckich.

Rzesza patrzy na to ze spokojem w przeświadczeniu, że zwyciężyły komunizm nietylko zewnętrznie, ale przedewszystkiem wewnątrz kraju. Fałszywem byłoby wyciąganie z tego konsekwencyj, że nar. socj. chcą te różnice światopoglądu zastosować bezpośrednio do polityki zagranicznej.

„Rzesza — pisze Rosenberg — ocenia sprawy polityki zagranicznej wyłącznie ze stanowiska, czy rozwiązanie tej lub innej sprawy leży we wspólnym interesie Niemiec i Rosji. Mamy nadzieję, że to rzeczowe stanowisko zrozumie Moskwa i dlatego ze spokojem wychodzimy na spotkanie przedstawiciela państwa sowieckiego, zupełnie tak samo, jak gdyby to był przedstawiciel każdego innego mocarstwa, z którem Niemcy chcą utrzymywać bezwzględnie poprawne stosunki. Spodziewamy się, że Litwinow oceni tę rzeczową atmosferę w Berlinie, co napewno tylko na dobre wyjdzie obu państwom".

Berlin (Tel. wł.) Sowiecki komisarz spraw zagranicznych Litwinow przybył w czwartek o godz. 8 rano do Berlina, w przejeździe z Rzymu.

Berlin (PAT). Dziś o g. 8 rano przybył do Berlina komisarz Litwinow. Witał go na dworcu szef ambasady sowieckiej Bessonow w otoczeniu członków ambasady, oraz referent spraw rosyjskich w urzędzie spr. zagr. Rzeszy radca v. Tippelskirch. W powitaniu nie wziął udziału ambasador sowiecki w Berlinie, Chińczuk, ponieważ obecnie bawi w Moskwie.

Krociowe nadużycia firmy „Atlantic"

Proces w Gdyni przeciwko dyr. Mosiewiczowi zatacza coraz szersze kręgi, demaskując istny proceder na szeroką skalę łapownictwa

Gdynia. (Tel. wł.). Jak już donosiliśmy, toczy się w Gdyni od kilku dni proces przeciwko dyr. Mosiewiczowi o nadużycia firmy „Atlantic".

W szóstym dniu tego procesu, złożyli sensacyjne zeznania świadkowie Bartczak i Borzestowski. Zeznania te obfitują w szereg ciekawych momentów, odsłaniających kulisy pracy portowej przy przeładunku węgla.

Jan Bartczak, pracownik firmy „Atlantic" stwierdził, że do jego funkcyj należało sporządzanie list urzędników „gratyfikantów", to znaczy, tych, którzy otrzymywali łapówki, mające na celu specjalne faworyzowanie niektórych eksporterów. Świadkowie Bartczak i Borzestowski załatwiali jedynie funkcjonarjuszy i podrzędnych urzędników kolejowych, natomiast „grubszemi rybami" zajmował się sam dyr. Mosiewicz, względnie prokurent Gronkowski.

Do roku 1929 gratyfikowano tylko kolejarzy, a w następnych latach rozszerzono teren działania na kapitana portu, oraz na dozorców celnych.

W roku 1931 suma gratyfikacyj wynosiła około 12.000 zł, przyczem wysokość ich ustalał p. Mosiewicz w obecności świadków Bartczaka i Borzestowskiego. Ponieważ „obdarowywani" uważali, że wynagrodzenie jest zbyt małe, poczęli się angażować w firmach węglowych, udzielających wyższych kwot.

Krótko przed świętami oskarżony Mosiewicz miał powiedzieć do świadka Bartczaka:

„To co Gdynia kosztuje to jest nic. Gdyby pan wiedział, co mnie dyrekcja kolejowa w Gdańsku kosztuje, to by się pan za głowę złapał."

W dalszym ciągu świadek zeznaje, że kiedy firmie podwyższono dzierżawę za dźwigi, dyr. Mosiewicz posłał go z interwencją do wicedyr. izby przemysłowo-handlowej i członka rady interesentów portu w Gdyni, p. Kawczyńskiego (prezes B. B. w Gdyni — red.).

„Kiedy w krótce potem czynsz obniżono, — mówił Bartczak — oświadczyłem dyr. Mosiewiczowi: „Jednak moja interwencja pomogła". Na to dyr. Mosiewicz odpowiedział: „Pan jest jeszcze bardzo naiwny. Nie pańska interwencja, ale moich kilka tysięcy złotych pomogło."

Zeznania obu świadków obciążają niezmiernie kolejarzy i dyrekcję kolejową, przyczem padają niejednokrotnie nazwiska wysoko postawionych osób, które zamieszane są w aferach „gratyfikacyjnych".

Wyższa uczelnia Rzeszy

Berlin. (PAT). Na zebraniu związku walki o kulturę niemiecką nadprezydent prowincji wschodniopruskiej Koch oświadczył, że dla podkreślenia misji Prus Wschodnich w szerzeniu kultury niemieckiej uniwersytet w Królewcu zostanie zamieniony na wyższą uczelnię Rzeszy, w której słuchacze wszystkich uniwersytetów krajowych będą musieli studjować conajmniej przez 1 semestr. Poza tem Malborg, jako muzeum pamiątek narodowych, otrzymać ma wielki zakład narodowo-socj. wychowania.

Oszust czy oszukany?

Paryż. (Tel. wł.). Policji udało się wyśledzić mężczyznę, który za fałszywem losem pobrał wygraną w wysokości jednego miljona franków. Pieniądze odebrano prawie w całości z jednego z miejscowych banków.

Przy przesłuchaniu nieznajomy oświadczył, że działał w dobrej wierze i że padł ofiarą żartu kolegów.

Zagadkowa epidemja

Londyn. (Tel. wł.). Według doniesień z Panamy na zamieszkałych przez Indjan wyspach, a położonych u wybrzeży Panamy, panuje zagadkowa epidemja wśród dzieci. Dotychczas zmarło przeszło 100 dzieci w wieku do czterech lat. (Panama, republika w Środkowej Ameryce, utworzona z części Kolumbji, niepodległa od 1903 r. — red.).

Nieoczekiwany wyjazd

Paryż. (Tel. wł.). Nieoczekiwany wyjazd brytyjskiego ambasadora do Londynu tłomaczy prasa paryska wynikiem ostatnich rozmów Hendersona z Paul Boncourem oraz ambasadora francuskiego w Berlinie z Hitlerem.

Zastrzeżenia wypowiedziane przez Paul Boncoura w sprawie bezpośrednich rozmów francusko-niemieckich wywołały w Londynie pewne zdziwienie.

Śmierć oryginała

Paryż. (Tel. wł.). W Resdin w pobliżu Boulogne sur Mer zmarł w środę pewien właściciel ziemski w wieku 63 lat. Jego śmierć przypomniała fakt, który swego czasu był głośny w całej Francji.

Zmarły w 1900 r. zamówił sobie bogato udekorowaną trumnę i od przeszło 30 lat w niej sypiał i w niej też zakończył życie.

Trumna ta była jednak takich rozmiarów, że nie zmieściła się w normalnym grobie. Wobec tego rodzina kazała wykonać mniejszą według wzoru pierwszej i w niej nieboszczyk zostanie pochowany.

Swoista „sprawiedliwość"

Gdańsk. (PAT). Wczoraj zakończył się w Gdańsku proces przeciw przywódcy bojówki nar.-socj., noszącemu dziwnym zbiegiem okoliczności imię i nazwisko działacza hitlerowskiego i twórcy nar. socj. pieśni bojowej, Horstowi Wesselowi, który w miejscowości Stüblau zastrzelił polskiego robonika sezonowego, Dominika Wardyna.

Sąd uwzględniajac okoliczność, że Wessel działał rzekomo w obronie własnej, uwolnił go od winy i kary.

Propozycje rokowań

Paryż (PAT). Miarodajne koła uważają za pozbawioną wszelkiej podstawy wiadomość, jaka ukazała się w prasie zagr., że rząd Rzeszy złożył wczoraj popołudniu na Quai d'Orsay formalne propozycje rokowań.

Z uniwersytetu warszawskiego

Warszawa. (Tel. wł.) Na uniwersytecie zaobserwowano osobliwy fakt Oto pojawiła się bojówka, a elita tej bojówki w liczbie 27 osób poszukiwała wybitniejszych narodowców.

W ostatnich dniach złożyło podanie o legalizację stowarzyszenie „sanacyjne" „Bratnia Pomoc Młodzieży Akademickiej", które od dwu lat działało bez zatwierdzenia władz uniwersyteckich (w)

Sabotaż antyżydowski

Jerozolima. (PAT.) W pobliżu Hedery nieznani sprawcy wycięli około 700 drzew pomarańczowych, należących do kolonistów żydowskich. Policja dokonała szeregu aresztowań wśród obozujących w pobliżu tej kolonji Beduinów.

Pierwsze zastosowanie

Essen, (PAT.) Sąd w Duisburgu po raz pierwszy zastosował nową ustawę o sterylizacji, skazując pewnego robotnika na 20 miesięcy więzienia i poddanie zabiegowi sterylizacji za przestępstwa, dokonane na nieletnich.

Za — czapkę studencką

Warszawa. (Tel wł.). Za rozdawnictwo ulotek, nawołujących do bojkotu sklepów żydowskich, został Tadeusz Łukasiewicz skazany administracyjnie na 14 dni aresztu. Na rozprawie apelacyjnej w sądzie okręgowym Łukasiewicz zjawił się znowu w czapce studenckiej. Na zapytanie sędziego wyjaśnił, że studjuje w Wyższej Szkole Dziennikarskiej przy uniwersytecie.

Takiej szkoły faktycznie niema. Sąd skazał go na dzień aresztu z zamianą na złotówkę grzywny za nieprawne noszenie czapki studenckiej oraz na 3 tygodnie aresztu za fałszywe podawanie się za studenta.

Od kary za rozdawanie ulotek sąd oskarżonego uniewinnił. (w)

Egzekucja w Płocku

Warszawa. (Tel. wł.). Dzisiaj około godz. 6 zrana na dziedzińcu więzienia w Płocku dokonano egzekucji na skazanym na śmierć osadniku niemieckim Reszkem.

Śnieżyce w Polsce

Warszawa. (Tel. wł.). Pomimo ogromnej śnieżycy która panuje od wczoraj, ruch kolejowy odbywa się normalnie z lekkiem opóźnieniem, nie większem niż 15 minut. (w)

Zdrowe, lśniące włosy przez Szampon Czarnogłówka Extra z Włosopołyskiem
Torebka 60 gr. APTEKARZ DRANCZ I SKA. BIELSKO
Tg 633

Przepowiednia pogody na piątek: Dalszy spadek temperatury, przelotne przejaśnienia przy lekkim wietrze wschodnim.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.58 — 5.59 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.55 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.00 zł, gotówką 211.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.86 do 173.12 zł, gotówką 172.52 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 7. 12. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była w dalszym ciągu mocna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. 51% oraz za 4% premj dol. 49¼. Pozatem poszukiwano 4% poż. inwestycyjną po 103½ oraz 3% poż. bud po 38.— jedne i drugie bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. zwyżkowały ponownie 4½% dolarowe listy zastawne na 36½—37% (przy kursie dolara 5,615) również płacono za 4½% dolarowe listy w złocie 40¼—40,— przy wielkim braku materjału. natomiast 4% listy zast. konwert ofiarowano po 39%. W końcu płacono przy dużym braku materjału za 4½% listy zastawne złotowe 40%.

Za akcje Bangu Polskiego płacono 78.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% pożyczka konwersyjna 51% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5,61½ 36½—37% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 8,90 40½—40.—% P.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 39% P.

(Kurs w złotych)

4% pożyczka premj dol., serja III 49,25 P.
4½% złotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 40.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 78.— P.
Tendencja mocna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 7. 12. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne	
Żyto 775 tonn par. Poznań	14,75
Żyta 90 tonn par Poznań	14,68½
Żyto 30 tonn par Poznań	14,65
Pszenica 45 tonn par Poznań	18,50
Ceny orjentacyjne	
Żyto	14,50— 14,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	18,25— 18,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	14,75— 15,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 695—705 g/l	13.50— 13,75
Jęczmień 675—685 g/l	13,00— 13,25
Usposobienie stałe.	
Owies	13,00— 13,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work	20,75— 21,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	30,00— 32,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	10,25— 10,75
Otręby pszenne	9.50— 10,00
Otręby pszenne (grube)	10,50— 11,00
Rzepak zimowy	41,00— 42,00
Gorczyca	35,00— 37,00
Wyka latowa	15,00— 16,00
Peluszka	14,50— 15,50
Groch Viktoria	21,00— 24,00
Groch Folgera	21.00— 23,00
Seradela	13,50— 15,50
Koniczyna czerwona	170,00—220,00
Koniczyna biała	80,00—110,00
Koniczyna żółta odłuszczona	90,00—110,00
Ziemniaki fabr za kilo %	21
Makuch lniany	19,50— 20,50
Makuch rzepakowy	16,50— 17,00
Makuch słonecznikowy	19.00— 20,00
Srut Soja	23,00— 23,50
Mak niebieski	53,00— 57,00

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 375 tonn. pszenicy 135 tonn, jęczmienia 60 tonn. owsa 30 tonn, otrąb żytnich 90 tonn, otrąb pszennych 30 tonn otrąb jęczmiennych 15 tonn. grochu Viktoria 15 tonn, maku niebieskiego 8 tonn.

Każda matka czuje się szczęśliwą,

gdy dziecko jej wzbudza podziw swym zdrowym i wypielęgnowanym wyglądem. A zatem do 10-tego roku życia tylko

MYDŁO DLA DZIECI **NIVEA**

które wyrabiane jest według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej cery dziecięcej. Łagodna piana tego mydła wnika łatwo w pory skórne, oczyszcza je i umożliwia swobodne oddychanie skóry. Cena: Zł. 1.20

Limno-mokro dlatego **NIVEA**

Działać zapobiegawczo t zn codziennie wieczorem natrzeć twarz i ręce Kremem Nivea Wystarczy to, aby skórę naszą należycie uodpornić na ujemne wpływy atmosferyczne i nadać jej młodzieńczy i czerstwy wygląd, którego u młodzieży tak mile podziwiamy

KREM NIVEA kosztuje tylko zł. 0.40 do 2.60

Polski produkt firmy: PEBECO, Spółka Akcyjna w Poznaniu

Pz 5 600 - N 1158

Litwinow w Rzymie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Rzym, 5 grudnia

Uznanie de iure rządu sowieckiego przez Stany Zjednoczone stało się faktem dominującym w wielkiej polityce światowej, spychając na dalszy plan nawet takie zdarzenie europejskie i międzynarodowe, jak opuszczenie Ligi Narodów przez Niemcy. W gruncie rzeczy sprawa rozbrojenia, o którą chodzi, coraz więcej zazębia się nietyle już wewnątrz Europy ile na Dalekim Wschodzie i na Oceanie Spokojnym, uzależniając się z każdym dniem więcej od wypadków jakie się tam rozgrywają i przygotowują. Japonja, korzystając z wyjątkowo szczęśliwych warunków kryzysu Europy i Ameryki, wygrała wielką grę w ciągu jednego roku, stwarzając nowe państwo w Mandżurji, sadowiąc się pod bokiem Chin z zamiarem dalszego ich opanowania i co najważniejsza odpychając Rosję od Oceanu Spokojnego, godząc tem samem w Stany Zjednoczone, ich rolę i ich handel w Azji.

Koła polityczne włoskie dopiero stosunkowo niedawno skoncentrowały swą uwagę na sprawy Dalekiego Wschodu. Przecież pakt czterech, który powstał w gruncie rzeczy w celu ubezwładnienia i złamania Małej Ententy, odosobnienia Francji i rewizji traktatów, wywołał w odpowiedzi natychmiast przegrupowanie się na wschodzie Europy, w którem Rosja tembardziej była zainteresowana, że znalazła się wobec nacisku Japonji z jednej, a dojścia do władzy w Niemczech hitleryzmu z drugiej strony. Pakt ten przyszedł do skutku, (patrząc ze stanowiska włoskiego) conajmniej o kilka miesięcy zawcześnie i miał na celu bezpośrednio sprawy europejskie. Z konieczności więc Rzym dąży obecnie całą siłą do rozszerzenia go na Rosję, łącząc z tem projekt rewizji statutu Ligi Narodów. Pakt Mussoliniego bez Rosji nie ma dziś racji bytu. Ale to nie wystarcza. W pakcie tym muszą być Niemcy i Rosja niepoważnione, ale zgodne, tak jak do niedawna i oczywiście pod egidą Włoch.

Klawisz rosyjski nie poraz pierwszy zostaje poruszony przez Mussoliniego. Posługiwał się on nim bardzo zręcznie przez trzy ostatnie lata w Lidze Narodów np. gdy szło o pogrzebanie paneuropejskiego projektu Brianda.

Ani sprawą rozbrojenia, ani reforma Ligi i wogóle żadne inne zagadnienie nie może być celowo a skutecznie dyskutowane, a tem bardziej rozstrzygane w łonie czterech mocarstw. Udział Rosji w tym zespole jest, zdaniem Włochów, niezbędny. W ten sposób jedynie może tylko udać się plan reformy Ligi i ostatecznego podporządkowania w niej małych państw.

Zarówno więc sprawa Ligi, jak nowego statutu wojskowego, jak wreszcie stosunków niemiecko-rosyjskich są przedmiotem rozmów między Mussolinim a Litwinowem. Z dotychczasowych wypowiedzeń wie się dobrze co myśli o tych zagadnieniach Mussolini. Daleko ciekawszem będzie poznać stanowisko Litwinowa, o którem dowiemy się nie tyle z oficjalnego komunikatu ,który zostanie ogłoszony po rozmowie, ile z głosów i niedomówień prasy sowieckiej.

Zwróciło uwagę, iż przed przyjazdem Litwinowa prasa włoska w całym szeregu artykułów wykazywała niebezpieczeństwo, jakie grozi Europie i jej przemysłowi ze strony przemysłu japońskiego, który zorganizowany w oparciu o niskie płace (w Europie nie do pojęcia) i niebywałą wprost wydajność robotnika japońskiego, bije na wszystkich rynkach przemysł europejski. Wywody te, w istocie słuszne, były poniekąd przygotowaniem do powitania gościa sowieckiego i miały na celu stworzenie odpowiedniego nastroju wspólności interesów włosko-sowieckich. Otóż w rozmowie Mussoliniego z Litwinowem obok spraw czysto politycznych kwestje handlowe stanowić będą jeden z głównych punktów. Włochy nie chciałyby oczywiście utracić ani jednej z pozycyj handlowych i przemysłowych na rzecz np. Stanów Zjednoczonych czy też innego państwa.

Pozatem prasa włoska, witając Litwinowa, podnosi nie bez przytyków pod adresem niektórych państw europejskich, że głównie dzięki inicjatywie włoskiej Rosja sowiecka „wyszła z niesprawiedliwego kręgu odosobnienia i ze stanu pomniejszenia politycznego, w którym inne wielkie mocarstwa rozmyślnie chciały ją utrzymać". W związku z tem nadano tu wizycie Litwinowa sporo okazałości zewnętrznej. W programie uroczystości figurowały audjencje u króla i przyjęcie na Kapitolu.

Równocześnie w myśl uchwały prezydjum konferencji rozbrojeniowej ruszyły naprzód rozmowy dyplomatyczne w głównych stolicach europejskich. Równolegle do rozmów ambasadora Ponceta z Hitlerem, Mussolini przyjął tu ambasadora francuskiego de Chambruna oraz ambasadora angielskiego sir Eric Drummonda. Dziś wraca do Rzymu z Berlina tutejszy ambasador niemiecki von Hassel i ma przywieźć Mussoliniemu propozycje Hitlera w sprawie rozbrojenia, a więc materjał zasadniczy do odnośnego punktu rozmowy wodza faszyzmu z Litwinowem, która tym razem w istocie obejmie horyzont światowy.

S. M.

Niezrównane w gatunku i smaku są gilzy „PRIMA AIDA" — 150 sztk. za 35 gr.

Pz 6 122 250

Zarządzenie inspektora szkolnego w Białymstoku

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Inspektor szkolny w Białymstoku zarządził, że na terenie szkół powszechnych mogą być prowadzone następujące organizacje szkolne: Koło Towarzystwa popierania budowy szkół, koło L. O. P. P., harcerstwo, spółdzielnia — sklepik szkolny, szkolna kasa oszczędności. Natomiast organizacje religijne należy uważać za nieistniejące, aż do czasu uzyskania zezwolenia władz szkolnych na ich prowadzenie.

Takie zarządzenie inspektora szkolnego należy uważać za wkraczanie w dziedzinę religijną i duszpasterską, oraz sprzeczne z istniejącemi ustawami, gdyż nauczanie i wychowanie religijne młodzieży należy do spraw i dziedziny Kościoła.

Okólnik inspektora wywołał wśród społeczeństwa katolickiego znaczne rozgoryczenie.

Echa wyborów w Śremie

Śrem, w grudniu.

Z ramienia Obozu Narodowego weszli do nowej rady miejskiej w Śremie pp.: prezes Koła Stron. Narodowego Władysław Adamski — kupiec i b. radny miejski; Ignacy Sobczak — kupiec zboż.; Szubert Józef — mistrz rzeźnicki; Wojciechowska Wanda — zasłużona działaczka narodowa i społeczna; Worsztynowicz Teofil — mistrz piekarski; przedstawiciel Z. M. N. Worsztynowicz Edward — rzemieślnik.

Komitet wyborczy Obozu Narodowego wyraził miejscowemu ogniskowi Związku Młodych Narodowców najwyższe uznanie i serdeczne podziękowanie za sprężyście, ofiarnie i z pełnym zapałem przeprowadzoną akcję wyborczą na rzecz narodowej „dwójki". Po wyborach zdrowo myśląca młodzież śremska tem tłumniej garnie się do ogniska Z. M. N., które jest wyrazicielem jej myśli i uczuć.

Po mieście krążą uporczywie pogłoski, że „sanacja" (każdy jej odłam na własną rękę) czyni starania o unieważnienie wyborów do rady miejskiej, nie chcąc się pogodzić z poniesioną porażką. Dotychczas urzędowo pogłoski te nie znajdują potwierdzenia.

Przeciw katarowi działa **Forman**

ŻĄDAĆ W APTEKACH i SKŁ. APTEKTYW. ODOL Cº S.A. LWÓW

Tg 615

Kronika słowiańska

Lektorat języka łużycko - serbskiego na Uniwersytecie Warszawskim

W bieżącym roku akademickim utworzony został przy Uniwersytecie Warszawskim lektorat języka łużycko - serbskiego. Na lektora został powołany p. Jurij Jesky. Wykłady odbywać się będą we wtorki w godz. 18 — 20. Wykład inauguracyjny odbędzie się we wtorek 12 grudnia.

Dziennikarze bułgarscy w Pradze i Beogradzie.

W ub. miesiącu Niemcy zaprosiły do siebie dziennikarzy bułgarskich. W drodze powrotnej wstąpili oni do Pragi, gdzie spotkało ich bardzo serdeczne przyjęcie. W przemówieniach dziennikarze sofijscy wypowiedzieli się niedwuznacznie za współpracę słowiańską, a przedstawiciel dziennikarzy czechosłowackich, dyr. Świchovsky podniósł, że bardzo pożądanem byłoby zbliżenie dziennikarzy bułgarskich i jugosłowiańskich.

Zbliżenie to nastąpiło faktycznie, gdyż dziennikarze bułgarscy zatrzymali się również w Beogradzie. Tu w jednem z przemówień prezes organizacji dziennikarzy bułgarskich, red. Tanev podniósł bardzo silnie konieczność współpracy z kolegami jugosłowiańskimi. Goście bułgarscy poza stolicą odwiedzili grób „nieznanego żołnierza" na górze Avala i mauzoleum króla Piotra Oswobodziciela w Topoli. Po powrocie do Sofji spotkały p. Taneva ostre ataki ze strony „Makedonji" organu Macedończyków, starających się na każdym kroku podtrzymywać niezgodę bułgarsko-jugosłowiańską. W „Utrze" zaczepiony dał stanowczą odpowiedź, oświadczając się dobitnie za zgodą dla której obie strony powinny być gotowe do choćby największych ofiar.

POLSKI TELEFUNKEN

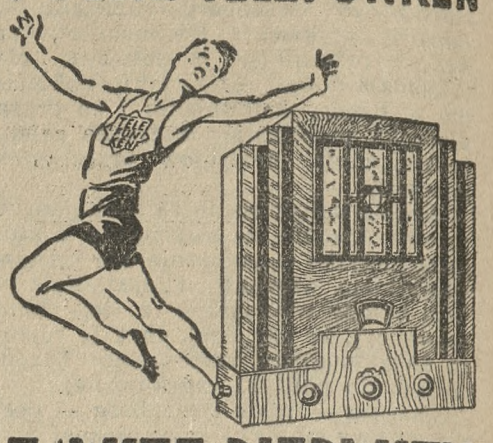

ZAWSZE PIERWSZY

bo jest produktem nieustającej energji twórczej człowieka wynalazcy, który nie spoczywa na laurach osiągniętego sukcesu, lecz stale dąży naprzód, ulepszając i udoskonalając swą produkcję. Dlatego odbiornik **POLSKI TELEFUNKEN** jest ostatnim wyrazem techniki.

NIEOSIĄGNIĘTA DOTYCHCZAS PIĘKNOŚĆ TONU.

Żądajcie przed kupnem demonstracji porównawczej. Tg 647

Laureat Nobla z rodu polskiego.

Jedno z pism notuje wiadomość że Iwan Bunin, tegoroczny laureat Nobla w dziedzinie literatury, autor „Wsi" i „Pana z San Francisko", wywodzi się od Szymona Gubkowskiego, który w XVI w. wysłany w jakiejś misji do Moskwy, pozostał tam na dworze Wasyla Wasyljewicza.

Nowy prezes Ligi polsko - jugosłowiańskiej.

W Beogradzie odbyło się w tych dniach walne zebranie Ligi polsko - jugosłowiańskiej. Prezesem w miejsce zmarłego dra Cedy Michajlovića wybrano p. Milana Mesića, profesora uni. beogradzkiego Prezesem rady nadzorczej Ligi wybrany został Vlasta Budimović dyrektor drukarni państwowej w Beogradzie.

Antysłowiańska kampanja rewizjonistyczna.

„Jugoslavenska Rec", organ Akcji jugosłowiańskiej, pisze w artykule „Europa a Słowianie" z okazji agitacji rewizjonistycznej m. in.: „Dyplomacja sprzymierzeńców Jugosławji, Czechosłowacji i Polsce wolności nie podarowała, nie może więc jej również odebrać, gdyby tego zechciała. Oswobodzone i zjednoczone narody słowiańskie wolność swą nietylko okupiły krwawemi ofiarami, lecz utworzenie Czechosłowacji, Jugosławji i Polski było nieodzownym warunkiem sprawiedliwego i ostatecznego rozliczenia się pomiędzy samymi sprzymierzeńcami."

Benesz w Paryżu

Paryż. (PAT) Na zaproszenie rządu francuskiego przybędzie do Paryża w najbliższych dniach czechosłowacki min. spraw zagr. Benesz, który w dniu 14 bm. ma odbyć naradę z min. Paul Boncourem. W czasie pobytu, który mieć będzie charakter urzędowy, min. Benesz przyjęty będzie przez prez. Lebruna i premiera Chautemps.

Z sali sądowej

W procesie o zniewagę firmy Daimon, Polska Fabryka Ogniw i Bateryj. Sp. z o. o. w Starogardzie przeciw redaktorowi „Polski Jutrzejszej", Matuli, Sąd Okręgowy w Starogardzie na podstawie przeprowadzonych dowodów w dniu 21 października 1933 r. wydał wyrok, zasądzający redaktora Matulę na 3 miesiące aresztu i 500.— złotych grzywny, z zawieszeniem wykonania kary aresztu na przeciąg 5-ciu lat. Tg 648

Wybory do rady miejskiej Poznania w dniu 26 listopada 1933 roku

Wyniki głosowania w poszczególnych okręgach

Okręgi	Ilość uprawnionych	Głosowało:	Nieważne głosy:	Ważne głosy:	Na poszczególne listy padło głosów:					
					1 (B. B.)	2 (Cn. D.)	3 (Niemcy)	4 (N. P. R.)	5 (Ob. Nar.)	6 (P. P. S.)
I.	10 215	8 255	280	7 975	3 909	—	—	308	**3 563**	195
II.	8 597	6 872	431	6 441	2 363	186	—	—	**3 760**	132
III.	32 776	25 625	498	25 127	6 904	504	557	357	**16 230**	575
IV.	11 276	8 436	151	8 285	4 324	—	—	—	**3 961**	—
V.	8 046	6 046	965	5 081	1 908	—	—	**3 173**	—	—
VI.	19 270	15 307	315	14 992	5 959	—	—	819	**6 982**	1 232
VII.	11 363	8 260	607	7 653	3 961	—	—	169	**3 523**	—
VIII.	18 526	14 489	319	14 170	5 227	962	—	—	**7 286**	695
IX.	19 543	14 772	558	14 214	5 425	569	—	—	**8 220**	—
Razem	139 612	108 062 (77.30 uprawn.)	4 124	103 938	39 980	2 221	557	4 826	**53 525**	2 829

Wyniki głosowania w poszczególnych obwodach

Okręg I. (Główna, Śródka, Ratajе, Starołęka itd.)

Obwód	Ilość uprawn.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów			
					1	4	5	6
1	942	814	16	798	480	39	**264**	15
2	1214	1046	36	1010	472	50	**471**	17
3	981	863	8	855	524	46	**253**	32
4	930	736	17	719	277	80	**354**	8
5	701	610	3	607	276	3	**308**	20
6	785	604	4	600	281	9	**305**	5
7	1454	1018	75	943	495	29	**384**	35
8	1702	1340	87	1253	464	18	**729**	42
9	364	226	24	202	120	7	**70**	5
10	1239	998	10	988	520	27	**425**	16
Razem	10215	8 255	280	9 5	3909	3 8	**3563**	195

Okręg II. (Chwaliszewo i okolice)

Obwód	Ilość uprawn.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów			
					1	2	5	6
1	1044	820	62	758	312	12	**414**	20
2	1159	907	79	828	366	14	**431**	17
3	1035	891	19	880	329	35	**496**	20
4	787	669	24	645	269	24	**336**	16
5	1279	1044	20	1024	332	55	**612**	25
6	940	727	22	705	265	26	**400**	14
7	994	720	69	651	205	8	**428**	10
8	1359	1086	136	950	285	12	**643**	10
Razem	8597	6872	431	6441	2363	186	**3760**	132

Okręg III. (Główna część Śródmieścia)

Obwód	Ilość uprawn.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów					
					1	2	3	4	5	6
1	800	654	50	604	141	18	8	7	**418**	12
2	938	769	18	751	157	17	2	10	**545**	20
3	695	534	7	527	142	12	21	11	**330**	11
4	1 063	887	12	875	185	17	2	—	**622**	31
5	908	733	14	719	165	11	21	20	**490**	12
6	1 000	789	6	783	184	15	7	16	**547**	14
7	1 013	772	11	761	217	21	8	22	**468**	25
8	904	700	8	6 2	197	17	12	16	**427**	23
9	824	658	27	631	178	6	9	12	**366**	60
10	802	603	16	587	183	22	2	18	**342**	20
11	827	653	6	647	171	12	6	8	**438**	12
12	806	650	12	6 8	228	12	5	4	**372**	17
13	834	641	14	627	149	1	6	15	**448**	8
14	887	744	12	732	153	2	3	5	**557**	12
15	682	498	25	473	136	9	8	8	**301**	11
16	1 253	927	18	909	386	15	10	11	**460**	27
17	939	742	12	730	166	9	13	13	**521**	8
18	1 062	831	14	817	238	1	8	24	**530**	16
19	945	721	28	693	202	19	12	10	**430**	20
20	875	6 0	25	655	206	23	22	7	**384**	13
21	929	673	16	657	272	7	12	4	**346**	16
22	1 052	784	10	774	252	16	18	8	**394**	6
23	1 095	809	10	799	276	21	9	—	**488**	5
24	766	600	10	590	135	6	8	4	**427**	10
25	1 137	916	15	901	237	17	19	10	**611**	7
26	1 168	906	16	890	282	20	44	15	**511**	18
27	858	616	24	592	180	10	28	5	**362**	7
28	1 022	827	5	822	180	29	33	14	**542**	15
29	116	89	—	89	30	1	6	—	**50**	2
30	992	790	22	768	249	16	19	6	**467**	11
31	1 004	776	15	761	210	25	13	11	**482**	20
32	904	729	—	729	141	20	23	15	**523**	7
33	1 004	830	10	820	187	16	4	5	**588**	20
34	882	721	—	721	167	21	13	8	**487**	25
35	897	700	8	692	174	15	10	6	**470**	17
36	823	673	2	671	139	5	15	9	**486**	17
Razem	32 776	25 625	498	25 12	6904	504	557	357	**16 230**	575

Okręg IV. (Dz. św. Wojciecha, Sołacz, Urbanowo, Winiary, Naramowice)

Obwód	Ilość uprawnion.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów	
					1	5
1	997	739	41	698	274	**424**
2	1 370	945	31	914	410	**504**
3	987	743	18	725	241	**484**
4	927	739	13	726	347	**379**
5	891	565	8	557	193	**364**
6	893	665	8	657	322	**335**
7	1016	707	7	700	423	**277**
8	676	568	6	562	411	**151**
9	1 195	980	4	976	567	**409**
10	1 362	1 064	11	1 053	650	**403**
11	962	721	4	717	486	**231**
Razem	11 276	8 436	151	8 285	4 324	**3 961**

Okręg V. (Dzielnica ul. Półwiejskiej i przylegająca część Wildy)

Obwód	Ilość uprawnion.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów	
					1	4
1	909	669	228	441	225	**216**
2	1083	824	153	671	191	**480**
3	1085	794	214	580	167	**413**
4	1121	827	66	761	305	**456**
5	712	543	29	514	171	**343**
6	1 157	858	116	742	322	**420**
7	866	657	68	589	208	**381**
8	1 130	874	91	783	319	**464**
Razem	8 046	6 046	965	5 081	1 908	**3 173**

Okręg VI. (Pozostała część Wildy, Dębiec)

Obwód	Ilość uprawn.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów			
					1	4	5	6
1	896	703	65	668	245	18	**362**	43
2	1 115	858	18	840	310	29	**455**	46
3	886	652	14	638	248	31	**330**	29
4	1 258	922	38	884	327	61	**439**	57
5	879	682	15	667	227	59	**353**	28
6	1 193	945	14	931	354	66	**405**	106
7	1 0 0	794	5	789	296	24	**435**	34
8	909	814	10	804	303	38	**413**	50
9	1 006	791	16	775	312	41	**335**	87
10	857	667	15	652	288	34	**312**	68
11	800	637	9	628	290	42	**242**	54
12	969	801	19	782	281	77	**354**	70
13	1 063	840	18	822	318	41	**386**	77
14	802	634	2	632	238	33	**288**	73
15	1 111	869	14	855	346	38	**375**	96
16	1 294	1044	23	1 021	408	83	**459**	71
17	1 102	1092	4	1 088	631	23	**336**	98
18	998	785	7	779	266	29	**432**	52
19	932	746	9	737	321	52	**271**	93
Razem	19 270	15 307	315	14 992	5 959	819	**6 982**	1 232

Okręg VII. (Część Łazarza i Jeżyc dokoła ul. Grunwaldzkiej)

Obwód	Ilość uprawn.:	Głosowało:	Nieważne głosy:	Ważne głosy:	Na poszczególne listy padło głosów:		
					1	4	5
1	2 372	1 480	251	1 239	708	53	**478**
2	1 134	861	27	834	315	26	**493**
3	2 152	1 513	51	1 462	651	41	**770**
4	694	512	14	498	319	1	**178**
5	943	697	16	681	458	3	**220**
6	1 024	815	17	798	447	10	**341**
7	1 048	821	56	765	386	10	**369**
8	1 192	950	149	801	307	9	**485**
9	304	224	20	204	91	15	**98**
10	500	377	6	371	271	1	**91**
Razem	11 363	8 260	607	7 653	961	169	**3 523**

Okręg VIII. (Główna część Łazarza, Górczyn)

Obwód	Ilość uprawn.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów			
					1	2	5	6
1	1 087	830	30	800	277	32	**475**	16
2	798	638	13	625	222	29	**336**	38
3	948	788	18	770	239	29	**485**	23
4	957	785	20	765	345	24	**330**	66
5	1 010	823	9	814	294	32	**452**	36
6	1 112	830	17	813	294	39	**438**	42
7	998	789	10	779	271	49	**422**	37
8	1 156	894	9	885	307	44	**460**	74
9	1 195	908	26	882	325	67	**446**	44
10	1 574	1 190	13	1 177	419	52	**664**	42
11	1 079	781	8	773	204	35	**492**	42
12	1 011	808	16	792	278	66	**427**	21
13	743	586	10	576	271	21	**260**	24
14	724	598	8	590	301	96	**160**	34
15	513	377	24	353	155	58	**108**	32
16	1 320	1 056	20	1 036	389	158	**443**	51
17	1 242	1 003	30	973	364	109	**441**	59
18	1 059	805	38	767	279	27	**447**	14
Razem	18 526	14 489	319	14 170	5 227	962	**7 286**	695

Okręg IX. (Główna część Jeżyc)

Obwód	Ilość uprawn.	Głosowało	Nieważne głosy	Ważne głosy	Na poszczególne listy padło głosów		
					1	2	5
1	1 205	872	35	837	329	23	**485**
2	1 551	1 133	73	1 060	395	51	**614**
3	1 231	948	36	912	382	63	**467**
4	837	637	39	598	300	31	**267**
5	737	558	30	528	194	33	**301**
6	1 065	881	22	809	291	25	**493**
7	1 060	855	24	831	352	53	**426**
8	969	762	18	744	283	20	**441**
9	810	599	10	589	231	10	**348**
10	1 253	897	27	870	310	12	**548**
11	1 005	779	13	766	295	28	**443**
12	828	615	21	594	227	23	**344**
13	963	767	23	744	280	36	**428**
14	981	728	28	700	187	19	**494**
15	1 761	1 305	65	1 240	405	30	**805**
16	1 415	1 035	32	1 003	396	41	**566**
17	1 083	816	21	825	300	35	**490**
18	7 9	605	41	564	268	36	**269**
Razem	19 543	14 772	558	14 214	5 125	569	**8 220**

Ci, z pośród czytelników „Kurjera Poznańskiego", którzy zachowali sobie wykaz ulic, przynależnych do poszczególnych obwodów wyborczych, będą mogli w powyższej tabelce łatwo stwierdzić, jak głosował obwód, w którym zamieszkują.

Przypominamy, że w okręgu V (dzielnica ul. Półwiejskiej i przyległa część Wildy), lista Obozu Narodowego była unieważniona, wobec czego nasi zwolennicy głosowali tam na listę N. P. R. (nr. 4). Nie wszyscy wyborcy zorjentowali się w tem dostatecznie; tą okolicznością tłumaczy się fakt, że okręg V wykazuje ogromną ilość głosów unieważnionych (965). Są to niemal wyłącznie głosy wyborców, którzy złożyli kartki „piątki", mimo jej unieważnienia w tym okręgu.

Wogóle liczba głosów unieważnionych jest w całym Poznaniu bardzo znaczna, bo wynosi 4.124. Z tego unieważnionych głosów Obozu Narodowego jest ok. 2.700.

Na „piątkę" padło w całem mieście 53.525 ważnych głosów. Doliczywszy do tego około 3.000 głosów, złożonych przez zwolenników Obozu Narodowego na listę N. P. R. w okręgu V, oraz 2.700 unieważnionych głosów „piątki" — otrzymamy cyfrę **zgórą 59.600 głosów, rzuconych na Obóz Narodowy w całem mieście.**

Po zawarciu umowy żytniej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Berlin, 6 grudnia.

Jak wiadomo, stosunki handlowe polsko - niemieckie były dotychczas w najwyższym stopniu napięte. Niemcy nie ratyfikowały traktatu handlowego z Polską, a w wynikach zarządzeń niemieckich Polska odpowiedziała ze swej strony zarządzeniami obronnemi tak, że oba państwa znalazły się w stanie formalnej wojny celnej. Wpłynęło to oczywiście na wysokość obrotu handlowego polsko - niemieckiego, który się stale zmniejszał. Jednak saldo było ujemne na niekorzyść Polski.

Dodatnią dla nas stroną wojny celnej było niewątpliwie usamodzielnienie naszej gospodarki od Niemiec. Niemcy mimo to nie dążyły do naprawy stosunków, wychodząc z założeń politycznych. Zależało im bowiem na podtrzymywaniu zaognienia na wschodzie, a zwłaszcza w stosunku do Polski, w myśl taktyki, którą obrały w ogólnej swojej linji politycznej dla osiągnięcia celów rewizyjnych.

Ta taktyka obecnie uległa zmianie — przyczem oczywiście, jak to już zaznaczaliśmy, byłoby wielkim błędem wyciągać z tego wnioski co do zmiany ogólnych celów niemieckich. Rząd niemiecki postanowił, w przeciwieństwie do dotychczas stosowanej taktyki rozdrażniania, spróbować taktyki politycznego złagodzenia stosunków. Z tą chwilą wypłynęły ponownie zagadnienia polityki gospodarczej w stosunku do Polski.

Narazie zapisać należy zawarcie tak zwanej umowy żytniej oraz prywatne porozumienie przemysłu żelaznego obu krajów. Wejście w życie tego ostatniego porozumienia zależy jeszcze od porozumienia się w sprawach jego technicznego przeprowadzenia.

Jak się przedstawia sprawa umowy żytniej?

Otóż nie jest to rzecz — mimo wojny celnej — nowa. Były dotychczas dwie umowy żytnie, pierwsza, zawarta w roku 1930, druga z roku 1931, która upłynęła w czerwcu 1931. Niemcy jej wówczas nie prolongowały z powodów politycznych, a nawet komisja Reichstagu prowadziła w tej sprawie dochodzenia. Układ był w zasadzie kontyngentowy, 60 proc. dla Niemiec, 40 proc. dla Polski, przyczem podczas drugiej umowy Polska w praktyce sprzedawała więcej. Istniało wspólne biuro w Berlinie, które koncentrowało podaż żyta na kraje skandynawskie, Holandję, Belgję i poczęści Anglję.

Korzyści takiej umowy polegały właśnie na skoncentrowaniu podaży w jednem ręku. Polska i Niemcy są bowiem głównymi eksporterami żyta, i chociaż Polska eksportuje znacznie więcej, bo coś około 80 proc., to jednak Niemcy, rzucając na rynek pozostałe 20 proc., psuły ceny, wychodząc przytem jednak przez wzajemną konkurencję między sobą firm niemieckich same na tem jak najgorzej. Dość powiedzieć, że my, mając w Gdańsku polskie biuro eksportu zboża, koncentrujące polski eksport, uzyskaliśmy o 10 proc. wyższe ceny od konkurujących między sobą firm niemieckich.

O cóż więc chodziło? Należało znowu skoncentrować podaż w jednem ręku, ażeby uniknąć dalszego spadku cen. Zaczęły one spadać w sierpniu i wrześniu b. r. i wtedy też powstała ponownie myśl porozumienia. Nie należy się przytem łudzić, ażeby można w ten sposób uzyskać zwyżkę. Jednak możliwa jest stabilizacja i uniknięcie spadku cen, i o to chodzi w umowie. Odpadają przy takiej organizacji sprzedaży wzajemna konkurencja poszczególnych firm, wszelkie zapotrzebowanie kryte jest bowiem przez jedną wspólną organizację.

Niemcy wogóle zorganizowały u siebie gospodarkę planową w handlu zbożami chlebowemi (rozporządzenie z 13 i 15 września 1933). Doszły one ostatecznie do przekonania, że trzeba powierzyć czynność oferowania zboża na zagranicę „Reichsstelle für Getreide, Futtermittel und sonstige landwirtschaftliche Erzeugnisse". Nie zdecydowano się tym razem ze strony niemieckiej na wspólne biuro polsko - niemieckie, jednak w myśl nowej umowy oba biura (nasze w Gdańsku) porozumiewają się ze sobą i ustalają wspólną cenę. Na wypadek trudności przewidziana jest możliwość usunięcia ich. Nie ustalono też tym razem kontyngentów — Polska i tak ma większość w praktyce.

Rzeczą nową jest wciągnięcie do umowy mąki żytniej, a to dlatego, że wobec konstrukcji niemieckiego systemu premij wywozowych (Ausfuhrschein) mąka żytnia w eksporcie z Niemiec była silnie faworyzowana w stosunku do żyta i skutkiem tego była sprzedawana przez niemieckie młyny po cenach niższych, niż niemieckie żyto. Układ obecny dotyczy więc mąki o tyle, że ustala zasadę, iż mąka nie może być tańsza od żyta, i to zarówno mąka pastewna, jak chlebowa. Kontrolę nad wywozem mają te same biura (Polskie Biuro Eksportu Zboża w Gdańsku i Reichsstelle für Getreide i t. d.).

Umowę zawarto z terminem do 31 lipca 1934 z uwagi na to, że Niemcy przeprowadzają dopiero ogólną organizację swojego rolnictwa, i chodzi im o włączenie umowy w te ogólne ramy. Jest jednak przewidziane że dwa miesiące przed jej wygaśnięciem delegaci obu stron odbędą konferencję celem jej prolongaty. Poza tem umowa przewiduje rozszerzenie na pszenicę i mąkę pszenną, co jednak jest o tyle rzeczą mniej ważną, że obą kraje wywożą pszenicę tylko w razie dobrych urodzajów. Bardziej interesujący jest fakt, że inne kraje, które są zainteresowane w eksporcie żyta, względnie mąki żytniej, mogą się porozumieć z Polską i Niemcami co do wspólnego zastosowania zasad eksportu, w umowie ustalonych. Jest rzeczą możliwą, że przystąpią do niej Rosja i Węgry.

Tak wygląda sprawa umowy żytniej. Należy się z tem liczyć, że mogą nastąpić w dalszym ciągu umowy, które usuną stan wojny celnej polsko-niemieckiej. Odnośne pertraktacje toczą się jak wiadomo, od 11 października w Warszawie. Zarządzono już ze strony polskiej zawieszenie ceł maksymalnych, a po stronie niemieckiej tak zwanych „Obertarifów", ponadto Niemcy zobowiązały się nie wprowadzać żadnych zwyżek celnych przeciwko Polsce. To „zawieszenie broni" ma trwać do końca rokowań. Nie przewiduje się jednak zawarcia traktatu handlowego.

Z naszej strony należałoby wysunąć postulat importu węgla do Niemiec, co jest może trudne dla Niemiec ze względów wewnętrzno - politycznych (bezrobocie), jednak pod względem gospodarczym nie jest dla nich niemożliwe. Od węgla zaczęła się, jak przypominamy, wojna celna. Ten zasadniczy postulat winien uzyskać zrozumienie rządu niemieckiego. Poza tem Polska musi uzyskać kontyngenty na wyroby hutnicze i na cynk. Obie strony są w tem położeniu, że muszą prowadzić politykę handlową z punktu widzenia obrony waluty. Wzmożenie obrotów bez zadrażnień bilansowo-handlowych u obu stron uzyskać więc tylko można przy zasadniczem zrównoważeniu obustronnych wzmożonych obrotów.

JERZY DROBNIK.

Wędrówki narodów

Niema bodaj człowieka na świecie, który byłby o tyle zadowolony ze swego losu, że nie pragnąłby zmiany na lepsze. A że „tam dobrze, gdzie nas niema", przeto wędrówki narodów, a przynajmniej pewnych ich grup zawsze były i trwać będą prawdopodobnie tak długo, jak długo ludzkość będzie istniała.

Cel i charakter przenoszenia się człowieka w inne warunki pozostał ten sam — zdobycie sobie lepszych warunków swego bytu. Podobnie też, jak i dawniej, mrowisko ludzkie porusza się i dzisiaj w najrozmaitszych kierunkach i niema na kuli ziemskiej miejsca, gdzieby nie można było znaleźć przedstawicieli najróżniejszych ras i języków.

W chwili obecnej w ruchu narodów nastąpiło znaczne jakby uspokojenie. Nie znaczy to bynajmniej, aby ludzie czuli się lepiej, niż przed paru czy kilku laty. Jeżeli wędrówki dzisiejsze są mniej liczne, to jedynie dlatego, że kraje poszczególne wyznaczyły sobie granice, pilnie i zazdrośnie ich strzegąc, przyczem niezawsze gość obcy bywa miły i pożądany. Kryzys tak wszystkim dokuczył, że gdyby nie kordony, paszporty, wizy i t. p. przeszkody, to niezawodnie ruch byłby nie mniejszy, niż przed wiekami, gdy setki tysięcy zmieniały miejsce swego pobytu. Przyczyny te atoli sprawiają, że w chwili obecnej wędrówki spadły do minimum.

W r. 1929 z 10 krajów europejskich wywędrowało ogółem 706.4 tys. osób, w trzy lata później — tylko 269.6 tys. t. j. o 61.8 proc. mniej. Największy spadek wychodźtwa kontynentalnego stwierdzimy w ciągu tego czasu w Polsce, wynosi bowiem 93.4 proc. (ze 178.1 do 11.8 tys.), w Czechosłowacji — tylko o 52.4 proc (z 14.9 do 7.1 tys.), a we Włoszech stwierdzimy nawet wzrost o 42.0 proc. (z 88.1 do 125.1 tys. osób). Liczniejsze znacznie są wędrówki zamorskie, a największy spadek zaobserwowano w Irlandji, gdyż liczba wychodźców w ciągu trzech ostatnich lat (1929—1932) spadła o 92.8 proc. (z 20.8 do 1.5 tys.), następnie w Polsce o 85.3 proc. (z 65.3 do 9.6 tys.), w Rumunji o 79.5 proc (z 12.7 do 2.6 tys.), w Czechosłowacji o 79.1 proc. (z 13.4 do 2.8 tys.), w Jugosławji o 78.3 proc. (z 15.7 do 3.4 tys.), w Anglji o 76.1 proc. (ze 143.7 do 34.3 tys.), w Niemczech o 72.1 proc. (z 48.4 do 13.5 tys.), w Portugalji o 60.9 proc. (z 40.4 do 15.8 tys.), w Belgji o 58.1 proc. (z 3.1 do 1.3 tys.), i we Włoszech o 34.0 proc. (z 61.8 do 40.8 tys. osób).

Sumując przytoczone liczby, przekonamy się, że wychodźtwo kontynentalne spadło o 55.3 proc (z 281.1 do 125.6 tys.), a zamorskie, które ludzi zawsze najwięcej pociągało — o 66.1 proc. (z 425.3 do 144.0 tys. osób). Jeżeli wziąć pod uwagę cały ruch, tak zamorski jak kontynentalny, to największy spadek stwierdzimy w Irlandji o 92.8 proc., następnie w Polsce — o 91.2 proc., we Włoszech natomiast wędrówki wzrosły o 10.7 proc. W ogromnej wszakże większości krajów ruch zmalał nader wydatnio. Barjery graniczne są widocznie zbyt wysokie.

Jeżeli wziąć pod uwagę zaludnienie powyższych 10 krajów, liczących przeszło 250 miljonów mieszkańców, okaże się, że w r. 1929 wychodźcy z tych krajów sanowili 0.28 proc. zaludnienia, a obecnie tylko 0.12 proc., z czego wynika, że gdy przed trzema laty jeden wędrowiec przypadał w krajach tych przeciętnie na 357 mieszkańców, to obecnie na 833. Z konieczności ludzie stają się osiadłymi, a paszport jest przeszkodą nie do zwalczenia.

Z. K.

Samobójstwo trzech braci

Warszawa. (Tel wł.). Przy ul. Kapitulnej we Lwowie istniał sklep z pościelą od stu lat pod firmą Ignacego Drekslera. Po śmierci starego Drekslera zostało trzech synów, z których dwóch popełniło samobójstwo. Trzeci zaś minionej nocy powiesił się. Powodem samobójstwa był rozstrój nerwowy. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Z „dżungli kartelowej"

Po kartelu cementowym na ławie oskarżonych w sądzie kartelowym zasiadł syndykat karbidowy. Sąd zatwierdził decyzję ministerstwa przemysłu i handlu o tymczasowem zawieszeniu działalności kartelu.

Mimo, iż z enuncjacyj rządowych wynika, że rząd zdecydowany jest na energiczną akcję przeciwko niesumiennym kartelom, — mimo, iż dwa wyroki sądowe w sprawie cementu i karbidu mają swoistą wymowę, „orgje kartelowe" nie ustają, jak tego dowodzą następujące przykłady:

* * *

Trzy fabryki utworzyły ostatnio kartel drutów stalowych, co pociągnęło za sobą znaczną zwyżkę cen, wahającą się od 24 do 65 proc. cen dawniejszych. W tej chwili opłaca się sprowadzać druty stalowe — nie z fabryki krajowej — lecz z zagranicy. Mianowicie ceny drutów angielskich, łącznie z przewozem do Gdyni i z wysokiem cłem, kulkulują się znacznie niżej od cen polskich. Warto zanotować że wspomniane trzy fabryki opanowane są przez kapitał zagraniczny...

* * *

Działalność kartelu emaljerni zasługuje na baczną uwagę. Ceny, jak były, tak pozostały na zawrotnie wysokim poziomie. Przykład: biorąc pod uwagę siłę nabywczą pieniądza, w Niemczech otrzymać można 9—10 kubłów (wielkości 28 cm.) za cenę jednego kubłka w Polsce...

Jak nas informują z kół fachowych, jakość wyrobów emaljowych codziennego użytku znacznie się pogorszyła, co odbiło się ujemnie na zbycie tych towarów.

Wskutek utworzenia kartelu emaljerni zamknięto szereg fabryk, mianowicie: „Światowid", „Wulkan", „Huta Blachownia", „Suchedniowska Fabryka Emalji" itd. Jak nam donoszą kartel sowicie opłaca fabrykom „postojowe". Tak np. fabryka „Światowid" otrzymała w r. 1932... 72 tys. złotych „postojowego".

* * *

W łonie kartelu jutowego istnieją dwie fabryki, wytwarzające taśmy meblowe, który to artykuł nie jest objęty umową kartelową. Taśmy meblowe wyrabia się z przędzy jutowej, będącej artykułem skartelizowanym.

Rzecz oczywista, że wspomniane dwie fabryki, należące do kartelu, mając surowiec (przędzę jutową) po cenach kosztów własnych, mogą produkować jutowe taśmy meblowe po cenach znacznie niższych, niż konkurencja nieskartelizowana. Dzięki temu, dwie (nota bene żydowskie) firmy kartelowe znajdują się w trakcie usuwania z rynku kilkunastu fabryk gurtów meblowych, między któremi znajdują się również stare, zasłużone firmy zachodnio-polskie.

* * *

„Dżungla kartelowa" ciągle jeszcze grozi niebezpieczeństwem „drobnemu człowiekowi". Należałoby tempo karczowania tej dżungli przyspieszyć!

Krótkie informacje gospodarcze

— Powstał zamiar powołania do życia Rady Interesentów Targów Poznańskich. W tej sprawie odbędzie się posiedzenie w gmachu Izby Przem.-Handlowej w Poznaniu 11 b. m.

— Wojewódzki Komitet dla spraw finansowo-rolnych w Poznaniu posiada w swym nadzorze 18 gospodarstw wiejskich w Wielkopolsce.

— Budowany w Newcastle statek „Lech" Polsko-Brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego o pojemności 2.000 tonn będzie spuszczony na wodę w połowie stycznia 1934 r.

— Ponieważ polsko-niemiecka umowa kontyngentowa nie została w terminie wypowiedziana przez żadną ze stron, obowiązywać ona będzie przez cały rok 1934.

— 30 listopada b. r. zawarty został pomiędzy Łotwą i Litwą traktat handlowy. Ratyfikacja traktatu nastąpi w najbliższym czasie.

— Rokowania handlowe austrjacko-francuskie zostały odłożone na czas późniejszy.

— W czasie od 3 do 11 b. m. otwarta będzie w Budapeszcie międzynarodowa wystawa drobiu.

— Wartość eksportu Stanów Zjednoczonych A. P. w październiku r. b. wykazała w stosunku do poprzedniego miesiąca wzrost o 21% przyczem bilans handlowy wykazuje **salda dodatnie w wysokości 43** milj. dol.

Zbyteczny import masła z Łotwy

Dane statystyczne z października

Urzędowa statystyka handlu zagranicznego (miesięcznik „Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i w. m. Gdańska") za miesiąc październik wykazuje, że w miesiącu tym importowaliśmy z Łotwy 104 q masła. Fakt ten zasługuje na tem pilniejszą uwagę, że import masła w ciągu pierwszych 9 miesięcy b. r. osiągnął zaledwie 9 q. Wytłumaczenie tak nagłego wzrostu przywozu masła w październiku znajdziemy prawdopodobnie w tem, że w nowej taryfie celnej, obowiązującej od dnia 11 października b. r. cło przywozowe na masło, ustalone we wrześniu 1932 r. na 200 zł od 100 kg obniżono do 120 złotych. Przy absurdalnej niskiej cenie światowej masła i poparciu eksportu przez premje wywozowe — widocznie kalkuluje się producentom łotewskim przeskoczyć polską zaporę celną.

Z powyższego faktu widzimy, że starania central handlowo-eksportowych o przywrócenie poprzedniej 200-złotowej stawki celnej były w zupełności uzasadnione. Wobec grożącego nam nadal importu zagranicznego masła, nic nie powinno stać na przeszkodzie, ażeby słuszny postulat mleczarstwa i związanego z niem rolnictwa w najkrótszym czasie został urzeczywistniony, t. zn., ażeby stawka przywozowa na masło została podwyższona do pierwotnej wysokości. (s)

KRONIKA GOSPODARCZA

3000 BEZROBOTNYCH W KONFEKCJI, 1500 BEZ PRACY W SZEWCTWIE W WIELKOPOLSCE

Jak informują, w przemyśle i handlu konfekcyjnym na terenie Wielkopolski bezrobocie obejmuje ca 3 tys osób krawców-chałupników, w obuwnictwie zaś na tym samym terenie ok. 1500 osób drobnych rzemieślników. Przedstawiciele tych branż żalą się zgodnie na centralizację zaopatrywania w potrzebne towary wojska, policji i wogóle funkcjonarjuszy państwowych mundurowych, które sprowadza się gotowe do Wielkopolski z innych części kraju zamiast zamawiać potrzebny towar na miejscu, u kupiectwa i rzemiosła poznańskiego. (AZ)

BRAZYLJA, JEDYNE OBECNIE UJŚCIE DLA EMIGRACJI OSADNICZEJ Z POLSKI

W chwili obecnej emigracja z Polski, zwłaszcza osadnicza, jest prawie całkowicie uniemożliwiona.

Wszystkie kraje do których wędrowały co roku znaczne rzesze rodzin rolniczych z Polski (Francja, Kanada, Stany Zjedn. A. P., Argentyny i t. d. skutkiem kryzysu w rolnictwie albo wstrzymały imigrację zupełnie, albo też obłożyły imigrantów tak wysokiemi opłatami za wizy wjazdowe (zł 305.60 za wizę argentyńską) względnie żądają od imigrantów posiadania tak znacznych sum pieniędzy na utrzymanie i zagospodarowanie że przez to samo wyjazd do tych krajów jest niemożliwy, bowiem emigranci z Polski przeważnie małorolni, po spieniężeniu swej chudoby zaledwie zdobywają pieniądze na opłacenie przejazdów przez ocean (kart okrętowych).

Jedynie tylko Brazylja, kraj 23 razy większy od Polski, a liczący zaledwie 40 miljonów ludności (czyli tylko o 8 miljonów więcej niż Polska) nie zamknęła swych bram dla osadników z Polski. Wprawdzie i tu są ograniczenia częściowo wstrzymana jest imigracja zarobkowa, zaś osadnicza jest ograniczona tem, że wymagane jest posiadanie pewnych kwot na zagospodarowanie.

Bez żadnych ograniczeń dopuszczona jest obecnie emigracja do stanu Espiritu Santo mianowicie na kolonję Aguia Branca (Orzeł Biały) założoną przez Towarzystwo Kolonizacyjne w roku 1929, która mimo kryzysu panującego w Brazylji, rozwija się pomyślnie.

Wobec zamknięcia lub uniemożliwienia emigracji do wszystkich krajów zainteresowanie w Polsce kolonją „Orzeł Biały" siłą rzeczy wzrasta zwłaszcza, że od osadzonych już tam kolonistów napływają do Polski coraz lepsze wiadomości o rozwoju tej kolonji.

W związku z tem są chętni do wyjazdu i wkrótce (po przerwie zimowej w Brazylji) rozpocznie się regularne wysyłanie transportów. Najbliższy transport wyjedzie z Warszawy dnia 25 stycznia 1934 r.

Informacyj udziela i zapisy przyjmuje Syndykat Emigracyjny w Warszawie (ul. Niecała 7) i wszystkie jego oddziały na prowincji, a na wsi korespondenci, znajdujący się prawie w każdej gminie.

KALENDARZYK PODATKOWY

Min. Skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w miesiącu grudniu b. r. płatne są następujące podatki: 1) do 15 grudnia — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1933, w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w miesiącu listopadzie br. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przemysłowe I — V kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze; 2) do 15 grudnia — zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw w wysokości kwot, wymienionych w doręczonych nakazach płatniczych; 3) do 31 grudnia — nabywanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1933; 4) do 15 grudnia — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notarjuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w miesiącu listopadzie br.; 5) do 5 grudnia — ¼ część różnicy w podatku dochodowym od uposażeń służbowych, wynikającej z kumulacji uposażeń, otrzymanych w ciągu poprzedniego roku od różnych służbodawców; 6) do 5 grudnia — podatek od energji elektrycznej, pobrany przez sprzedawcę energji elektrycznej w czasie od 16 do 30 listopada br. do 20 grudnia — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energji elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni grudnia br.; 7) podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia podatku. Nadto płatne są w grudniu zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w grudniu, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w tym miesiącu.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Dołączenie blankietów nadawczych P. K. O. do papierów handlowych.** Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zawiadamia, iż według rozstrzygnięcia min. poczt i telegrafów z dnia 21 października b. r. nr. PW. 105/102 papiery handlowe, do których dołączono blankiety P. K. O., traktować należy wobec jednolitych stawek taryfy pocztowej dla papierów handlowych i przesyłek mieszanych jako przesyłki mieszane, albowiem blankiety nadawcze P. K. O. w myśl przepisów ordynacji pocztowej uważane są jako druki, a w połączeniu z papierami handlowemi odpowiadają przepisom dla przesyłek mieszanych. Wobec jednolitych stawek taryfowych dla papierów handlowych i przesyłek mieszanych, traktuje się obecnie papiery handlowe, do których dołączono blankiety nadawcze P. K. O., jako przesyłki mieszane nawet w tych wypadkach, gdy przesyłkom takim nadano — przez umieszczenie napisu „Papiery handlowe" wyraźny charakter papierów handlowych, lecz pod warunkiem, że przesyłka taka została opłacona według taryfy dla papierów handlowych. Wskazanem jest jednakże, by nadawcy oznaczali przesyłki z zawartością papierów handlowych, do których dołączono blankiety nadawcze P. K. O., prawidłowo napisem „Przesyłka mieszana".

Z KRAJU

(k) **Ulgi celne dla Rosji.** W najbliższym czasie ukazać się ma rozporządzenie, przyznające ulgi celne dla szeregu artykułów importowanych z Rosji jako równoważnik zakupów sowieckich w Polsce. Ulgi te obejmą ryby sowieckie, owoce południowe, skóry i futra. Towary te importowane będą do Polski na podstawie stawek drugiej kolumny polskiej taryfy celnej, z jakich korzystają państwa, posiadające z nami normalne traktaty handlowe.

(k) **Upośledzenie Poznania pod względem kredytów budowlanych.** W proporcji do kredytów budowlanych na całe Państwo, gminie m. Poznania wraz z gminami podmiejskiemi przysługiwały w latach 1925 — do końca stycznia 1930 r. kredyty w ogólnej wysokości 27.534 489 zł., podczas gdy faktycznie Komitet Rozbudowy Miasta dysponował w tym czasie kwotą tylko 16.148 378 zł. Różnica od r. 1925 do 1930 na niekorzyść Poznania wyniosła zatem 11.386 111 zł. Ten stan rzeczy będzie przedstawiał się dla miasta daleko niekorzystniej po doliczeniu znacznej dyferencji za lata 1930—1933. Gmina m. Poznania wpłaciła w latach budżetowych 1931 i 1932 — 1.405 900 zł podatków na Państwowy Fundusz Budowlany; tymczasem przydzielone kredyty wyniosły w r. 1931 — 68 500 zł tj. razem 252 500 zł a więc zaledwie 18 proc. od kwot przekazanych P. F. B. przez gminę m. Poznania podatków od lokali i placów niezabudowanych. (AZ)

(k) **Zebranie dyskusyjne Polskiego Związku Zawodowego Rolników i Leśników.** Sekcja Produkcji Roślinnej Polskiego Związku Zawodowego Rolników i Leśników z wyższem wykształceniem organizuje w sobotę, 9 b. m. o godz. 10 w wielkiej sali Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu zebranie dyskusyjne na którem aktualne referaty gospodarcze wygłoszą pp.: prof. U. P. Zygmunt Pietruszczyński oraz dyr. Szkoły Rolniczej inż. Stanisław Połowicz. Równocześnie przypomina się, że tego samego dnia o godz. 18 w sali Collegium Minus wygłosi referat b. min. E. Kwiatkowski.

Z ZAGRANICY

(z) **Doktór Schacht o zagadnieniach gospodarczych Rzeszy.** Prezydent Banku Rzeszy dr. Schacht wygłosił w Izbie Handlowo-Przemysłowej w Solingen referat na temat zagadnień gospodarczych. Dr. Schacht podkreślił m. in., że racjonalny wywóz jest dla Niemiec koniecznością życiową. Co się tyczy polityki finansowej Rzeszy to polityka ta w żadnym wypadku nie będzie uzależniona od losów funta angielskiego, nie może też być mowy o inflacji. Zagranica musi zrozumieć że Niemcy nie będą mogły płacić o ile rynki zagraniczne nie będą się zaopatrywały w towary niemieckie.

(z) **Bezrobocie w Anglji.** Według danych angielskiego ministerstwa pracy, liczba bezrobotnych na koniec listopada wynosiła 2 248.000 osób. Oznacza to spadek zarówno w porównaniu z październikiem, jak i z wrześniem r. b. Bezrobocie w Anglji ujawnia poczynając od lutego, stopniowy spadek, którego tempo dość poważnie wzrosło, zwłaszcza w okresie od lipca r. b.

(z) **Optymistyczne przewidywania trustu stalowego.** Zarząd amerykańskiego trustu stalowego wydał komunikat w którym stwierdza, że już w najbliższym czasie się spodziewać się należy poprawy stanu zatrudnienia i zwiększenia obrotów w amerykańskim przemyśle żelaznym i stalowym.

Jesteśmy społeczeństwem zbyt ubogiem, by popierać przemysł zagraniczny

Można lepiej...

Wystawa, która sprzedaje

Dlaczego uliczni handlarze, sprzedający ostatniego rzędu tandetę w rodzaju „cudownej" mikstury na odciski, otoczeni są przez ciekawych, wśród których nie brak widzów poważnych?

Gdyby ograniczyli się do wyłożenia „towaru", a sami w niemem skupieniu usiedli obok, nikt nawet nie spojrzałby w ich stronę. Ale oni — pokazują, agitują, czynią ruch. Wprawdzie naiwnych nabywców jest niewielu, ale trafiają się. Wprawdzie ogół, niedowierzająco pokręciwszy głową, powędrował dalej ale nie to jest ważne. O wiele ważniejsze jest to, że przechodnie przystają i przez chwilę koncentrują swe myśli na przedmiocie, narzuconym im przez „ruchliwego" sprzedawcę. Istotnie — o nic więcej nie chodzi przy wystawie. Reszta zależy już wyłącznie od stopnia zaufania, jaki wzbudza sam przedmiot i firma, która go ofiaruje.

Co skłoniło tych ludzi do zatrzymania się? Skłonił ich ruch. Ludzie chętnie przystawają tam, „gdzie się coś dzieje". Gdzie agitatorem na wystawie jest model demonstracyjny lub inne urządzenie w ruchu. A chociaż z miejsca nie decydują się na kupno, jednak przez sam fakt, że byli i widzieli i niewątpliwie zachowali w pamięci ten lub tamten szczegół wystawa spełniła swój cel. Decyzja nabycia często dojrzewa później i — łatwiej. Bo ludzie łatwiej nabywają coś co już widzieli, co poznali i o czem wiedzą, gdzie to można nabyć i za jaką cenę.

* * *

Pokazywać dobrze równa się: sprzedawać. Pokazywać lepiej a zwłaszcza bardziej zaimponująco, równa się: sprzedawać w kwadracie.

WU-EL.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 7 grudnia 1933.

Słońce: wschód 7,47 — zachód 15,41 — długość dnia 7 godzin 54 min.
Księżyc: wschód 20,44 — zachód 11,29 — przed ostatnią kwadrą.
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers Pozn.: Czwartek godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 1 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowy. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm — W ub. dobie temperatura najwyższa minus 2 st. Cels., najniższa minus 5 st. Cels.
Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: dziś minus 0,62 m.
Kal. rzk.: Ambroży — jutro Niep. Pocz. N. M. P.
Kal. słow.: Ludomyśl — jutro Boguwol.

Z POZNANIA

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Czesław Jan Matysiak z Poznania, dyplom magistra farmacji p. Paweł Edmund Pałkowski z Małego Bukowca.

— * **Włamanie do „Baty".** Ub. nocy nieznani narazie złoczyńcy włamali się do składu obuwia firmy „Bata" przy Rynku Wildeckim. Łupem włamywaczy padła większa ilość obuwia o nieustalonej narazie wartości. (kl)

— * **Oszust matrymonjalny?** Policja zajmuje się sprawą nowego oszustwa matrymonjalnego na doniesienie p. Rozalji Kani przy ul. Grunwaldzkiej. Według informacyj, złożonych w policji przez p. Rozalję Kanię, niejaki Jan Jakubowski o nieznanem obecnie miejscu zamieszkania pod pozorem ożenku wyłudził od niej 1160 zł. Dochodzenia w tej sprawie prowadzą komisarjaty 2 i 8. (kl)

— * **Podejrzany kwestarz.** Od pewnego czasu chodził po Poznaniu pewien podejrzany osobnik, ubierający się w szaty zakonne. Obecnie ujęto i osadzono w areszcie policyjnym 27-letniego Aleksandra Słowikowskiego, rodem z Wałowni w pow. suwalskim, który ostatnio mieszkał w Bydgoszczy przy ul. Gamma 9. Chodził on przebrany w szaty zakonne i usiłował kwestować na rzecz budowy kościoła w Jastrowie. Dalsze dochodzenia ujawnią może jeszcze inne ciekawe szczegóły co do wspomnianego osobnika. (kl)

— * **Strzały podczas pościgu włamywaczy.** Za różne kradzieże ujęto poszukiwanych już od pewnego czasu przez komisarjaty 2 i 8 — 26-letniego Hieronima Hojana i 18-letnią Bronisławę Hojan z Poznania (ul. Kolejowa 12). Podczas pościgu Hojanów posterunkowy służby śledczej Franciszek Dereziński, użył broni palnej i zranił Hojana lekko w głowę. Również podczas tego pościgu zraniony został przypadkowo przechodzący w tym czasie 11-letni Florjan Tomaszewski, ul. Karwowskiego 24. Kula rewolwerowa ugodziła chłopca w lewą rękę, uszkadzając mu kość łopatkową. Obu poranionych opatrzyło pogotowie ratunkowe, a Tomaszewskiego przewieziono do szpitala miejskiego.

Jako podejrzaną o kradzież w mieszkaniu p. Jadwigi Szydłowskiej, ul. Graniczna 6, bielizny damskiej i 35 zł, ujęto Stanisławę Kujawę bez stałego mieszkania. — Jako podejrzanych o kradzież z włamaniem osadzono w areszcie policyjnym Jana Dużewicza, Chwaliszewo 27-28, Stanisławę Orpel, Jadwigę Raczkiewicz i Michała Frankowskiego, wszystkich mieszkających przy ul. Wenecjańskiej 11-12.

— * **Ślizgawica powodem złamania nogi.** Na ul. Kraszewskiego upadła na śliski chodnik p. Maria Gross, ul. Matejki 53. Upadnięcie było tak nieszczęśliwe, że p. Gross złamała sobie nogę. (kl)

— * **Pęknięcie rury gazowej.** Przy ul. Mostowej 4 zaczadziła się gazem wskutek pęknięcia rury gazowej p. Weronika Musielakowa. Gdy wypadek zauważono, zaczadzenie p. Musielakowej było tak silne, że wezwać musiano pomoc pogotowia ratunkowego, które pania M. pozostawiło w leczeniu domowem. (kl)

— * **Za niedozwolony zabieg.** Przed sądem okręgowym w Poznaniu odbyła się w środę [illegible] przeciwko Helenie Klapczyńskiej, Katarzynie Mazurek, Antoniemu Adamskiemu i Romanowi Mielcarskiemu, oskarżonym o spędzanie płodu, powodujące śmierć śp. M. Szymkowiakównej z Poznania. Sąd skazał Klapczyńską, kilkakrotną recydywistkę w tego rodzaju zbrodniach, na 2 lata, Mazurek na 6 miesięcy, Mielcarskiego zaś na 8 miesięcy więzienia. Oskarżonego Adamskiego sąd uniewinnił ze względu na brak dostatecznych dowodów winy.

Z POZNAŃSKIEGO

— * **CZARNKÓW.** (Jarmark). We wtorek 12. bm. odbędzie się jarmark ogólny, tj na bydło, konie, świnie i kramny.

(S. Mikołaj w szkole) W środę odbyła się uroczystość św. Mikołaja dla szkoły powszechnej w sali p Gróckiego.

(Statystyka rzemieślnicza). Zarząd miejski doręczył w tych dniach wszystkim zakładom rzemieślniczym kwestjonarjusze statystyczne, które należy wypełnić starannie i je odwrotnie doręczyć w biurze zarządu miasta.

Szkoła przysposobienia w gospodarstwie. Kurs drugiego półrocza zaczyna się 12 stycznia i trwać będzie do 1 lipca 1934 r. Przedmioty ogólno kształcące są: nauka obywatelstwa, księgowość gospodarstwa domowego, higjena i nauka o pielęgnowaniu dziecka i gimnastyka.

— * **GNIEZNO.** (Obchód Sienkiewiczowski.) Tow. Gimn. „Sokół" sekcja żeńska w Gnieźnie, obchodziło bardzo uroczyście 17 rocznicę śmierci wielkiego pisarza. Wstępne słowo wygłosiła prezeska, p. Łęgowska. Piękny referat o twórczości Henryka Sienkiewicza wygłosiła p. W. Zabłocka. Ładna deklamacja uzupełniła program pierwszej części zebrania. Następnie przystąpiono do odczytania protokółu z ostatniego zebrania oraz sprawozdania z walnego zjazdu sokolic. Zakomunikowano zebranym, że wystawa robót ręcznych odbędzie się we Wrześni w czasie od 8 do 10 bm., w której wezmą udział gniazda Gniezno, Miłosław, Słupca, Strzałkowo i Września.

— * **GOSTYŃ.** (Wit Stosz.) W czwartek 7 bm. o godz. 16 w sali p. Jankiewicza Prof. Uniw. Pozn. ks. dr. Szczęsny Dettloff wygłosi w ramach Powszechnych Wykładów Uniwersytetu Poznańskiego odczyt p. t. „Wit Stosz, w 400-lecie śmierci mistrza" (z przeźroczami). Wstęp na wykład 50 gr dla dorosłych, 20 gr dla młodzieży i wojskowych niższych stopni.

— * **INOWROCŁAW.** (Manipulowanie bronią przyczyną nieszczęśliwego wypadku.) Helena Krzymińska z Pamowa pow nieszawski, siedziała przy stole wraz z swym gospodarzem, który nabijał dubeltówkę Nagle padł strzał i kula ugodziła Krzymińską w łokieć lewej ręki Ofiarę nieszczęśliwego wypadku przeniesiono do szpitala powiatowego w Inowrocławiu

(Za handel sacharyną.) 26-letni Józef Kubaszewski ze Skulska pow koniński, odpowiadał przed sądem grodzkim w Inowrocławiu za nielegalną sprzedaż sacharyny w pow. inowrocławskim. Podczas rewizji znaleziono przy Kubaszewskim 135 gr sacharyny. Sąd skazał go na 2 tygodnie aresztu, 200 zł grzywny i zarządził konfiskatę sacharyny.

— * **KOŹMIN.** (Z sali sądowej.) Sąd grodzki w Koźminie pod przewodnictwem sędziego p. Wieczorkiewicza skazał Wł. i H. Pawlickich z Krotoszyna, którzy dopuścili się oszustwa na szkodę wdowy Nawrocikowej z Szelejewa, każdego na 6 miesięcy więzienia Za uprawianie handlu sacharyną skazał sąd Rajbisów z Kalisza i Szymkowiakową z Głoginina pow krotoszyński na 14 dni więzienia i 200 zł grzywny, a w razie nieściągalności na dalsze 10 dni aresztu. Bielawowski z Koźmina skazany został na 4 miesiące więzienia z zawieszeniem na 2 lata za usiłowany szantaż na osobie właściciela majątku p. Czapskiego.

— * **KŁECKO.** (Fala kradzieży). W tych dniach niewykryci złodzieje dorwali się do młyna p. Dalbora, skąd skradli 1 worek mąki pszennej. Zkolei złodzieje dorwali się do sklepu rzeźnika, p Rogalskiego, kradnąc 8 szynek. W celu skompletowania swego łupu banda złodziei wtargnęła do mleczarni p. J. Bojarskiego Tutaj pastwą ich zachłanności padło około 20 funtów masła i nieco gotówki. Z przyległego do mleczarni pokoju wyniesiono jedno nowe ubranie, jedną parę długich butów i różną bieliznę, ogólnej wartości 350 zł. Ostatnio zaś obrano skład p Leśniewicza, skąd zabrano większą ilość papierosów, tytoniu, czekolady, mydła itd. na łączną sumę 1 000 zł. W wszystkich wypadkach sprawcy uszli niepoznani.

(Dzień ubogich). Staraniem pań z Tow. św. Wincentego à Paulo urządzono w ub. niedzielę dzień ubogich. Przed południem na intencję ubogich odbyła się uroczysta msza św. Po południu urządzono dla biednych wspólną kawę, podczas której serdecznie przemówił dyrektor stowarzyszenia, ks. kan. Koncewicz. Na zakończenie tego uroczystego dnia odbyła się wieczorem akademja, na której okolicznościowy referat wygłosił ks. kan. Koncewicz.

(Z tygodnia książki). Na zakończenie tygodnia książki, komitet propagandy przygotował w szkole piękną wystawę książek. Frekwencja zwiedzających była bardzo nikła.

— * **KROTOSZYN.** (Wandalizm.) Rolnikowi Zielińskiemu z Krotoszyna połamano w sadzie w czasie zabawy u p. Lepczyńskiego 10 świeżo zasadzonych drzewek. — P. Babstowi z Kani, zabili dotąd niewyśledzeni złoczyńcy psa za pomocą wideł, wrzuciwszy go następnie rolnikowi Zakaszewskiemu w Maliczu do studni. — Fakty powyższe wywołały powszechne oburzenie.

— (Żebranie.) W nadchodzącą niedzielę 10 bm. o godz. 11,30 w lokalu p. Skrzypczyka odbędzie się zebranie Tow. Pszczelarzy, na którem omawiana będzie m. in również sprawa zarejestrowania Towarzystwa.

— * **MIŁOSŁAW.** (Entuzjazm z świetnego wyniku wyborów). Cały nieomal Miłosław głosował za listą Obozu Narodowego Na 12 kandydatów wybrano tam 9 z listy narodowców. Po ogłoszeniu wyniku późnym wieczorem zapanował w mieście taki ogromny entuzjazm i zadowolenie, że odruchowo utworzył się olbrzymi pochód i wyruszył ulicami miasta przed kościół Odśpiewano tutaj pieśni narodowe, wiwatowano na cześć przywódców narodowych, a w rynku spalono jako symboliczny znak klęski sanacji stos słomy. Spokoju nigdzie nie zakłócono.

— * **MOGILNO.** (Napad rabunkowy.) W tych dniach we wsi Niestronno pow. mogileński na stojącą powózkę napadł nieznany opryszek, który po pobiciu znajdującej się w powozie p P. wyrwał jej teczkę z zawartością mniejszej gotówki.

— (Fałszywe obwinienia nie popłacają. Sąd okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Mogilnie rozpatrywał sprawę robotnika Antoniego Kotlarka z Pakości, któremu akt oskarżenia zarzucał fałszywe obwinienie posterunkowego w sprawie kradzieży Sąd, po rozpatrzeniu sprawy i przesłuchaniu świadków, zasądził Kotlarka na 6 mies. więzienia.

— (Kradzieże drobiu.) W tych dniach w nocy nieznani sprawcy dokonali wielkiej kradzieży drobiu u rolnika p. Smyka w Szerzawach pow. mogileński, któremu zabrano 17 kur i koguta rasowego.

— * **NOWY TOMYŚL.** (Dzień ubogich) Przypadający na ub. niedzielę Dzień Ubogich, był dniem poczucia do obowiązku miłosierdzia chrześcijańskiego Znane ze swej akcji charytatywnej Tow. św. Wincentego a Paulo przystąpiło podczas mszy św. do uroczystej Komunji św Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prob. Ćwiejkowski.

(Z sali sądowej). Sąd okręgowy z Poznania na sesji wyjazdowej dnia 4. bm rozpatrywał sprawę Franc Jankowiaka, obywatela narodowości niemieckiej z Miedzichowa, oskarżonego o lżenie narodu polskiego. Sąd po rozpatrzeniu sprawy skazał Jankowiaka na 2 miesiące aresztu oraz ponoszenie kosztów sądowych Kary sąd nie zawiesił ze względu na zbyt częste wypadki, jakie się u obywateli narodowości niemieckiej powtarzają.

— * **OBORNIKI.** (Zawieszenie.) W ostatnich dniach zawieszono w czynnościach służbowych kasjera tutejszego oddziału Kasy Chorych, p. Sylwestra Mierzyńskiego z Obornik. Na ten temat krążą po mieście rozmaite domysły m. i., że zawieszenie ma związek z defraudacją popełnioną przez Dziembowskiego Okazuje się, iż domysły te nie są prawdziwe albowiem p Mierzyński jako długoletni urzędnik Kasy Chorych znany jest ze swej sumienności Chodzi tu najprawdopodobniej o rugi Wielkopolan w związku z zapowiedzianą redukcją na 1 stycznia 1934 roku.

— (Przedstawienie.) Miejscowe kółko sceniczne T C. L. wystawiło w ub. niedzielę na sali p. Klosowej bardzo ciekawą komedję w trzech aktach Maurycego Hennequina p. t. „20 dni kozy" Poszczególni amatorzy doskonale wywiązali się ze swych zadań.

— (Z życia tow.) 9 bm. o godz 19 odbędzie się na sali p. Norożyńskiego nadzwyczajne walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków.

— (Osobiste.) Komendant miejscowego posterunku P P., p. Tadeusz Kryński, rozpoczął z dniem 2 bm. 4-tygodniowy urlop wypoczynkowy.

— (Wykład.) W sali p. Władysława Narożyńskiego odbył się 28 listopada wykład na temat: „Z zalewu miast wielkopolskich przez Żydów". Wykład wygłosił p. red. Michał Kulig.

— (Nieudana kradzież.) W nocy z czwartku na piątek zakradli się złodzieje do klasztoru w Borku na Zdzierzu Zdążyli jednak tylko wywiercić dziurę wokoło zamku przy wejściu do zakrystji, nie dostawszy się jednak do wnętrza, — prawdopodobnie spłoszeni.

— * **ODOLANÓW.** (Kurs przeciwgazowy.) W dniu 30 listopada rb. odbył się w szkole powszechnej w Odolanowie o godzinie 17 egzamin drużyn ratowniczych (męskich i żeńskich) Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża w Odolanowie. Z 40 kursistów i kursistek zgłoszonych do egzaminu, zdali wszyscy egzamin z wynikiem dobrym Po egzaminie odbyła się tak dla kursistów jak i zaproszonych gości herbatka na sali p. Bol. Blocha.

— (Przeniesienie Szkoły Rolniczej z Odolanowa do Ostrowa.) Po zlikwidowaniu powiatu odolanowskiego w kwietniu 1932 r. i przyłączeniu go do Ostrowa, znosi się w Odolanowie stale jeden zakład po drugim i przenosi się stale do Ostrowa. Tak z smutkiem musimy stwierdzić, że w dniu 27 listopada przeniesiono zimową szkołę rolniczą z Odolanowa do Ostrowa. W październiku tego roku zlikwidowano w Odolanowie siedzibę ostrowskiego inspektoratu szkolnego. Pozostaje jeszcze z instytucyj państwowych sąd grodzki, który, jak piszą gazety „sanacyjne", ma być także wkrótce zniesiony.

Niemcy na pograniczu dzielą dotychczasowe powiaty na mniejsze celem usprawnienia administracji, pociągnięcia te wychodzą ludności na dobre, albowiem osięgają udogodnienie z władzami administracyjnemi. U nas zaś jest odwrotnie, bo w okresie biedy i nędzy znosi się wszelkie urzędy i przez to utrudnia się obywatelom komunikację z władzami administracyjnemi. Ludzie muszą bowiem iść pieszo po 40—50 km. do Ostrowa, jako siedziby powiatu

Miasto Odolanów jako najstarsza siedziba powiatu, na skutek takich pociągnięć administracyjnych, nie biorących pod uwagę małych interesów ludności, nietylko upada, ale przechodzi wprost do ruiny.

— * **ŚMIGIEL.** (Dzień ubogich.) W ub. niedzielę odbyło się na rzecz ubogich nabożeństwo i kwesta, a wieczorem uroczyste zebranie.

— (Wieczór wokalno - instrumentalny.) Miejscowy chór męski „Echo" urządził 3 bm w sali „Strzelnicy" wieczór wokalno - instrumentalny, na program którego złożyły się występy chórowe, solowe, orkiestry i tańce narodowe.

— * **WRONKI.** (Okradli komornika.) Komornikowi sądowemu p. Jerzemu Podlewskiemu zginęło z poprzednio rozbitej kasetki 300 zł. Sprawcę wykryto w osobie własnej służącej Wiktorji Tomakówny, która za skradzione pieniądze zdążyła sobie zakupić różnych artykułów galanteryjnych, gramofon, skrzypce i t. p. Przedmioty zakupione odebrali poszczególni kupcy i zwrócili poszkodowanemu gotówkę.

— * **ZBĄSZYŃ.** (Za kradzież czcionek drukarskich.) Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził na sesji wyjazdowej w Grodzisku pomocnika drukarskiego Wiekłego z Grodziska, obecnie zamieszkałego w Zbąszyniu za kradzież czcionek drukarskich w drukarni p. Milczyńskiego i innych przyborów drukarskich, na jeden rok więzienia z zawieszeniem kary na lat 5.

Z BYDGOSZCZY

— **Jeszcze jedna nagroda.** Oprócz nagrody 1000 złotych, wyznaczonej przez hurtownię tytoniową Zw. Ociemniałych Żołnierzy, wyznaczyła nową nagrodę za wykrycie sprawców napadu sobotniego Komenda Policji Państwowej. Nagroda wynosi 500 zł Dla prowadzenia śledztwa w tej sprawie przybył z Poznania inspektor P. P. i naczelnik wojewódzki urzędu śledczego, p. Grefner.

— **Stan bezrobocia.** Dzięki zatrudnieniu pewnej ilości bezrobotnych przy pracach, prowadzonych z pożyczek t. zw. Funduszu Pracy, ilość bezrobotnych w Bydgoszczy od jesieni utrzymuje się mniejwięcej na jednej wysokości, nieco powyżej 7.000 osób. Niewątpliwie poza tą ilością bezrobotnych rejestrowanych istnieje jeszcze wielu takich, którzy z najrozmaitszych względów do rejestracji się nie zgłosili. Przytem zatrudnienie z Funduszu Pracy nie może być uważane za dające możność utrzymania się, bowiem praca dwu lub trzydniowa zdarza się dla każdego z bezrobotnych mniejwięcej co dni 50. W przemyśle bydgoskim zastój trwa. W ostatnim czasie stoją cegielnie, doniedawna jako tako prosperujące; fabryka obuwia „Leo", będąca stale dotychczas w ruchu, zgłosiła zwolnienie 170 pracowników. Na początku przyszłego roku spodziewać się należy nawet powiększenia stanu bezrobocia. Przewidywane jest, że do największego nasilenia dojdzie w lutym.

— **Działalność Kuchni Ludowej.** Otwarta dnia 11 listopada na okres zimowy Kuchnia Ludowa wydaje obecnie 9290 porcyj dla 4340 rodzin. Około 3500 rodzin korzysta z tygodniowych przydziałów produktów w stanie surowym, przyczem dla każdej osoby wydaje się 250 gr. grochu, 250 gr. kaszy, 100 kg. smalcu oraz 3 funtowy bochenek chleba. Obiadów gotowych wydaje się z kuchni ludowej około 1800 w porcjach po ¾ listra i pół funta chleba na osobę. Kuchnia na zmianę przygotowuje: grochówkę, krupnik, kapuśniak, zupę z ryżu, kartoflankę — wszystko to dobrze zaprawione smalcem i mięsem. Ilość wydawanych porcyj, szczególnie w stanie surowym, byłaby znacznie większą, gdyby nie to, że urząd Opieki Społecznej zabrał się do ścisłego zbadania, czy z Kuchni Ludowej korzystają istotnie bezrobotni i nie mający możności utrzymania się. Przy tych dokładnych badaniach pozbawiono prawa korzystania z Kuchni Ludowej wielkiej rzeszy (około 8000 osób) tych, którzy zarobkują sami lub mając w rodzinie innych dostatecznie zarobkujących na utrzymanie, zgłaszali się po porcje obiadowe z krzywdą dla prawdziwie bezrobotnych i upośledzonych przez los.

— **Zbiórka na Czerwony Krzyż.** W nadchodzący piątek 8 bm. Polski Czerwony Krzyż organizuje w Bydgoszczy zbiórkę uliczną na fundusz szkolenia drużyn pogotowia sanitarnego. Zbiórka ta ze względu na jej cel powinna spotkać się z życzliwem poparciem społeczeństwa.

— **Turniej bridżowy.** Zapowiedziany w salonach Klubu Polskiego turniej bridżowy na dochód Ligi Morskiej i Kolonjalnej odbędzie się nie w tygodniu bieżącym, lecz w następnym, w dniach 16 i 17 grudnia od 5 po poł. do 9 wieczorem. Zgłoszenia do turnieju przyjmowane są do 15 bm. włącznie w Klubie Polskim. Wpisowe 5 zł od osoby.

— **Dyżury aptek:** Od 4 do 8 grudnia apteka Przy Bielawach (ul. Gdańska), apteka Pod Łabędziem (ul. Gdańska) i apteka Staromiejska (ul. Długa).

9 i 10 grudnia apteka Pod Aniołem (ul. Gdańska), apteka przy Placu Teatralnym i apteka Tarasiewicza na Okolu.

Z POMORZA

— * **DZIAŁDOWO.** (Pięć lat za usiłowane zabójstwo). W kwietniu rb. strażnik graniczn. Kryśman zatrzymał na stacji kolejowej w Płośnicy przybyłych pociągiem 2 osobników. Gdy prowadził ich na posterunek policyjny, jeden z nich strzelił dwukrotnie z rewolweru do K. i począł uciekać. Strzały na szczęście chybiły. Sprawcę niejakiego Polankowskiego, znanego przemytnika ujęto i oddano w ręce sprawiedliwości, która skazała go na 5 lat więzienia.

(„Zabawa strzelecka"). W Janowie, miasteczku pogranicznym pow. mławskiego odbyła się zabawa strzelecka, na której jeden ze strzelców leśnik lasów państwowych strzelił do niejakiego Szmytkowskiego i zabił go na miejscu.

— * **KARTUZY.** (Złodzieje na weselu.) W Pałubicach odbył się ślub córki zamożnego gospodarza p. N. W domu poczyniono wielkie przygotowania na przyjęcie zaproszonych gości, m. in. wstawiono do piekarnika znajdującego się w ogrodzie pieczenie w 17 brytwanach. Wielkie jednak było zdziwienie gospodyni domu, gdy po przyjeździe gości, chcąc ich uraczyć, zajrzawszy do piekarnika stwierdziła brak mięsa. Po sprawcach nie pozostało żadnego śladu.

Tragiczny wypadek na strzelnicy wojskowej

Z Gniezna donosi (br.): Na strzelnicy wojskowej przeprowadzała w środę kompanja podofic. 69 p. p. ostre strzelanie. Wskutek mylnie podanego sygnału, obsługa przy tarczach wybiegła na przedpole i w tym momencie jedna z kul trafiła śmiertelnie pewnego szeregowca, pochodzącego z pod Słupcy. Kula przeszyła go na wylot, przerywając tętnicę.

W stanie bardzo ciężkim przewieziono rannego do szpitala miejskiego w Gnieźnie. Jak się dowiadujemy, ranny zmarł tego dnia po południu. Na miejsce przybyła komisja, która przeprowadza dochodzenia.

Napad rabunkowy pod Obornikami

Z Obornik donosi (r. r.): W dniu 5 b. m. wieczorem w lesie na szosie pomiędzy Obornikami a Rożnowem napadło dwóch osobników, z których jeden uzbrojony był w nóż, powracającego z jarmarku w Obornikach 29-letniego Jana Etiene z Łodzi, zamieszkałego ostatnio w Zaborowie w powiecie leszczyńskim.

Napastnicy zażądali wydania pieniędzy, a gdy p. Etiene opierał się, rabusie przeszukali mu kieszenie i zabrawszy 32,50 zł ulotnili się. Policja wdrożyła pościg.

Niebezpieczny wybuch

Z Nakła donosi (pd.): W Sadkowskim Młynie pod Nakłem wydarzył się nieszczęśliwy wypadek, który wywołał wielkie poruszenie w okolicy.

Robotnik Słojewski, zatrudniony u rolnika Tomaszewskiego, uruchamiał motor, z niewiadomych narazie przyczyn nastąpił w maszynie wybuch, przyczem odłamek żelaza ugodził tak poważnie Słojewskiego, że trzeba go było natychmiast przewieźć do szpitala w Wyrzysku.

Z powodu znacznego upływu krwi istnieje bardzo słaba nadzieja utrzymania go przy życiu.

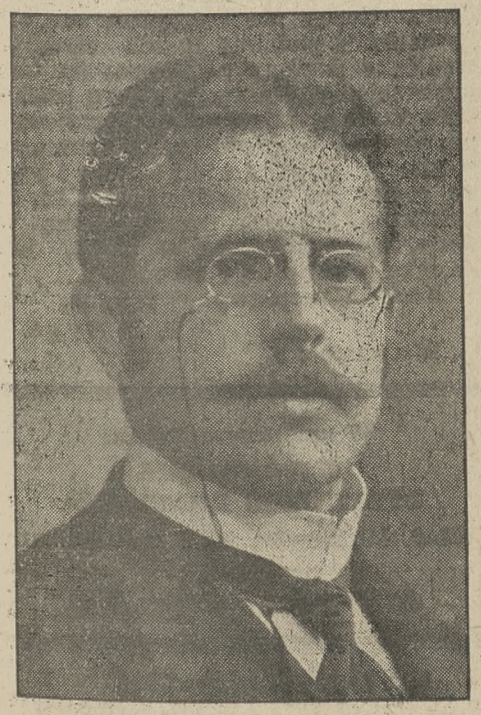

Dr. Stanisław Ziętkiewicz
z Sierakowa, znany działacz narodowy i społeczny obchodził w tych dniach srebrne gody małżeńskie. Bojownikowi idei narodowej życzymy: „Ad multos annos".

Usta, które proszą o pocałunek...

Ten olśniewający rząd zębów jak perły wprawia w zachwyt każdego mężczyznę. Jeszcze dziś prosimy użyć pasty Colgate, gdyż ta pasta spełnia całkowicie swoje zadanie. Nietylko poleruje i nadaje blask powierzchni zębów, ale oczyszczone są także miejsca, gdzie nie dociera szczoteczka do zębów. Poza tym pasta Colgate ma zaletę wyjątkowo miłego smaku i pozostawia stale świeży i czysty oddech.

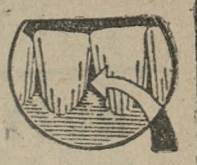

Nieczysty oddech jest zazwyczaj skutkiem pozostałych między zębami resztek jedzenia. Colgate radykalnie temu zapobiega.

Colgate Palmolive Sp. z o.o. Wyrób polski

Zł. 2.– i Zł. 1.–

Wymawiać: Kolget

ng 6 890

881 tysięcy złotych za cmentarz wojenny

Z Łodzi donosi (ż): Pod Rzgowem znajduje się wielki cmentarz wojenny, na którym spoczywają zwłoki kilku tysięcy żołnierzy armji rosyjskiej i niemieckiej, poległych w czasie bitwy pod Łodzią w listopadzie 1914. Okupanci niemieccy zajęli bezprawnie teren o obszarze 5 ha.

Obecni właściciele terenu, pp. Antoni Stefan i Juszkiewicz Władysław skierowali sprawę do sądu okręgowego w Łodzi, domagając się od skarbu państwa odszkodowania w wysokości zł 881.000. W uzasadnieniu właściciele podali, że jest to teren kopalnianego żwiru przemysłowego. Onegdaj bawiła tu specjalna komisja rzeczoznawców, która przeprowadziła wiercenia i badania terenu celem stwierdzenia obecności żwiru i głębokości jego pokładów. Decyzja w tej ciekawej sprawie jeszcze nie zapadła.

Rzadki wypadek wścieklizny u człowieka

Z Łodzi donosi (z): W Łodzi na przedmieściu Zarzew wydarzył się nader rzadki wypadek wścieklizny u człowieka. Onegdaj wezwany został lekarz pogotowia Kasy Chorych, który znalazł u 40-letniego Stanisława Soboty niezwykłe objawy wścieklizny. Chory gryzł, pienił się, drapał i wył.

Na zarządzenie lekarza chorego obezwładniono i przewieziono na obserwację do oddziału dla nerwowo chorych w szpitalu okręgowym. Podczas obserwacji lekarze stwierdzili niezbicie, że zachodzi tu wypadek wścieklizny. Sobotę przewieziono do szpitala w Kochanówce; stan jego jest beznadziejny. Jak ustalono, Sobota przed 4 mniejwięcej miesiącami został pokąsany przez wałęsającego się bezpańskiego psa.

Złożył kaucję i uciekł do Niemiec

Z Radomska donosi (rs): Przed sądem okręgowym w Pietrkowie na sesji wyjazdowej w Radomsku toczył się ostatnio proces przeciwko komunistom: Ryfka Tybernanka, Samuel Fajerman, Tadeusz Latasiewicz i Stanisław Lis. Wszyscy oni zostali przychwyceni na gorąco przy działalności wywrotowej i osadzeni w więzieniu śledczem.

Fajermana w międzyczasie zwolniono za kaucją 500 zł. Skorzystał on z tej okazji i, jak się okazuje, uciekł do Niemiec. Za to trzech jego towarzyszy spotkała zasłużona kara: Ryfka Tybernanka została skazana na 1 rok więzienia, a Latasiewicz i Lis każdy na 3 lata.

Głośna sprawa działacza narodowego z Uniejowa

Adam Koziński uwolniony od zarzutu zniewagi rządu

Z Turka donosi (sd): Głośna sprawa działacza narodowego z Uniejowa, Adama Kozińskiego, o której obszernie już swego czasu donosiliśmy, znalazła w dniu 4 b. m. swój epilog w sądzie grodzkim.

26 września r. b. doręczono Kozińskiemu z ramienia komitetu Pożyczki Narodowej deklarację na 300 zł. Oskarżony Koziński odmówił podpisania jej, tłumacząc się ciężkiemi warunkami materjalnemi. Wówczas z ust członka komitetu, zastępcy burmistrza, padły słowa, tchnące groźbą, na co Koziński miał odpowiedzieć, używając słów, obrażających rząd polski.

Powołani na rozprawę świadkowie zeznawają korzystnie dla oskarżonego. Oskarżyciel publiczny, prok. Dobrzański, domagał się surowego ukarania oskarżonego za zniewagę rządu i ubliżenie urzędnikowi w miejscu publicznem.

Obrońca oskarżonego, adw. Jaźwiński, przedstawił bezpodstawność tych zarzutów, opierając się na zeznaniach świadków.

Sąd uniewinnił Adama Kozińskiego od zarzutu zniewagi rządu, a zasądził go jedynie za obrazę członka komitetu instytucji społecznej na 200 zł grzywny z zamianą w razie nieściągalności na areszt.

Oskarżony zapowiedział apelację.

Atak lotniczo - gazowy na Ostrów

Z Ostrowa donosi (u): 5 bm. zorganizowano w naszem mieście specjalne ćwiczenia obrony przeciwgazowej. Pierwszy alarm trwał od godz. 14,30 do 15,00. Rzucono w rozmaitych miejscach bomby łzawiące i świece dymne. O godz. 19,15 rozległy się ponownie sygnały syren i dzwonów kościelnych. W całem mieście pogaszono światła. Na ulicach wstrzymano wszelki ruch; krążyły po nich tylko patrole straży bezpieczeństwa. O godz. 19,45 atak zakończono.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: S. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę nad domem 10 zł; zebrano dnia 15. 11. podczas srebrnych godów u pp. Żelazek (Górna Wilda 107) 8 zł; — K. S. w pewnej intencji 3 zł; — Czesława Sikorska z gorącem podziękowaniem 5 zł; — M. P. z podziękowaniem za doznane łaski i dobrodziejstwa prosząc gorąco o dalszą pomoc, 2 zł; — Danielewiczowa, Wronczyn, 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 273,86 zł.

Na chleb św. Antoniego: S. S. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę, 5 zł; razem z poprzednio pokwitow. 30.50 zł.

Dnia 6 bm. **wypaciliśmy** p. Janikównie składki na **Tow. „Caritas"** 33 zł i na **biednych na „Wesołem Miasteczku"**, pozostających pod opieką Pozn. Okręgu „Caritas" 75 zł.

Niebezpieczna fala protestowanych weksli

Ponura sytuacja na rynku tkanin bawełnianych w Łodzi

Z Łodzi donosi (z): Obecna sytuacja na rynku gotowych tkanin bawełnianych kształtuje się bardzo niepomyślnie. W związku ze słabemi obrotami, spowodowanemi minimalnem zapotrzebowaniem klienteli, w dniach ostatnich tutejsi producenci otrzymali znaczną ilość protestów wekslowych. Protesty te napływają równomiernie z poszczególnych dzielnic Polski. O ile bowiem dotychczas pod względem złej wypłacalności na pierwszem miejscu stała Małopolska, o tyle ostatnio taka sama mniejwięcej ilość protestów weksli napływa z Poznańskiego, Pomorza oraz z Kresów.

Jakkolwiek tutejszy przemysł był przygotowany na to, że protesty w tym roku będą napływały w zwiększonych ilościach, to jednak nie sądzono, że wypłacalność pogorszy się do tego stopnia, popyt bowiem na towary był stosunkowo niewielki, w związku z czem i obligo kupców nie było zbyt duże. Nie bacząc na to, w związku z niemożnością znalezienia odbiorców na zakupione przez siebie towary, kupcy nie byli w stanie przygotować na czas niezbędnej dla wykupienia swych zobowiązań gotówki i zmuszeni byli dopuścić swe weksle do protestu. Zaznaczyć należy, iż są to protesty za zakupiony towar zimowy, w roku bieżącym bowiem producenci przyjmowali od odbiorców pokrycie wekslowe krótkoterminowe, które znowu podpisywane były przez kupców w dobrej wierze, wszyscy bowiem liczyli na to, że bieżący sezon zimowy przejdzie pod znakiem wzmożonego zapotrzebowania. Wobec tego jednak, że nadzieje te zawiodły całkowicie, kupcy zmuszeni byli dopuścić swe zobowiązania do protestu.

Jeżeli chodzi o produkcję w tutejszych fabrykach, to ze względu na zbliżające się święta, we wszystkich tutejszych większych zakładach przemysłowych ostatnio zwiększono uruchomienie. Nie bacząc na to, że do sezonu letniego jeszcze daleko — normalnie bowiem rozpoczyna się on nie wcześniej, jak 15 względnie 20 lutego — już teraz w fabrykach tych zaczynają produkować towary letnie.

Ceny towarów włókienniczych i bawełnianych traktowane są nadal przez poszczególne firmy zupełnie indywidualnie, w wypadkach jednak, gdy chodzi o zawarcie tranzakcji, producenci idą częstokroć na dalekie ustepstwa, czy to pod względem udzielenia odpowiedniego skonta, czy też łagodniejszych warunków pokrycia.

Horoskopy na przyszłość w omawianej branży, jak dotąd, są trudne do przewidzenia i uzależnione są w pierwszym rzędzie od stopnia zapotrzebowania na towary letnie, których zapasy u kupców prowincjonalnych są minimalne.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MUZYCZNY POZNAŃ W PEŁNI SEZONU

Czas przedświąteczny przyniósł poważne nasilenie ruchu koncertowego i muzycznego wogóle, jak już zaznaczyliśmy na tem miejscu. W operze, obok występów Ady Sari i włoskiego tenora Ardelliego, przygotowuje się na niedzielę pierwsze w Polsce wystawienie uroczej opery Mozarta „Cosi fan tutte", do której w najbliższym Dziale Kultury i Sztuki obszerniej powrócimy.

Na sali koncertowej ukazali się dwukrotnie „Wiedeńscy Chłopcy-Śpiewacy", zdobywając niemały sukces, dzisiaj zaś, we czwartek, odbywa się w Teatrze Wielkim koncert symfoniczny pod batutą dyr. Mikołaja Van der Palsa, z udziałem skrzypaczki francuskiej Coletty Frantz, oraz wybitnego młodego kompozytora Piotra Perkowskiego, który ma dyrygować swym po raz pierwszy wogóle wykonanym a ostatnio napisanym koncertem skrzypcowym.

Na wtorek znów jest zapowiedziane wielkie dzieło estradowe: Hektora Berlioza „Requiem", które zgromadzi na estradzie pod batutą prof. Raczkowskiego niezwykle silny liczbą chór, złożony z Towarzystwa Oratoryjnego, z „Echa" i z Chóru Nauczycielskiego oraz orkiestrę Teatru Wielkiego. Wreszcie najbliższa sobota przynosi wieczór sonat, urządzony wspólnie przez dwóch profesorów naszego Konserwatorjum Państwowego, Zygmunta Butkiewicza i Zygmunta Lisickiego.

Będzie to wieczór sonat na wiolonczelę i fortepian. Rozpocznie go sonata Beethovena (A-dur), utwór czteroczęściowy (allegro ma non tanto, scherzo, adagio cantabile i allegro vivace). Drugi i trzeci utwór należą do muzyki współczesnej. Po Beethovenie nastąpi sonata C-dur Alfreda Casellі, jednego z wybitnych muzyków włoskich dzisiejszej doby (preludio-Bourrée, largorondo), na zakończenie zaś odegrają artyści sonatę Sergjusza Rachmaninowa op. 19 (lento, allegro moderato, allegro scherzando, andante, allegro mosso). Wysoce interesujący ten wieczór odbędzie się w sali św. Marcina w tę sobotę, o g. 20,15. Warto zaznaczyć, że prof. Butkiewicz był jednym z pierwszych wogóle wykonawców sonaty Rachmaninowa, grał ją mianowicie w Moskwie zaraz gdy tylko została napisaną, przyczem część fortepianową wykonał sam autor.

Należy jeszcze dodać, że również w tym miesiącu odbędzie się trzeci recital fortepianowy z cyklu, jaki zapowiedział prof. Zygmunt Lisicki. Na programie znajdą się dzieła muzyki współczesnej, mianowicie Skrjabin, Szymanowski i Debussy.

NA GRUZACH... UNIWERSALIZMU

Ostatnia książka p. Jana Nepomucena Millera — „Na gruzach Grenady"*) — jest wielkiem nieporozumieniem i o tem nieporozumieniu chcę czytelnika zwięźle poinformować.

Przed kilku laty wydał p. Miller książkę p. t. „Zaraza w Grenadzie", w której starał się „zadokumentować kryzys i upadek indywidualizmu w sztuce polskiej i jej zwrot do uniwersalizmu". Książka wywołała pewien hałas, czem ośmielony autor wydał obecnie drugą książkę, mającą rozwinąć myśli i idee, zawarte w pierwszej.

Co to jest uniwersalizm? Jest to system pojęć — odpowiada p. Miller — „mających na celu opanowanie rzeczywistości — w możliwie najdalszym, najpełniejszym zakresie". Niewystarczająca to i zbyt ogólnikowa odpowiedź. P. Miller jaśniej przecie nie daje. Konkretniej zaznacza jedynie w innem miejscu: „W zakresie życia ściślej społecznego, uniwersalizm sprowadza się do kolektywizmu, polegającego na przeświadczeniu, że zbiorowość jako całość szczególnego rodzaju poprzedza i warunkuje (?) świat wewnętrzny jednostki" (str. 59).

Nie precyzując bliżej pojęcia „uniwersalizmu" (zarówno obecnie, jak i w poprzednio wydanej książce) autor nie traci nadziei, że w przyszłości „dojrzy tę linję, która pozwoli (mu) na kontynuowanie rozpoczętej pracy — tworzenia fundamentów (!) nowej kultury polskiej, opartej na uniwersalizmie" (str. 225).

Przyjrzyjmy się tedy rozpoczętej pracy. Już na wstępie tych uwag należy stwierdzić, że oddawna literatury krytycznej nie obdarzono książką, będącą tak rzadkim przykładem megalomanji i niechlujstwa metodologicznego. Książkę tę cechuje zupełny brak jakiejkolwiek metody naukowej. Tezę uniwersalizmu w sztuce i życiu postawił autor w sposób, budzący jak największe wątpliwości przedewszystkiem ze strony filozoficznej i estetycznej.

W kilku miejscach poddaje p. Miller krytyce „wartość atomistycznego rozszczepienia w układzie i budowie społeczeństwa" (166). W zasadzie myśl słuszna. Teorja atomizmu, na której wspierał swe tezy Marx, dawno już została w nauce zarzucona, dzięki przeobrażeniom w fizyce. Dziś niepodobna już powracać do bezpodstawnej koncepcji pojmowania życia psychicznego na wzór mechaniczny. Zrozumiał to Bucharin, który w sposób nowy sformułował tezy materjalizmu dziejowego. Krytyk Bucharina — Karol Górski — słusznie twierdzi o zastosowaniu do teorji Marxa dwóch Bucharinowskich typowych cech umysłowości rosyjskiej: religijnego stosunku do tego, co się za prawdę uznaje, oraz skłonność do naturalizmu w ujmowaniu życia. Obie te cechy występują niezwykle silnie w książce p. Millera, który, jako przedstawiciel prądu religijnego w socjalizmie i zwolennik laicyzacji, nie odrzuca religji wprost, jak komuniści, ale chce ją „wprząc do pracy społecznej", pominąć dogmat i „obradować ją z prawa sankcji moralnej i z kultu, jak to czynili poniekąd masoni..." (178). To stanowisko — jedyne może w książce — jest, trzeba przynać, dość konsekwentne, mimo braku zasad filozoficznych. Oto, mówiąc o zamiarach Piłsudskiego, który po wypadkach majowych pozwolił się obrać Prezydentem — p. Miller pisze:

> W tym wypadku organem sankcji moralnej okazała się instytucja świecka i należałoby oczekiwać, że w naszych czasach moralność publiczna z dnia na dzień powinna się uświeccząć (174).

Zbyteczne jest szersze rozwodzenie się nad fałszywością tego sądu i jego perfidną tendencją. Nawet polityczna literatura socjalistyczna nie idzie tak daleko, twierdzi tylko, że Zgromadzenie Narodowe udzieliło autorom zamachu majowego sankcji parlamentarnej — politycznej. A przecież sankcja parlamentarna i sankcja moralna — to dwa różne pojęcia, z dwóch różnych światów i wymiarów.

Przykład utożsamienia dwóch różnych pojęć przytoczyliśmy, aby scharakteryzować metodę pisarską p. Millera. Nic dba on o skrupuły, dzień nazywając nocą, a noc za dzień poczytując. Brak dyscypliny filozoficznej dyktuje mu takie naprzykład zdania, wyjęte wprost z popularnych, pseudonaukowych broszurek socjalistycznych:

> Religja była opjum dla ludzi, jako środek usypiania czujności proletarjatu i przerzucania jego zainteresowań w dziedzinę nierealną, by w sferze rzeczywistości podlegał biernie panującej warstwie (str. 55).

Takie niesłychane już uproszczenia myślowe mają doprowadzić p. Millera do jedynego celu: dowiedzenia konieczności walki z życiem psychicznem narodu, konieczności przezwyciężenia indywidualizmu i poczucia narodowego („indywidualna gospodarka państwowa stała się niemożliwością, granice — przesądem", str. 115) na rzecz wszechludzkiego uniwersalizmu. Niepodległość staje się — według p. Millera — ciężarem. Z ciężaru chce się zaś autor uwolnić. I wysnuwa wnioski zgoła już humorystyczne:

> Wobec nieuniknionego procesu scalania gospodarczego i politycznego globu, odpowiednikiem poetyckim stanie się nowa przenośnia globowa, która stanie się wyrazem oswojenia człowieka z całością terenu swojej działalności. Zamiast „mazurskiej" krzepy lub „litewskiego" uporu, będziemy mówić o atlantyckim humorze, śródziemnomorskim temperamencie i śmiechu polarnym (str. 103).

Ogarnięty pasją pisarską, zaślepiony, p. Miller zdaje się nie odczuwać śmieszności, jaka dotrzymuje mu towarzystwa w każdem miejscu jego książki (cóż za nonszalanckie powiedzenia: „Baudelaire, czy ktoś taki w szpitalu...", „zwiotczałe ramiona Boga lub Szatana..."). Namiętność ta zrodziła styl i język równie śmieszny, jak niechlujny. Oto kilka przykładów:

> Człowiek... „musi wyjść poza ten krąg histerycznej samoobludy, poza swą rozigraną onanistycznie wyobraźnię..." (str. 13).
>
> Zakłamywanie się fikcją jedności teologicznej jest... „fryzjerskiem zamiłowaniem do butów wypucowanych na niedzielę i święta" (str. 15).
>
> Przybyszewski i Kasprowicz złożyli... „pocałunek winnego hołdu na podstawionym sobie zadku wielkiego kozła świata" (29).
>
> „Kulturę proletarjacką, ujmowaną nie jako przypochlebne merdanie ogonem inteligenta wobec proletarjusza..." (str. 49).

Nie o to chodzi aby prawo robotnika... „zostało uznane przez sparszywiałego w szachrajstwie giełdziarza-fabrykanta, żeby cuchnący kretyn z zapadłych czworaków miał te same prawa i tę samą możność odbywania syfilistycznych uciech, co jego spaśny i apoplektyczny skórodzierca i moczygęba" (str. 82).

Lecz nie będziemy mnożyli przykładów stylu tego „krytycznego" studjum. Gdyby nie szczupłość miejsca, możnaby w podobny sposób zanalizować inne poglądy p. Millera (kultura proletarjacka, walka z kulturą polską, jako kulturą szlachecką i burżuazyjną, atak na Mickiewicza, „planowa gospodarka" sztuki i t. d.) — lecz i z tego, cośmy już powiedzieli, wynika, że książki p. Millera, demagogiczna w tonie, nieprzemyślana w treści, jest książką balamutną i szkodliwą.

Korekta rozprawy — fatalna.

T. B. Syga.

Warszawa.

*) „Na gruzach Grenady". Studjum krytyczne. Warszawa, 1933. Tow. Wyd. „Rój", str. 228 i 1 nl.

ŻYCIE KULTURALNE

U PRZYJACIÓŁ SZTUK PIĘKNYCH.

W ramach wystawy gwiazdkowej, która zgromadzi prace kilkunastu artystów poznańskich, stale wystawiających w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych urządza prof. Jan Mroziński, stały referent plastyczny naszego Działu, swoją wystawę zbiorową.

Z takiemi pokazami zbiorowemi występuje prof. Mroziński co pewien czas, gdy w pracowni jego nagromadzi się większa ilość prac skończonych. Tym razem wystawia kilkanaście dzieł obrazów olejnych, oraz kilka akwarel. Są to po części wspomnienia z Pomorza, mianowicie krajobrazy morskie z Orłowa i z Pucka, po części zaś studja kolorystyczne, mające za przedmiot kwiaty i martwą naturę.

Wystawa będzie otwartą jutro, w piątek, o godz. 12 w południe.

Gwiazdka w IKS-ie. Instytut Krzewienia Sztuki (Plac Wolności 11a) urządził wystawę gwiazdkową, której „wesoły wernisaż" odbył się 5. bm. o godz. 21 i zgromadził licznych ciekawych. Wystawa jest wcale obfita, zgromadziła parę dziesiątków prac. Biorą w niej udział pp.: Chełmońska, Dołżycki, Elster, Gerżabkowa-Małachowska, Kirkin, Krzyżański, Lam, Mroziński, Studzińska, Taranczewski, Wyczółkowski.

TEATR

Co grają w Krakowie? Teatr miejski wystawia „Igraszki Muzyczne" Mackenziego, sztukę angielską rozgrywającą się w borysławskiem zagłębiu naftowem, oraz „Człowieka z teką", sztukę sowieckiego pisarza Aleksandra Fajko, graną dawniej we Lwowie z Adwentowiczem, a później w Warszawie.

Stały teatr w Lesznie, zorganizowany przez p. Jana Langego, rozpoczął przedstawienia „Zemstą" Fredry oraz „Czarem munduru", komedją Stefana Turskiego. Zespół składa się z 12 osób. Teatr ten, z sympatją powitany przez miejscowych widzów, będzie też odbywał objazdy, obejmujące Gostyń, Rawicz, Kościan, Wolsztyn, Śmigiel, Krotoszyn, Jarocin, Poniec, Zbąszyń i Ostrów.

KRAJOZNAWSTWO

Przewodnik po Pienińskim Parku Narodowym. Dwa prowincjonalne oddziały Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego a mianowicie: Nowosądecki i Tarnowski wydały przewodnik turystyczny z ilustracjami i z mapką, która również można nabyć osobno, p. tyt. „Park Narodowy w Pieninach"; autorem jest p. Feliks Rapf. Jest to mała książeczka kieszonkowego formatu, estetycznie wydana. Rotograwurki pienińskich krajobrazów oraz miniaturowe inicjały pochodzą z artystycznych zdjęć autora. Przewodnik obejmuje 125 stron druku i daje czytelnikowi - turyście wszystkie wiadomości jakie mogą się przydać przy zwiedzaniu pierwszego w Europie „dwupaństwowego" bo polsko-czeskiego Parku Narodowego. Część ogólna zawiera historję Parku, doskonały rozdział o przyrodzie Pienin, opis miejscowości podpienińskich oraz dokładny opis kolowych i pieszych dróg do Pienin. Część szczegółowa obejmuje wskazówki zwiedzania, szlaki turystyczne i wiadomości o pogranicznych przepustkach i co najważniejsze szczegółowy opis szlaków turystycznych w Pieninach. Cudzoziemcom, (zwiedzającym coraz liczniej Pieniny) przyda się napisany skrót przewodnika. (J. Ml.)

„HALKA" W BERNIE SZWAJCARSKIEM

Wystawiona przez operę szwajcarską w Bernie „Halka" Moniuszki została nadaną we wtorek przez radjo ze stacji Bernmuenster, która w Poznaniu dobrze jest słyszalną. Dzięki temu mogli nasi melomani-radjoci sprawdzić osobiście opinję, z jaką spotkało się w prasie polskiej berneńskie wykonanie, w szczególności ocenę dr. Henryka Opieńskiego, zamieszczoną w naszym Dziale.

Okazało się, że uznanie było wielce zasłużone. Śpiewacy mają piękne głosy — szczególnie wyborna Halka artystka o wielkim sopranie dramatycznym i wyrazistej ekspresji, dalej Zofja oraz świetny Jontek p. Wiktor Bregy, były artysta opery warszawskiej; p. Rothenbuehler jako kapelmistrz wniknął głęboko w nastrój dzieła, a w momentach dramatycznych dał orkiestrze potężną siłę wyrazu. Nie jednemu kapelmistrzowi polskiemu przydałoby się posłuchać w wykonaniu szwajcarskiem mazura, kończącego akt pierwszy. Nieraz wykazywaliśmy na tem miejscu, że utarło się grać tego mazura nad mazurami w tempie karkolomnie szybkiem, przy którem zanika jego rytmiczny charakter. Dyryguje się go najczęściej, niemal zwykle, nie „na trzy", ale „na raz" — oczywista niedorzeczność, gdy idzie o tempo, równie jak o charakterystykę rytmiczną; otrzymuje on przeważnie jeden tylko akcent w każdym takcie, mianowicie na pierwszej części podczas gdy istotą mazura jest zmienność akcentu, który przypada kapryśnie to na jedną, to na dwie, to nawet na wszystkie trzy części taktu. P. Rothenbuehler, być może iż zrazu wziął tempo o jakąś cząsteczkę zbyt wolne, lecz w każdym razie lepsze to nieskończenie, niżeli galop, do którego u nas Moniuszkę tak często się przymusza.

„Halka" jest grana w Bernie już prawie od miesiąca, gdyż jej premjera przypadła na 11 listopada. Tem bardziej musiało ucieszyć naszych słuchaczy, że publiczność najoczywiściej szczelnie wypełniła teatr — sądząc po oklaskach, które wybuchały po każdej prawie arji, a po zapadnięciu kurtyny przemieniały się za każdym razem w huczną owację dla dzieła i dla wykonawców. (wn)

10-lecie Konserwatorjum Wileńskiego było obchodzone przed paru dniami. Prywatne to Konserwatorjum pozostaje pod dyrekcją Adama Wyleżyńskiego i zaznacza się pożytecznie w muzycznem życiu Wilna.

NAUKA

Konkurs na pracę naukową. Polska Akademja Umiejętności rozpisuje konkurs na pracę z zakresu rolnictwa i leśnictwa z funduszu ś. p. Władysława Józefa Fedorowicza. Tematy są następujące: 1) Studjum porównawcze nad stanem pierwotnym a dzisiejszym jednego z większych zespołów leśnych Polski i 2) Opracować metodę tępienia raka ziemniaczanego w glebie bez jej zatrucia. Nagroda za najlepszą pracę na każdy z tych tematów, odpowiadającą naukowym wymaganiom i przynoszącą nowe wyniki naukowe, wynosić będzie do 2 tysięcy złotych. Termin nadsyłania prac do kancelarji P. Ak. Um. — do 31 grudnia 1934 roku. Nagrodzone prace stają się własnością Akademji. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpi na uroczystem publicznem posiedzeniu Akademji, w czerwcu 1935 roku.

W następnym Dziale:

WSPOMNIENIA OSTATNIEGO EMIGRANTA

(Wład. Mickiewicz jako pamiętnikarz)

przez

dr. Tadeusza Grabowskiego.

Książki nadesłane

Ewa Szelburg-Zarembina: „Dom wielki jak świat". Warszawa 1933. Gebethner i Wolff.

Juljan Rummel: „Morskie zagadnienia Polski". Gdynia 1934. Nakł. Instytutu Wydawn. Państw. Szkoły Morskiej.

Nad brzegami Bogdanki wśród gęstego sitowia znaleziono opodal lasu rozkładające się zwłoki Stasia Ogrodowskiego. Na zdjęciu wizja lokalna.

Dobrowolni nędzarze

Odrzucone miljony — Przesyt życiowy — Przed zgasłym kominkiem

W dzisiejszych, bardziej niż kiedykolwiek zmaterjalizowanych czasach, trudno wystawić sobie człowieka, nie pragnącego posiąść bogactwa i odtrącającego z pogardą wyciągniętą do niego dłoń uśmiechniętej bogini Fortuny. Jednak tego rodzaju dziwacy istnieją na świecie. „Majątku, do którego zdobycia nie przyłożyłem ręki, nie uważam za moją własność i przyjęcia jego odmawiam". Temi słowy niejaki Charles Garland odpowiedział notarjuszowi, komunikującemu mu treść testamentu ojca. Chodziło o spadek w wysokości dziesięciu miljonów złotych, które w następstwie przeszły na własność skarbu.

Od szeregu lat John Vanderbilt, członek jednej z najbogatszych rodzin świata, wiedzie żywot pustelniczy, zamieszkując w blokhauzie, zbudowanym na szczycie góry Witch's Head w Pensylwanji. Tam, odcięty zupełnie od świata i ludzi, miljoner-pustelnik jest panem i sługą w jednej osobie, zajmując się sam gotowaniem strawy, praniem bielizny w pobliskim potoku, uprawą kawałka roli i zaopatrując śpiżarnię swą w żywność, zdobytą za pomocą strzelby i wędki. Co spowodowało wesołego ongiś światowca do tej ucieczki na „łono przyrody", nie wiadomo — być może, że przesyt życiowy.

W podobnych warunkach żyje na skalnej wysepce opodal wybrzeża stanu Connecticut Charles Alvord, syn znanego multimiljonera z Torrington. Tytułem dzierżawy za zamieszkiwaną wyspę, odludek płaci skarbowi Stanów Zjednoczonych pięćdziesiąt złotych rocznie. Poborca rządowy zjawiający się co dwanaście miesięcy na Rocky Island, jest jedyną żywą duszą, odwiedzającą od lat trzydziestu zagadkowego samotnika.

Przed paru laty zakończył żywot doczesny bogacz rosyjski M Sołodownikow. Należał on również do rzędu osobliwych istot, które z niewiadomych przyczyn, miast korzystać z posiadanych bogactw, mogących im zapewnić nietylko beztroskie bytowanie, ale nawet opływanie w dostatki, wolą wieść żywot biedaków i umierać śmiercią nędzarzy. Przez lat dwadzieścia miljoner rosyjski zamieszkiwał ubogi domeczek podmiejski. Stale w tej samej znoszonej i łatanej odzieży, Sołodownikow spędzał długie zimowe wieczory przed kominkiem, na którym nigdy nie zapłonął ogień.

W tym samym czasie, w drugim końcu Europy, w taki sam sposób urządził sobie życie baron angielski Sir Henry Delves Broughton, właściciel kapitału, dającego półtora miljona rocznych odsetek Oryginał ten nigdy nie opuszczał swej pustelni, oddając się z szczególnem zamiłowaniem ulubionemu swemu zajęciu: oklejania ścian mieszkania wycinkami z pism ilustrowanych. — A oto jeszcze jeden przykład „pogrzebania się żywcem" jednego z najświetniejszych przedstawicieli bawiącego się Paryża. Był ni mbankier-miljoner M. Colassou, którego olśniewające festyny przed dziesiątkami lat, głośne były na całą Europę i wprawiały w zdumienie nawet takich bywalców światowych, jak ówczesny książę Walji, późniejszy król angielski Edward VII Colassou, straciwszy podczas pożaru Bazaru Dobroczynności w Paryżu swego nad wszystko umiłowanego jedynaka, popadł w stan czarnej melancholji i zamknąwszy się w swym pałacu przy ul. Galilée, zerwał wszelkie stosunki ze światem, przestał widywać ludzi i resztę życia — lat dwadzieścia — spędził w samotności, odżywiając się jedynie chlebem, mlekiem i jajkami, przynoszonemi mu codziennie przez starego sługę. Kr.

Połów żarłaczy

Na każdym jadłospisie wytwornej restauracji chińskiej figuruje potrawa gelée chinoise (galareta chińska) Europejczyk, któryby wiedziony ciekawością w nieświadomości swej zamówił ten specyfik chiński, doznałby sromotnego rozczarowania. Już po pierwszym kąsku odsunąłby z pewnością talerz z tą potrawą, która ma smak rozpuszczonego kleju. A przecież to nielada smakołyk chiński ta galareta z płetw żarłacza. Żadne przyjęcie żaden festyn chiński nie jest do pomyślenia bez tego smakołyku na stole. To też cena ich dostępna jest tylko dla ludzi zamożniejszych. W miastach portowych kosztuje Pikul (60 klg) 80 do 120 dolarów, w głąb kraju natomiast ceny wzrastają bardzo poważnie, aż ku granicy Mongolji porcja taka osiąga cenę 500 do 1.000 dolarów

W dawniejszych czasach połowem żarłaczy (odmiana rekina) zajmowali się rybacy, którzy swemi łodziami z narażeniem życia wyjeżdżali na pełne morze, zadawalając się zarobkiem dziennym kilkunastu keszów (drobna moneta miedziana z otworem w środku do noszenia na sznurze). Dzisiaj ta gałąź zarobkowa znajduje się wyłącznie w rękach wielkich towarzystw łowczych. Miejsce łodzi rybackiej zajęły małe parowce z załogą 4 do 5 ludzi. Główny połów żarłaczy odbywa się nie na Morzu Żółtem, lecz na Morzu Południowem w okolicach Singapore i cieśniny Malakka. Tutaj w Singapore przedsiębiorcami są wyłącznie Anglicy, robotnikami zaś Malajczycy i Chińczycy. Obroty tych towarzystw są bardzo poważne Pewien podróżnik tak opisuje połów żarłaczy pod Singapore:

Korzystając z uprzejmości właściciela statku do połowu żarłaczy p. Jamesa Wilcox, udałem się pewnego przepięknego poranku o godzinie 5 rano na pokład, gdzie już mnie oczekiwał uprzejmy właściciel. Na pokładzie znajdowali się już maszynista, który pełnił równocześnie funkcję palacza, i dwaj wędkarze Ponieważ z powodu małej pojemności parowca, dwaj dalsi ludzie załogi pozostać musieli w domu, funkcje ich objęliśmy z właścicielem statku. Przekonałem się niebawem, że pobyt na tej łupinie wcale nie był przyjemnością Morze było niespokojne i stateczek wykonywał ruchy bardzo nerwowe. Pozatem zabrane jako przynęta mięso tak smrodliwy szerzyło zapach na całym statku, że byłem bliski omdlenia. Niebawem wyjechaliśmy na pełne morze. Malajczycy wyrzucili haki z przynętą przymocowane do cienkich, ale niezmiernie mocnych lin stalowych do żelaznych drągów z przodu i z tyłu statku a zwiniętych na krążkach, poczem przykucnęli na podłodze i zaczęli żuć betel. Jechaliśmy tak już sporą chwilę, lecz żaden żarłacz się nie pokazał. Nagle jeden z Malajczyków wskazał chudą swą ręką na prawo od statku, gdzie w odległości około 60 m pojawiała się od czasu do czasu trójkątna pletwa rekina zbliżając się coraz więcej do haka z przynętą. Nagle statek nasz spiął się niby koń pod ostrogą. Żarłacz połknął był przynętę i, poczuwszy opór, rzucił się wtył Lina stalowa wędki poczęła trzeszczeć i piszczeć pod olbrzymiem napięciem. Zwierz rzucał się i miotał w wodzie, wirował dokoła swej osi, bijąc ogonem o wodę. Statek z trudem posuwał się naprzód by zmęczyć rekina Lecz narazie nie było widać po nim zmęczenia Zwierz, oszalały z bólu, wyskakiwał na wysokość kilku piędzi z wody, zwijał się w kłąb i wyprężał, usiłując się uwolnić. Był olbrzymi, długość jego wynosiła conajmniej 7 m.

Tymczasem na drugą wędkę schwycił się także żarłacz, lecz już znacznie mniejszy, bo zaledwie 2 m długi, i stąd budzący mniejsze zainteresowanie.

Pierwszy tymczasem począł zdradzać widoczne osłabienie: zaczęto go więc zapomocą windy ściągać ku statkowi. Tuż przy statku podjął raz jeszcze rozpaczliwą próbę wyswobodzenia się. I to tak potężną, że statek nasz pochylił się na bok, a pokład zmywały raz w raz fontanny wody. Malajczycy tymczasem z niezwykłą zręcznością wpakowali zwierzęciu długie dzidy pod oskrzele i dobili je, barwiąc całą okolicę statku krwią potwora.

Mniej kłopotu i pracy sprawił nam drugi żarłacz którego natychmiast ściągnięto na pokład. Olbrzyma natomiast pozostawiliśmy w wodzie, wlokąc go za statkiem do portu.

Połów się opłacił. Pan Wilcox był zadowolony, a i ja także, gdy poczułem znowu grunt pod nogami. W i P

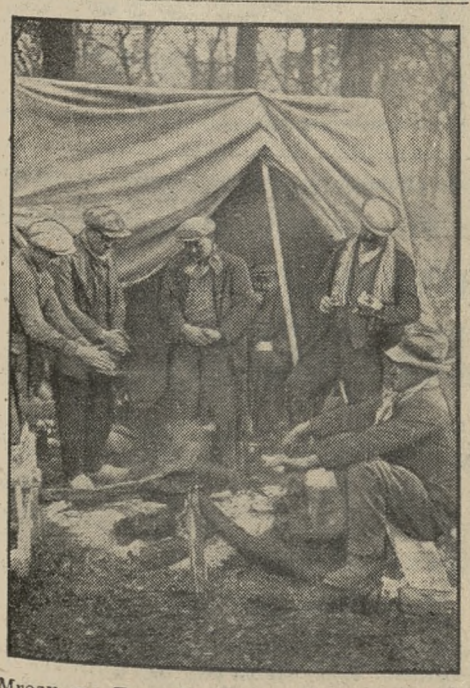

Mrozy we Francji: Ostatnie mrozy szczególnie dokuczyły mało zahartowanej ludności francuskiej. Marzli wszyscy, a zwłaszcza powyżsi robotnicy zatrudnieni w lesie Bulońskim. To też korzystają z przerw wypoczynkowych, by przy ognisku nieco się ogrzać.

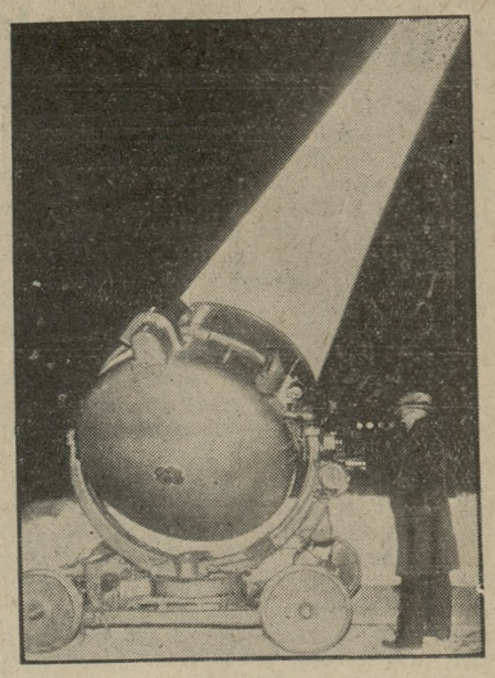

Smug światła o sile 800 miljonów świec. Nowy reflektor armji amerykańskiej t. zw. poszukiwacz samolotów przenika atmosferę na odległość 160 km.

Anglicy wielkimi amatorami kinematografu

Kina w Anglji cieszą się ogromną frekwencją. Ogólny dochód z biletów kinowych w Anglji w roku ubiegłym wyniósł 43 miljony funtów, z czego na podatek państwowy przypada 7 milj. Ł. Ponieważ przeciętna cena biletu kinowego wynosi według obliczeń, 9 pensów przeto cyfra widzów w kinoteatrach angielskich sięgała 960 miljonów rocznie, czyli 18½ miljona tygodniowo.

Dział grafologiczny Prof. Foady'ego

210. „Zolojka". Bardzo inteligentna, opanowana, mądra, nie da się zbić z tropu, uczuciowa, idealistka, ale w życiu zarobkowem materjalistka, dużo temperamentu, dobra psychologja, pismo wykazuje duchowo usposobioną na lat 45

211. „Gwidon Sokolicz". Nerwowy, sprytny uparty i bardzo ambitny, egoista w miłości i zazdrosny Do otoczenia się szybko przyzwyczaja, brak pamięci na co nerwy wpływają. Dużo rozpoczyna ale nie zawsze do celu doprowadza.

212. „Sąsiadka". Ograniczona w czasie, nim co wypowie zastanawia się nad tem. Poważna, inteligentna, silna wola, dużo wytrwałości, tylko w miłości brak cierpliwości, jeżeli kocha staje się zazdrosną i awanturniczą. Wszystkiem się interesuje.

213. „Modrak". Poważny, genjalny pamięć, nerwowy, brak cierpliwości, ale opanowany i dużo wytrwałości, sprytny, mądry, nieufny i sceptyk.

214. „Ilona B". Szlachetna, dużo zdolności artystycznych poetycznych których nie wykorzystuje, filozofka, wiele fantazji, lubi słuchać drugich, jednakże na to nie reaguje, tylko na swoim postanawia. Sentymentalna, ale krzywdy nie lubi darować Pismo wykazuje pod względem intelektualnym 60% męskości.

215. „Lolek". Silna wola, dużo wytrwałości, nerwy przyspieszają tryb życia, bardzo kapryśny i załatwia wszystko dyskretnie. Obserwuje drugich, dobry psycholog, we wszystkiem się szybko orjentuje, dobra pamięć i duchowo poważnie usposobiony. W miłości ograniczony, a jeśli pokocha nie lubi zmiany. Lubi życie ruchliwe, samouk, bardzo szlachetny. W życiu materjalnem wielki ekonomista Drugich nie wykorzystuje i sam nie lubi być wykorzystanym. Ambicja doprowadza do upartości.

216. „Rusticus". Samouk, w wszystkiem się prędko orjentuje, mało stanowczy, obojętny, brak odwagi, przez co wiele w życiu swojem traci, nerwowy, uparty ale bardzo sentymentalny. Lubi sprawiedliwość.

217. „Harry". Poważny, szybki, wszystko załatwia na gorąco, ograniczony w czasie, stanowczy w swych zamiarach, dyplomata, sprytny, idealista, krzywdy nie lubi darować.

218. „Aron". Dużo temperamentu, i bardzo uparta, zna swoje wady, których nie daje poznać po sobie, materjalistka i wielka ekonomistka. Dobroduszna i chętnie drugim przychodzi z pomocą. Pod względem intelektualnym dużo męskości, nerwowa, a w miłości bardzo zazdrosna, co doprowadza do histerji.

219. „Nina Oborniki". Bardzo nerwowa, wszystkiem się szybko przejmuje przez co popada w przygnębienie. Silna wola, dzięki której nabiera cierpliwości, która doprowadza do optymizmu. Logiczna nie lubi drugich wyzyskiwać, ale na swojem lubi postawiać Do otoczenia się prędko przyzwyczaja. Pozostaje w Poznaniu do 28 grudnia r. b.

220. „Tango Oborniki". Uczuciowy sentymentalny, nerwowy, pełen temperamentu, wesoły, drugich lubi denerwować lecz nie w złej woli, wszystko załatwia w dyskrecji, kocha życie rodzinne, ale nie lubi gdy go bujają. Ambicja doprowadza do uporu.

Uwaga.

Przyjmuję tylko osobiście codziennie w niedziele i święta. Ul Ogrodowa 9. m. 1, duża brama Na nadesłane obecnie korespondencje już nie odpowiadam.

Poznań, dnia 5 grudnia 1933 r.

Ostatnie mrozy pokryły lodem Kanał w Wersalu. Z osobliwości tej skorzystał natychmiast zapalony łyżwiarz, mimo upomnień p. policjanta.

Organizacja szkolnictwa zawodowego

Jak już donosiliśmy minister oświaty wydał rozporządzenie o organizacji szkolnictwa zawodowego w Polsce, które obowiązuje od dnia 30 listopada i określa szczegółowo organizację szkół dla poszczególnych zawodów. W myśl tego rozporządzenia szkolnictwo zawodowe będzie podzielone na 4 działy, obejmujące szkolnictwo przemysłowe, handlowe, rolnicze i gospodarstwa domowego.

Szkolnictwo przemysłowe podzielone jest na 19 grup, mianowicie: 1) górniczą, 2) metalową, 3) elektryczną, 4) drzewną, 5) garbarską, 6) włókienniczą, 7) papierniczą, 8) gumową, 9) mineralną, 10) technologiczno-chemiczną, 11) budownictwa i miernictwa, 12) komunikacyjną, 13) galanterji, 16) poligraficzną, 17) kinematograficzną, 18) instrumentów muzycznych i 19) kosmetyczną. Cały szereg grup szkolnictwa przemysłowego podzielony jest na podgrupy w liczbie 59.

Szkolnictwo handlowe obejmuje 2 grupy: kupiecką i administracyjno-handlową.

Szkolnictwo rolnicze podzielone jest na 3 grupy: 1) rolniczą, 2) ogrodniczą i 3) leśną.

Szkolnictwo gospodarstwa domowego obejmuje 2 grupy: 1) gospodarstw rodzinnych i 2) gospodarstw zbiorowych. W szkolnictwie tem wprowadza się 3 podgrupy.

W szkolnictwie zawodowem prowadzone będą dla poszczególnych zawodów szkoły stopnia licealnego, gimnazjalnego i niższego, oraz kursy dla osób specjalizujących się w pewnych działach danego zawodu. Do licealnych szkół zawodowych przyjmowani będą kandydaci, którzy ukończyli 4-letnie gimnazjum ogólnokształcące i posiadają 16—20 lat życia. Dla niektórych liceów przewidziane jest jako warunek przyjęcia odbycie rocznej praktyki. W tych przypadkach przyjmowani będą kandydaci w wieku 17 do 21 lat.

Do gimnazjalnych szkół zawodowych przyjmowani będą kandydaci, którzy ukończyli 6 klas szkoły powszechnej i posiadają 16—19 lat życia. Do szkół zawodowych stopnia niższego przyjmowani będą kandydaci, którzy ukończyli 4 klasy szkoły powszechnej i posiadają 13—17 lat życia.

Nauka w liceach zawodowych potrwa przeważnie 3 lata (w niektórych 2 lata) w gimnazjach zawodowych 4 lata. Kursy dla osób specjalizujących się w pewnych gałęziach zawodowych, dostosowane będą co do czasu trwania i zasad organizacji do potrzeb danego zawodu.

Rozporządzenie ministra oświaty wprowadza 19 typów liceów zawodowych w szkolnictwie przemysłowem a mianowicie: hutnicze, mechaniczne, elektryczne, przemysłu leśnego, garbarskie, tkackie, farbiarsko-wykończalnicze, ceramiczne, technologiczno-chemiczne, budowlane, drogowe, wodno-meljoracyjne, miernicze, młynarskie, przetwórstwa mlecznego, przemysłu fermentacyjnego, krawieckie, graficzne i fotograficzne.

W szkolnictwie handlowem wprowadzone będą 2 typy liceów zawodowych, a mianowicie: 2- i 3-letnie licea kupieckie oraz licea administracyjno-handlowe. Licea 2-letnie dają ogólne przygotowania kupieckie względnie administracyjno-handlowe, licea 3-letnie uwzględniać będą w 3-ciej klasie specjalizację.

W szkolnictwie rolniczem prowadzone będą 4 typy liceów zawodowych a mianowicie: 3-letnie licea rolnicze, leśne, ogrodnicze i gospodyń wiejskich. Do liceów tych przyjmowani będą kandydaci z ukończonem gimnazjum w wieku 16—24 lat.

Ogółem zatem w szkolnictwie zawodowem wymienianych jest 27 typów szkół stopnia licealnego. Ten sposób organizacji szkół zawodowych oraz termin i sposób likwidacji obecnie istniejących określa osobne zarządzenie min. oświaty.

W sali p. JAROCKIEJ
ul. Masztalarska 8 a
wielki pokaz kanarków
od 8—10 grudnia r. b.
Tow. „Canaria" zal. 1902. — Wstęp 50 gr. Każdy 25 nr. wstępu otrzyma kanarka. dg 2471

Śp. Józef Stengert

Zaniemyśl, 6 listopada.

Dnia 26 listopada rb. odprowadziliśmy tutaj na miejsce wiecznego spoczynku doczesne szczątki powszechnie szanowanego obywatela, budowniczego i przemysłowca śp. Józefa Stengerta. Wielka rzesza tych, którzy znali i cenili Zmarłego, szła za orszakiem pogrzebowym na cmentarz, gdzie nad otwartym grobem ks. proboszcz Nawrocki wygłosił głęboko odczute przemówienie żałobne.

Śp. Józef Stengert urodził się 1 października 1858 r. w Jordanowie pod Paradyżem. Po ukończeniu szkół poświęcił się zawodowi budownictwa, a później, ożeniwszy się z córką miejscowego obywatela Klementyną Wolniewiczówną, osiedlił się w Zaniemyślu. Był on przez przeciąg swego długiego żywota wzorem uczciwego i pracowitego przemysłowca, pracą też i zabiegliwością dorobił się poważnego stanowiska i majątku. Sześciu swoich synów wychował i wykształcił na użytecznych obywateli, których też w czasie walki o niepodległość naszą nie zawahał się wysłać w pole przeciwko naszym wrogom.

W żałobnym obrzędzie brały również udział wszystkie towarzystwa tutejsze ze sztandarami, z radą miejską na czele, na znak poważania wielkiego i czci, jakie zaskarbić zdołał sobie śp. Zmarły. — N. o. w p.!

Akademja Morska w Poznaniu

Jutro wybieramy się wszyscy gremjalnie na Wielką Akademję Morską, która się odbędzie w auli Uniw. Pozn. o godz. 12, z odczytem b. ministra przemysłu i handlu inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego oraz prof. dr. Dembińskiego. Wstęp wolny.

15-lecie Zjedn. Kolejowców Polskich

Mija obecnie 15 lat od chwili zapoczątkowania narodowego ruchu zawodowego kolejowców na terenie Poznania i Wielkopolski. Zarząd okręgowy Zjednoczenia Kolejowców Polskich w Poznaniu, stojący na czele najstarszej placówki polskiej organizacji kolejowców, urządza z tej racji w dniu 10 grudnia rb. w Poznaniu obchód 15-lecia swego istnienia, który to dzień niechaj będzie świętem Kolejowca Polskiego, niecąc zarazem radość w sercu społeczeństwa wielkopolskiego.

„Stratosfera" z Magnificencją

Czwartkowy wieczór sympatycznej „Stratosfery" zaszczycili swą obecnością wysocy dostojnicy. M. in. na sali byli J. M. Rektor Uniwersytetu w towarzystwie sekretarza U. P. Byli też liczni dostojnicy z Warszawy. Może dlatego poziom wieczoru był na wysokim poziomie i może też dla tego stracił nieco na „fasonie" Hernes, który dnia tego był znacznie...poniżej swego poziomu. W każdym razie nie hulał po dawnemu, był sztuczny.

Zadebjutowali szczęśliwie na deskach „Stratosfery" dwaj przystojni młodzieńcy: Kokociński i Niebieszczański. Pierwszy czytał dwa poważne utwory, napisane z niewątpliwym talentem ale wypowiedziane trochę słabo. Niebieszczański dał duże kapitalne satyry i śpiewał świetny kuplet, zyskując serdeczną sympatję i żywiołowe brawa licznych bywalców „Stratosfery".

Bardzo ciekawe i wysoce oryginalne były utwory Miklaszewskiego. Szczególnie dobrze opracowany „Tygodnik Foxa" z świetnie paradoksalnym akompanjamentem utalentowanego kompozytora Budzińskiego oklaskiwany był żywiołowo. W tej konkurencji stosunkowo słabo wypadł utwór Jabłońskiego p. t. „W bratniaku", jakkolwiek napisany dobrze.

Muzyczna i wokalna strona, jak zwykle, na nienagannym poziomie. Dużo trudu zadać sobie musiał Budziński, ab doprowadzić duety p. Sobierajskiej i Sokoła do takiej formy artystycznej, jaką podziwiać mogła publiczność, która zmusiła poprostu wykonawców do bisowania.

Świetny był nowy bigos muzyczny nr. 4 na dwa fortepiany, w układzie i wykonaniu kompozytorów Budzińskiego i Dzięgielewskiego.

Konferensjerka Hernesa, jak już wspomnieliśmy, tym razem dość słaba. Jedynie pod koniec programu „podciągnął się" pan kierownik i korzystając z sposobności, stwierdził, że to jego pierwszy egzamin i to wprost przed J. M. Panem Rektorem, którego prosił o łaskawe zaliczenie swoich jubileuszowych studjów i, nawiązując do specjalności p. Rektora, o tytuł choćby.. magistra weterynarji.

Dzięgielewski zapoznać muzyczną cześć publiczności ze swoim nowym „przebojem". Jest to tango pt. „Sen", o wysokich wartościach nastrojowych i melodyjnych. Śpiewał je zgrany duet: p. Sobierajski i Sokół.

Wstępne przemówienie wygłosił p. Pukacki, prezes Bratniej Pomocy S. S. U. P., w którem powitał dostojnych gości i wskazał na doniosłą wartość wysoki poziom, świetne rezultaty i nieprzerwaną żywotność „Stratosfery", co, jak na imprezę o charakterze artystyczno-literackim, w dzielnicy, którą nazywa się Boecją, jest godne podkreślenia.

Następnie, w sobotę „stratosferowcy", posługując się powyższym programem, dali pierwszy występ gościnny poza murami NAD, tym razem na ubogich Tow. Pań św. Wincentego à Paulo par. św.-marcińskiej. „Ubodzy na ubogich"! Tak, bo „stratosferowcy" to grupa młodzieży akademickiej nie obfitującej żadną miarą w dobra doczesne. I dlatego z tem większem uznaniem podkreślić należy ich pierwszy występ gościnny. Publiczność stawiła się licznie, i bawiła się doskonale. Początkowo coprawda istniały pewne lody wzajemnej nieufności pomiędzy estradą a widzownią. Publiczność niepokojona pytaniem: „co to będzie?" — stratosferowcy: zaś — „jak nas przyjmą?" Lecz lody te stopniały odrazu w pierwszych promieniach słonecznego humoru herszta zespołu p. Hernesa i odrazu też wytworzył się sympatyczny kontakt pomiędzy publicznością i wykonawcami. Wybuchy śmiechu i częste brawa były najwymowniejszym tego dowodem. Jesteśmy przekonani, że następny ich występ gościnny na terenie pozaakademickim — wywoła nastrój cieplejszy i ściągnie publiczność jeszcze liczniejszą.

Tam, gdzie sery szwajcarskie, jest i złoto

W dolinie Emmenthal, w Szwajcarji, gdzie wyrabiają słynne sery emmenthalskie, płynie spokojna rzeczka Emma, od której wzięła nazwę dolina. Otóż, jak stwierdzają geologowie, w piasku rzeczki Emmy znajduje się złoto, coprawda nie w takiej ilości jak w Klondyke, lecz w każdym razie jest go tyle, że opłaca się przemywać piasek. Można się spodziewać zatem, iż w spokojnej dotąd dolinie Berner Oberlandu, na łąkach której pasły się flegmatycznie krowy, zakwitnie inne, nowe życie, powstanie coś w rodzaju gorączki złota, gdyż ludność tutejsza zamierza wykupywać koncesję na wydobycie piasku złotodajnego.

Na gwiazdkę dla najuboższych „Smutnego Miasteczka" odbędzie się w niedzielę, dnia 10 grudnia 1933 r. w sali koncertowej Domu Parafjalnego św. Marcina o godz. 20-tej

„Wieczór Artystyczny"

pod wysokim protektoratem J. Em. Ks. Kardynała Prymasa.

Wszystkich współczujących niedoli nieszczęśliwych zaprasza

KOMITET zg 20 682/3

(—) Ks. Czartoryska, (—) Dyr. Kokeli, (—) Eliza Kurnatowska, (—) Marja Malewszewska, (—) Józef Mańkowski, (—) Marja Hr. Pruszyńska, (—) Halina Tucholczyna, (—) Szambelanowa Turno, (—) Zofja Żychlińska.

Doskonałe odbiorniki

Radiola

zdobyły sobie pełne zaufanie radjosłuchaczy.

Pg 6 159-58.21

RADJO

Sobota dnia 9 grudnia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. **7.00** (Warszawa); godz. **12.05** (W); godz **13.20** płyty gramof.; godz. **13.59** sygnał czasu; godz. **14.02** notowania giełdy; godz. **15.25** — **18.20** tr. z Warszawy, Lwowa i Krakowa; godz **18.20** VI koncert z cyklu „Muzyka Niepodległej Polski" pośw. utworom organowym F. Nowowiejskiego, w wyk. kompozytora: symfonja organowa A-mol op 45 Nr. 1. a) Maestoso dramatico — Allegro moderato, b) Andante cantabile c) Finale; godz. **19.00** program na dzień następny; godz **19.25** (W); godz. **20.00** koncert ork. P. R pod dyr. St. Nawrota i J. Woliński (tenor); godz. **21.00** — **24.00** tr. z Warszawy i Krakowa.

Warszawa (1412 m) godz. **7.00** audycja poranna: godz. **12.05** pieśni włoskie; — koncert orkiestry salonowej — płyty: godzina **15.40** z zapomnianych filmów: Chevalier, Marlena Dietrich, Mac Donald — płyty; godz. **15.55** „Chwilka lotnicza i przeciwgazowa"; godz. **16.00** audycja dla chorych w opracowaniu ks. Rękasa (tr. ze Lwowa); godz. **16.40** lekcja języka francuskiego (kurs średni); godz. **16.55** muzyka lekka Ola Obarska, Marjan Wawrzkowicz i Wojciech Ruszkowski; godz. **17.50** „Bieżące wiadomości rolnicze"; godz. **18.00** „O śpiączce afrykańskiej" — wygł. prof. Michał Siedlecki (tr. z Krakowa); godz. **18.20** VI koncert z cyklu „Muzyka Niepodległej Polski", poświęcony utworom Feliksa Nowowiejskiego — organy (tr z Poznania); godzina **19.25** Stanisław Adamczewski: „Pierwszy rocznik literacki": (feljeton literacki); godz. **19.40** wiadomości sportowe; godz. **19.47** dziennik wieczorny; godz **20.00** koncert ork. pod dyr. St. Nawrota i Józef Woliński (tenor) z Poznania; godz. **21.00** skrzynka pocztowa techniczna; godz. **21.20** koncert Chopinowski w wyk. Janiny Familier - Hopnerowej; godz **22.05** „Wycinanki krakowskie"; godz. **23.05** muzyka taneczna z płyt.

Radjosłuchacze — Radjoamatorzy z wszelkich kłopotów radjowych wybawi Was

Radiola

Biuro Radiotechniczne Poznań, Gwarna 11. Tel. 35-55

Pg 6 160-58.22

Z okazji „Tygodnia Propagandy Przemysłu Polskiego" urządza

ZWIĄZEK OBRONY PRZEMYSŁU POLSKIEGO

WIELKĄ LOTERJĘ FANTOWĄ

Główne wygrane:

4 lampowy aparat radjowy ekranowy do sieci, opony rowerowe i samochodowe, fotel (bu ak), kaseta farb olejnych, serwisy porcelanowe, oraz tysiące innych cennych i pożytecznych rzeczy.

CENA LOSU 50 GROSZY.

Losy nabyć można: 1) w Biurze Związku Obrony Przemysłu Polskiego Poznań, Rzeczypospolitej 1, — 2) w lokalu wystawowym ul. Kantaka 1, narożnik 27 Grudnia, — 3) w drogerji Ks. Gadebusz, ul. Nowa 8, — 4) w drogerji „Pod Aniołem" St. Głowacki, Marszałka Focha 51, — 5) w firmie St. Kałamajski, pl. Wolności 6.

Fanty będą wydawane od 9 do 15 grudnia rb.

zg 20 688/9 w lokalu przy ul. Kantaka 1 narożnik 27 Grudnia

Gwiazdka się zbliża...

czas pomyśleć o podarkach!

Ułatwieniem wyboru i kupna rzeczy praktycznych i użytecznych będzie jak zwykle

Tania Sprzedaż Gwiazdkowa

firmy

Z. BYTNEROWICZ

POZNAŃ, Stary Rynek 52 (narożnik Wodnej)

Wielki wybor w wszystkich działach!

WEŁNY DAMSKIE i MĘSKIE
JEDWABIE — NOWOŚCI

FIRANY — STORY ● OBRUSY - NARZUTKI
MATERJAŁY DEKORACYJNE
DYWANY ● CHODNIKI

KOŁDRY - PLEDY - KOCE - DERY

Pg 6 145/46

Płótna - Inlety - Flanele itd. — Przyjmuję asygnaty „Kredytu"

Dlaczego skóra *moja*

Deszcz czy wiatr, nic mnie to nie obchodzi. Wiem dobrze, że dzięki Biance Kremowej, zawartej w znakomitym paryskim Pudrze Tokalon, puder ten przylega mocno, niezależnie od pogody. Skóra moja jest raczej tłusta, a jednak Puder Tokalon przylega do niej czterokrotnie mocniej, niż każdy zwykły puder, nawet pomimo pocenia się. Zwalcza on rozszerzone pory. Niezależnie od Pani zajęcia można być pewną, że Puder Tokalon jest jedynym pudrem, który nada Pani cudownie piękną, naturalną cerę bez śladu połysku, zarówno w dzień, jak i przy sztucznem świetle.

Nr 6 894

ŚMIESZ WĄTPIĆ?

A wszyscy już wiedzą, że

ZAKUPY I PODARKI GWIAZDKOWE

kupuje się najkorzystniej u **Czepczyńskiego.**

Perfumy, wody kolońskie, pudry, szminki, mydła toaletowe. Kartonaże zawierające: Perfumy, pudry, etc. gustowne rozpylacze w wielkim wyborze.

OZDOBY CHOINKOWE

Świeczki — Lichtarzyki — Ognie zimne — Girlandy — Lametę
Nici złote i srebrne — Włosy anielskie — Śnieg — Druciki
poleca

Pg 6 147/48-49.59/60

CENTRALNA DROGERJA

J. CZEPCZYŃSKI

POZNAŃ, Stary Rynek 8 — Tel. zbior. 45-45. Tel. 33-24. 33 15. 32 38, 31-15. 32 59

Oddział: Drogerja „UNIVERSUM", ul. Fr. Ratajczaka 38. Tel. 27-49.

Jako Podarek

Ucieszy Każdego

OBUWIE

Obuwie Rogozińskiego

Para bucików, pantofelków, śniegowców, kaloszy czy bamboszy

ucieszy bardzo obdarowaną osobę.

Olbrzymi wybór! Niskie ceny!
Doborowy towar!

Pg 6 150/49,71

FR. ROGOZIŃSKI i S-ka POZNAŃ
Stary Rynek 64

Ja już siwierdziłem!!!

Bławaty, trykoty i tow. krótkie

najtaniej tylko u

Wł. Wiśniewskiego

Poznań, ul. Pocztowa 2
naprzeciw Sądu Apelacyjnego. dg 2 345/6

Towar pierwszorzędnej jakości! Ceny — aby żyć!
UWAGA! przy zakupie — niespodzianki dla Pań i Panów

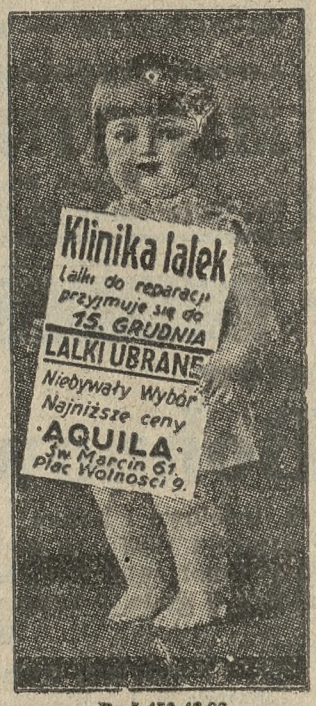

Pg 5 470-46 98

Waterman'a

wieczne pióro

to najmilszy podarek gwiazdkowy.

Ceny znacznie zniżone.

Do wiecznych piór tylko Tg 613

atrament Waterman'a

Żądać wszędzie.

Na święta
nowe firany

Okno 3 częściowe już od **3.40 zł**
Kongres na firany z mtr. **—.45 „**

A. RAĆZYK, Poznań,
St. Rynek 94.

Pg 6 152-49,61

Kapusta kiszona Kotowiecka!

Na różne zapytania odbiorców hurt. i detal. zawiadamiamy, że dostawa nastąpić może na końcu grudnia. Upraszamy o łaskawe nadesłanie czystych beczek (śledziówek). ng 6935

Zarząd majętności KOTOWIECKO
pow. Jarocin (Wlkp.)

Wielki wybór majętków

gospodarstw. kupna dzierżaw każdej wielkości, każdej ceny, wpłacie poleca Mroczkowski. Żydowska 1. wchód Kramarska
p 4 000

Wanny i płyty kąpielowe
Umywalki — Zlewy
Klozety — Armaturę
Rury kanalizacyjne, wodociągowo-gazowe i ołowiane
poleca najtaniej

Józef Koska,
Poznań, ul. Dominikańska 5
telefon 53 90 dg 2 509

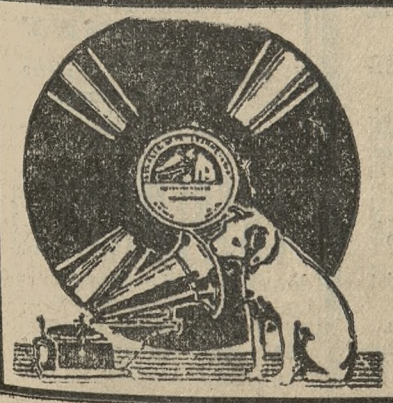

Gramofony pierwszorzędne fabrykaty

Płyty najnowsze nagrania —

poleca w ogromnym wyborze po cenach najtańszych

K. KŁOSOWSKI

Poznań, ul. 27 Grudnia 6, tel. 11-19.

Pg 6144-4950

Gorsety, pasy, biustonosze

S. Kaczmarek

ul. 27 Grudnia 20.
Własna prac. gorsetowych

dg 2 003

W SALI B. TEATRU „NOWOSCI" — ul. Marsz Focha 6

OSTATNI W NIEDZIELĘ, 10 GRUDNIA 1933 r. OSTATN.

WIECZÓR GÓRALSKI

O GODZ. 4 PO POŁ. i 8 WIECZ. zg 2068

Z UDZIAŁEM M. PIKSY i M. PYRDOŁA — Bilety od 30 groszy.

Nowy Zarząd pensjonatu „Wowianka" w Zakopanem-Bystre

poleca na sezon zimowy słoneczne pokoje Ciepła i zimna woda w każdym pokoju Centralne ogrzewanie. Werandy szklone i ogrzewane Kuchnia zdrowa wykwitna Towarzystwo doborowe. Ceny umiarkowane Idealne miejsce wypoczynkowe. Przyjmuje się tylko zdrowych. dg 2383

SPORT

Hokej

K. H. „Lechja", mistrz Polski w hokeju na trawie, zaproszony został przez berlińską drużynę S. V. „Siemens" na niedzielę, 10 bm., gdzie rozegrany zostanie z tej gałęzi sportu pierwszy mecz między drużyną niemiecką i polską. „Lechja" występuje po raz czwarty na terenie międzynarodowym, osiągając dotąd zaszczytne wyniki Należy spodziewać się, że i tym razem ambitna drużyna godnie bronić będzie naszych barw. „Lechja" wyjeżdża w piątek, 8 bm. o godz. 15.20 w następującym składzie: Rosada, Śmigielski, Śledziński St., Minicki, Paczkowski Sob., Kadłubowski, Tucholski, Palenkiewicz. Czekała F., Kurowski, Radomski, jako kierownik drużyny jedzie p. Leon Śledziński oraz przedstawiciel P. Z. H. T. p. Tadeusz Paczkowski Ze swej strony życzymy „Lechji" jak najlepszych wyników, wyrażając przekonanie, że wywiąże się zaszczytnie ze swego zadania.

Hokej na lodzie

Rozgrywki mistrzowskie w okręgu poznańskim rozlosowano jak następuje (gospodarzy podajemy na pierwszem miejscu). „Lechja" i „Stella"; „AZS" i „Warta"; „Warta" i „Stella" oraz „AZS" i „Lechja"; „Warta" i „Lechja" i „Stella" i „AZS". Rozgrywki w klasie do których stają wyżej wspomniane drużyny odbędą się w roku bieżącym w jednej kolejce. Terminy zostaną jeszcze podane klubom. W klasie B walczyć będą tylko dwa kluby poznańskie „Czarni" i „Pogoń", gdyż pozostałe A klasowe drużyny wycofały swoje rezerwy ze względów oszczędnościowych.

NATURALNE WODY MINERALNE
VICHY-ETAT
SKUTECZNE:
CELESTINS w artretyzmie
GR. GRILLE w chor. wątroby
HOPITAL w chor. żołądka
ŻĄDAĆ WYŁĄCZNIE ZE ZNAKIEM VICHY ETAT
ng 6293

Lekka atletyka

Roczne walne zgromadzenie Pozn. O. Z. L. A. odbędzie się jutro w pierwszym terminie o godz. 9.30. w drugim o godz 10 w hotelu „Britania". św. Marcina 44. Zarząd OZLA doręczył już klubom sprawozdanie roczne, do którego jeszcze powrócimy. (ig)

Piłka nożna

W rozgrywkach turnieju o puhar i mistrzostwo Jeżyc po odbytych dwu niedzielach prowadzi „Sparta" która ostatnio pokonała „Sokół" w stosunku 4:1, mając 4 pkt (2, 6:1), 2. „Pentatlon", który zwyciężył ostatnio „Skrę" wysoko 5:1, 2 p. (2, 5:3); 3 „Skra" pokonała ona w pierwszym dniu rozgrywek „Sokół" 4.1 2 p. (2, 5:6) Ostatnie miejsce zajmuje „Sokół" 0 p. (2, 1:8).

Pięściarstwo

Jak to nazwać? Informowaliśmy niedawno, że zapowiedziany na 3 grudnia mecz pomiędzy kombinowanym zespołem berlińskim a mieszaną drużyną „Błękitnych" i „Sokoła" musiał być odwołany. Obecnie powiemy pokrótce dlaczego organizatorzy nie zdołali zrealizować swych zamierzeń. Prosząc o zezwolenie na wspomniany mecz wydział sportowy PZB zawiadomił równocześnie lojalnie Pozn. OZB, wysyłając odpis swego listu. Tymczasem wydział sportowy POZB (właściwie samorzutnie dwóch jego członków, z których jeden ma nieciekawą przeszłość organizacyjną) nie uznał za właściwe porozumieć się uprzednio z zainteresowanemi klubami, lecz wystosował pismo do Berlina, zastrzegając się przeciwko startowi dwóch zawodników (Arenza i Lipowskiego) 3 grudnia ponieważ mają oni wchodzić do reprezentacji stolicy Niemiec na mecz z Poznaniem w dniu 7 stycznia. W wyniku tego pisma niemiecki związek odwołał spotkanie z 3 bm. i wszelkie późniejsze starania, nawet ze strony PZB. aby to odwołanie anulować spełzły na niczem. Tak się przedstawia strona faktyczna Panowie z OZB zrobili nam ładną „propagandę" zagranicą, dyskretując się gruntownie i wykazując do jakiego zaślepienia doprowadzić może zawiść konkurencyjna Tego rodzaju objawy powinny być z całą surowością potraktowane przez miarodajne czynniki, które, wyrażamy przekonanie, wyciągną odpowiednie konsekwencje.

Odwołanie „stratosfery"

Zapowiedziana na sobotę i z takiem zainteresowaniem oczekiwana „stratosfera", nie odbędzie się z powodu choroby T. Hermesa. Premjera rewelacyjnego programu p. t. „Moje boje" odbędzie się dopiero w połowie następnego tygodnia. Bliższe szczegóły podamy w prasie.

TEATRY

Dziś koncert symfoniczny

Przypominamy, że dziś, w czwartek odbędzie się koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim, którym dyryguje znany kapelmistrz Mikołaj van der Pals Pod jego kierownictwem orkiestra wykona: Czajkowskiego symfonję IV f-moll, Sibelinsa uwerturę „Burza" (do Szekspira) oraz koncert skrzypcowy h-moll Saint - Saensa. Prawykonanie koncertu skrzypcowego Piotra Perkowskiego który odegra francuska skrzypaczka Colette Frantz. odbędzie się pod dyrekcją kompozytora.

Z Teatru Wielkiego

W piątek, 8 b. m. pożegnalny występ Ady Sari. Wielka artystka wystąpi w „Lakmé" i kreować będzie popisową partję tytułową. w której wykaże swe wielkie walory koloraturowe.

Pod kierownictwem dyr Latoszewskiego i reżysera Marji Janowskiej odbywają się intensywne próby do opery komicznej **„Così fan tutte"**, której premjera odbędzie się w niedzielę, 10 b. m.

Z Teatru Polskiego

Dziś premjera świetnej lekkiej komedji Verneuil'a **„Moja panna mama"** w reżyserji K. Szuberta. Obsadę stanowią pp. Niedziałkowska, Noskowski, Szubert, Tylczyński i Zawistowski.

Jutro po poł po cenach zniżonych arcykomiczna krotochwila **„On i jego sobowtór"**, która zdobyła sobie nieprawdopodobne powodzenie W próbach „Panna ze słonecznikiem", która odegraną będzie na uroczystość jugosłowiańskie Protektorat objął p. minister Hubicki.

Z Teatru Nowego

Dziś w czwartek, w piątek i w sobotę rewelacyjne **„Dziewczęta w mundurkach" z Jadzią Andrzejewską** w doskonałej kreacji Manueli Sztuka zdobyła sobie niebywałe powodzenie

Św Mikołaj przybędzie do Teatru Nowego jutro, w piątek o godz. 3 po poł. i będzie podczas pięknej bajeczki **„Królewna Śnieżka"** odbarowywać te dzieci, dla których brakło na ostatniem przedstawieniu biletów.

Występy **Jadwigi Zakrzewskiej** w słonecznej komedji **„Szczęście w domu"** rozpoczną się w przyszłym tygodniu. Inscenizacja i reżyserja **Teofila Trzcińskiego.**

WINA prawdziwe wszelkiego rodzaju tak e, jakich Klient szuka
szlachetne — rzetelne
a w cenie przystępne poleca
M. ROTNICKI
Hande' Win d 2479
Fr. Ratajczaka 38, telef. 23-48

ŁOM SŁODOWY Dra WANDERA
nieodzowny środek przy KASZLU i CHRYPCE
Wszędzie do nabycia
ng 6895

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. R. 100.** Jeżeli nie było zastrzeżenia waloryzacyjnego (np na dolary złote), ma Pan prawo do spłaty tylko po kursie dziennym (k)

— **Koniszczanin.** Nie znamy jego adresu. (K)

— **P. M. Pieczyński.** Poinformuje konsulat szwedzki. św Marcin 26. lub też Izba Przem.-Handlowa, ul. Mickiewicza 31. (K)

— **P. Winc. Łukomski.** Niestety, na tych sprawach nie znamy się; sam. sprowadził byśmy w takim wypadku pomoc fachowca. (K)

— **P. Hlaćvsz.** Radzimy odwołać się do Wyższego Urzędu Ubezpieczeń Poznań ul. Gołębia 1 Gdyby odwołanie nie pomogło, pozostaje jeszcze skarga do Trybunału dla spraw ubezpieczeń społecznych, Poznań, Al. Marcinkowskiego 22. — Inne sądy nie są dla spraw tych właściwe (K)

— **St. O. Pniewy.** Nie znamy się na tem. Radzimy zapytać fachowca (K)

— **P. Szulc, Poznań.** Owszem, np Bobe, Al Marcinkowskiego, Reichman, św. Marcin i in. (K)

— **Fr. J. Poznań.** Zasadniczo po ukończeniu 65 roku życia. (K)

— **M. K. nr 33 347.** Sprawa nie jest taka prosta Mąż zmarłe ma również prawo do części spadku. Radzimy powierzyć sprawę adwokatowi. (K)

— **P. Sztukowski** Zapytanie nie doszło nas. Prosimy o łaskawe powtórzenie sprawy (K)

— **Józef Z. Z.** Carowa Aleksandra Feodorowna, żona Mikołaja II nie była siostrą cesarza Wilhelma, lecz córką wielkiego księcia heskiego Ludwika IV. (K)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 6 bm zgłoszono: Pelagja Nowakowa z d Siejakówna, 30 l Teresa Zofja Dawidzińska 8 m 27 d Józef Pokrywka, murarz, 52 l. Barbara Królowa z d Kaczmarkówna 62 l Michalina Kłaczyńska z d. Wyzujówna, 48 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Ant. niego Leśniewicza w Poznaniu

Nowy komplet języka francuskiego urządza od 1 grudnia Tow. Wyd. „Polska Armja Błękitna" Gwarna 17 m 9 Zgłoszenia przyjmuje się w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od 4—8 zg 20 684

S. † p.

z Eygertów

Wiktorja Bohnowa

nasza najukochańsza najdroższa i nigdy niezapomniana matka, siostra, teściowa i babka zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami po krótkich lecz ciężkich cierpliwie znoszonych cierpieniach dnia 5 grudnia 1933 r. o godz. 5.30 rano przeżywszy lat 83.

Pogrzeb odbędzie się w piątek 8 bm. o godz. 2 po południu z domu żałoby ul. Marszałka Focha 29, na cmentarz parafjalny Matki Bolesnej w Górczynie. Nabożeństwo żałobne odprawi się nazajutrz o godz. 9 rano w kościele św. Michała.

W głębokim żalu pogrążeni

dg 2518 **córka, synowie, synowa, siostra i wnuki.**

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal" Towarowa 25 T. 3180

Wiel. Duchowieństwu a szczególnie Ks Prob Bodzanowskiemu, P. P. Urzędnikom Woj Zakł. z p. Dyrektorem Dr Górnym na czele oraz wszystkim Znajomym i Krewnym za ostatnią przysługę, oddaną naszej najukochańszej matce, ś. p.

Jadwidze Przybyłowiczowej

jak i za złożone wyrazy współczucia, kwiaty i wieńce, składają na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

W głębokim smutku pogrążone

zg 20 687 **dzieci.**

Owińska, Poznań, Bydgoszcz, w grudniu 1933

AUKCJA DZIEŁ SZTUKI

w Poznaniu, w hali aukcyjnej w dawn. Hotelu Francuskim. Aleje Marcinkowskiego 13, wejście z ul. Podgórnej 10 (z bramy na prawo w podwórzu)

AUKCJA ODBĘDZIE SIĘ w sobotę, dnia 9 grudnia 1933

Sprzedawane będą

OBRAZY MALARZY POLSKICH, jak: J. Chełmoński, Juljusz Kossak, Wojciech Kossak, J Brandt, A. Wierusz-Kowalski, prof. Leon Wyczółkowski, prof. W. Weiss, prof. F. Pautsch, prof. Jacek Malczewski, prof. K. Sichulski, prof. W. Jarocki, prof. K. Pochwalski, J. Mecina-Krzesz, prof. J. Unierzyski, Ludwik Stasiak, P. Stachiewicz, prof. Z. Rozwadowski, Z Ćwikliński, St. Lam, A. Augustynowicz, F. Krudowski, M G. Wywiórski, W. Roguski, J. Grubiński i wielu innych oraz SZTYCHY ANGIELSKIE, FRANCUSKIE, POLSKIE jak i AKWAFORTY, DRZEWORYTY I LITOGRAFJE znanych artystów polskich.

Początek aukcji o godz. 4-tej po poł. (16-ta). Ceny wywoławcze bardzo niskie!

KIEROWNIK AUKCJI: Stefan SONNEWEND

Zaprzysiężony rzeczoznawca i aukcjonator w zakresie dzieł sztuki na Okręg Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, tudzież na Obwód Sądu Okręgowego w Poznaniu i Woj. Pozn. Poznań, św. Marcin 39. tel. 55-58. Pg 6118-1920

Materjały męskie
także granatowe na ubranka dla chłopców poleca
JAN ZIMNY
Poznań, Stary Rynek 58. I piętro.
Ceny gwiazdkowe.
dg 2 381

EKSPEDJENTKA

do składu delikatesowo-kolonjalnego, wykwalifikowana, tylko z branży na wypomóżkę potrzebna zaraz. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zg 20 632

KAŁAMAJSKIEGO

PREMJA GWIAZDKOWA

Przy zakupie powyżej 10,— złotych wydaje Kałamajski w okresie przedgwiazdkowym bon na

WOLNY BILET DO „SŁOŃCA"

który można wykorzystać w grudniu lub w styczniu.

Kto szuka podarku gwiazdkowego

Pg 6142/3-49,57/8 **Niech spieszy do KAŁAMAJSKIEGO.**

ZABAWKI - RODLE
wózki lalkowe, drezynki, rowerki, konie na biegunach, lalki i t. p najtaniej w firmie **L. Krause, Poznań, Stary Rynek 28/29**, obok starego ratusza. dg 2015

Cukiernia i Kawiarnia G. Erhorn
Poznań
Fr. Ratajczaka 39
Tel: 32-28.

ng 6291

Cukiernia Kawiarnia

od 30 lat zaprowadzona z pełną koncesją z kompletnem urządzeniem, centralne ogrzewanie, oraz z 3-pokojowem przyległem mieszkaniem i pracownią w Poznaniu

od zaraz do sprzedania

Do objęcia potrzeba 15.000.— zł. Zgłoszenia Kawiarnia, Pocztowa 28. zg 20 690

Na zasadzie art. 161 ustawy wodnej z dnia 19. 9. 1922 r. (Dz. Ust. 62/574 z r. 1928 oraz §§ 5 i 6 statutu Spółki Drenarskiej Poznań - Rataje zwołuje niniejszem Zgromadzenie członków Spółki na dzień 17 grudnia 1933 r. o godz. 2 do sali restauracji p. Przybeckiego, ul. Rataje z następującym porządkiem obrad:

1) zagajenie.
2) odczytanie protokółu z ostatniego zgromadzenia.
3) sprawozdanie przewodniczącego.
4) sprawa nieściągniętych pretensyj.
5) powzięcie uchwały w sprawie rozwiązania Spółki Drenarskiej i powołania likwidatorów.
6) uchwalenia wynagrodzenia dla przewodniczącego Spółki za rok 1932 i 1933 i ewtl. likwidację Spółki.
7) wolne głosy.
8) zamknięcie.

Zwracam uwagę, że po myśli § 6 ust. 4 statutu, jest zgromadzenie zdolne do powzięć wiążących uchwał bez względu na liczbę przybyłych członków.

Poznań, dnia 7 grudnia 1933 r.

Przewodniczący Spółki Drenarskiej Poznań - Rataje
zg 20 691 Tadeusz Litkowski.

OSTRZEŻENIE. Gazownia Miejska zwraca niniejszem uwagę P. T. Obywateli, by w okresie zimowym zabezpieczali swe piwnice przed mrozami celem uchronienia rur gazowych od zamarznięcia. W wypadku ulatniania się gazu, co łatwo skonstatować można po zapachu, — należy zagrożone ubikacje przewietrzyć, otwierając drzwi i okna

Dostęp do zagrożonych miejsc z otwartym płomieniem jest jak najsurowiej wzbroniony.

W razie stwierdzenia jakichkolwiek nieszczelności rurociągu zatelefonować bezzwłocznie do Pogotowia Gazowego, tel. 32-36 czynne w dzień i w nocy.

ng 6905 **Gazownia Miejska w Poznaniu.**

Na wniosek firmy Br. Machalla, Sp. Kom. Drogerja i Perfumerja w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 2 o udzielenie odroczenia wypłat wyznacza się termin na 21 grudnia 1933, godz. 11.30, pokój 29 tutejszego Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzyciele mogą przybyć na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 4 grudnia 1933.

Sąd Grodzki. ng 6802

LICYTACJA ZASTAWU

W sobotę 9 grudnia od godz. 10 począwszy sprzedawać będę we firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20 na odpowiedzialność zainteresowanych najwięcej dającemu za gotówkę:

różne maszyny stolarskie, powózki landau i dogcart, sanie, partję worków, 4 skrzynie mydła, wentylatory, izolatory, pakuły, gabloty oszklone z instalacjami elektrycznemi, kontuary i szafy do garderoby, manekiny, rolkę filmu, karoserję samochodową, różne narzędzia ślusarskie, jak gwintownik, klucze rurkowe, płaskie, fasonowe i francuskie, śrubociągi, młotki, pilniki i wiele innych narzędzi, kilka futer damskich i męskich, różnego rodzaju mebli używanych oraz sprzęty domowe i kuchenne. Pg 6156-49,76

Brunon Trzeczak
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie Wielkie Garbary 34 Tel. 21-26 31 75

DOBROWOLNA LICYTACJA OŚWIETLEŃ ELEKTRYCZNYCH.

W poniedziałek, 11. bm. o godz. 11 przed poł. sprzedawać będę przy ul. Pocztowej 10, narożnik Rzplitej na odpowiedzialność zainteresowanych dobrowolnie najwięcej dającemu za gotówkę poniżej cen fabrycznych:

większą partję oświetleń elektrycznych, jak żyrandole do pokoi męskich, do jadalń, wieszaków, sufitówek, lamp klubowych i biurkowych, lamp alabastrowych, kinkietów i t. p.

Wszystkie przedmioty nowe, nieużywane. ng 6805

T. Bartkowiak.
kom. Sądu Grodzkiego Rew. XV Poznań, Wały Jagiełły 8.

Naszą

Sprzedażą Gwiazdkową

udostępniamy wszystkim zakup wszelkich naszych towarów. Specjalną uwagę zwracamy na nasz

DZIAŁ FUTER

Ceny nasze dokumentują, że nabycie futra nie stanowi dzisiaj już luksusu! Polecamy:

Futra seal . . . . . już od zł **260,—**
Futra piżmowce — brzuszki już od zł **350,—**
Futra piżmowce — grzbiety już od zł **390,—**
Futra imitacje popielic . już od zł **235,—**
Futra agneaux rases . . już od zł **300,—**
bronz i popielate

Pozatem polecamy futra **karakuł, źrebce, popielice i kręty** oraz różnego rodzaju **kurtki futrzane, zarękawki, lisy, blamy pod futra tak damskie jak męskie wraz z materjałami na poszycia oraz wszelkie skóry futrzane na kołnierze, w największym wyborze.** — ng 6912/3

DOM HANDLOWY

F. WOŹNIAK

POZNAŃ, Kramarska 16 (ul. Rynkowa)

Niniejszem podają do łask. wiadomości, że **— sobotę, dnia 9. bm.** otwieram w lokalu parterowym **przy Starym Rynku 40**

skład detalicznej sprzedaży materjałów wyłącznie

bielskich

Opierając się na ścisłej kalkulacji, służyć będę towarem pierwszej jakości po cenach najniższych. Polecam kamgarny, szewioty modne, spec. materjały wojskowe w wielkim wyborze — Podszewki

Bolesław Wiese

Skład fabryczny materjałów bielskich
Poznań, Stary Rynek 40. Tel. 11-20.
Pg 6149-49,62

KAŻDĄ CHOROBĘ WYLECZYSZ

jeżeli regularnie zażywać będziesz

ZIOŁA Dra BREYERA

najskuteczniejsze w nast. chorobach:

Nr. 1. — w kaszlu, astmie, rozedmie płuc . . cena zł 3,50
Nr. 2. — w reumatyźmie, artretyźmie, złej przemianie materji, nieczystości cery chorobach skórnych . . . . . „ „ 3,50
Nr. 3. — w chorobach żołądkowo-kiszkowych, wątrobowych, żółtaczce . . . . . „ „ 3,—
Nr. 4. — w chorobach nerwowych, bólu głowy, bezsenności, ogólnem wyczerpaniu . „ „ 4,—
Nr. 6. — w niedokrwistości i ogólnem osłabieniu . . . . . „ „ 5,50
Nr. 7. — w chorobach nerkowych i pęcherzowych „ „ 4,—
Nr. 9. — przeczyszczające w chronicznem zatwardzeniu i hemorojdach . . . . . „ „ 1,50

Do nabycia w oryginalnem opakowaniu w aptekach, składach aptecznych i drogerjach lub w wytwórni **„POLHERBA". Kraków - Podgórze, Skrytka nr. 48**

Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wytwórni broszurę **„Jak odzyskać zdrowie".** Pg 5 435-70.132/134

Restauracja

centrum miasta na korzystnych warunkach zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zg 20 680.

Poważnego przedstawicielstwa

szuka solidny kupiec z branży kolonjalnej na Poznań i prowincję, z gwarancją hipoteczną 26,000 zł. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zg 20 678**

Tegoroczna Tania SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA będzie dla każdego kupującego miłą **niespodzianką.** Ponieważ **obniżyłem ceny** do minimum i niezależnie od tego otrzyma każdy **upominek** i to: od chusteczki **do JEDW. SUKNI.** Zatem wszyscy po zakupy i upominki do **najtańszego** składu bławatów.

d 2440/41 **W. NADOLSKI, Poznań, St. Rynek 90.**

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1. SPRZEDAŻE

Szczęście
przynosza obrączki ślubne od Chwilkowskiego, św. Marcin 40. Para od 6 do 100 zł. zdg 94 292

Składy
nowo wybudowane bezkonkurencyjne na rzeźnictwo i filje piekarska okolica Solacza, dzierżawa 60.— Zgłoszenia Podolska 2 zdg 94 541

Tanio zakład dentystyczny
blisko Poznania zaprowadzony z urządzeniem operatywnym do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 94 521

Skład
kolonjalny i delikatesów w dobrem położeniu, istniejący kilka lat na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 94 522

Fortepian
175 zł sprzedm. Polna 21, m. 5. zdg 94 538

Pianino
sprzedam. Kraszewskiego 9 — m. 4. zdg 94 553

Cały Poznań
podziwia piękne — tanie kapelusze firmy Pietrzykowski, Wielka 8.
Pg 6124-45,36

Pończochy trykoty — swetry
galanterja, zabawki, przybory, oświetlenie, wszelkie podarki gwiazdkowe. Bielecki Ratajczaka 36. zdg 94 156

Fortepian
koncerty z powodu przeprowadzki sprzedam. Opieleńska, Aleje Marcinkowskiego 11. zdg 94 503

Sprzedam
regały, bufet tanio. Polna 30, m. 1. zdg 94 503

Fortepian
czarny tanio na sprzedaż. Ratajczaka 11a, wchód 4 mieszk. 73. zdg 94 488

Zakład
fryzjerski w najruchliwszym punkcie sprzedam poważnemu reflektantowi. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 483

Radjo
3 lamp. Nora na sprzedaż. Ul. Woźna 2, m. 4. zdg 94 475

Kiosk
przyległem pokojem. Adres Kurjer Pozn. zdg 94 472

Singera
damska dobra bardzo tanio. — Szewska 11 mieszkanie 4 zdg 94 573

Pończochy trykoty — swetry
galanterja, zabawki. Wszelkie podarki gwiazdkowe. Targ Amerykański, Stary Rynek 10. zdg 94 138

Najtańszy niezbędny prezent gwiazdkowy

to serwis kawowy porcelanowy — Złocone uszy, śliczna dekoracja tylko — 13.50. Marjan Lesiński Wronieckа składnica porcelany. Wysyłki pocztowe uskuteczniamy odwrotnie. zdg 94 371

Skład owoców
centrum dobrze prosperujący korzystnie sprzedam. Św. Marcin 22, m. 13. zdg 94 520

54 ha resztówka prywatna
dobrej ziemi inwentarz kompletny cena 35 000, wpłaty 24 000, reszta na 30 lat Państwowemu Bankowi. Znaczek na odpowiedź Jan Raczek, Piotry poczta Lewice, pow. Nowy Tomyśl. zdg 93 086

Okazyjnie
kuchnie składająca się z szafy, kredensu, 2 krzeseł i stołu w dobrym stanie sprzedam. Grobla 29 a, m. 5. zdg 94 314

Skład
kolonjalny, magiel, mieszkanie, zaprowadzony sprzeda. Marsz. Focha 33 mieszkanie 17. zdg 94 089

Orzechy
włoskie złotych 12, miód kuracyjny 18 pięciokilowe opakowanie franko zaliczka Bracia Baltuch, Zaleszczyki. zdg 94 242

Skład
towarów krótkich bławatów zaprowadzony centrum Poznania, towarem lub bez tanio do oddania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dg 2476

Parasole deszczowe
oraz wszelkie reparacje wykonuje Wytwórnia Parasolj Wielka 27/29
dg 2010

Restaurację
kawiarnię mieszkaniem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 051

Futra
skóry, lisy gdzie kupisz najtaniej? zawsze tylko u Dobrowolskiego Marcina 1. zdg 93 379

Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 5427-33.97

Singera
okrągłe, jak nowa 100,— Poznańska 8 — 9. zdg 94 583

Zakład
fryzjerski na sprzedaż centrum, Dzierżawa niska. Cena 3 500,— Oferty Kurjer Poznański zdg 94 578

Piec
żelazny, duży tanio sprzedam. — Skład kwiatów. Wrocławska 19. zdg 94 575

Skład węgli
przy głównej ulicy z klientelą, wozami i końmi na sprzedaż. — Oferty Kurjer Poznański zdg 94 581

Smoking
płaszczyki chłopiece. Romana Szymańskiego 9 m. 9. zdg 94 570

Naprawy gramofonów
wykonuje najtaniej szybko i fachowo. Kastor, św. Marcin 55, dg 2520

Piasek
do posypania ulic zamów telefonicznie 6614. Pg 6153-58.16

Obuwie
zimowe, sportowe, mocne, tanie — Waza, fabryka obuwia, Wrocławska 15. dg 2 464/5

Dog
niemiecki, ostry tanio sprzeda — Górczyńska 27 m. 9. zdg 94 469

Meble wprost fabryki Szczaniecki
bardzo tanio Tama Garbarska 3. zdg 94 465

Harmonjum
14 registrów Żydowska 33. zdg 94 462

Piekarnię
sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 93 713

Jadalnia
stylowa, mahoniowa bardzo tanio Stolarnia Bukowska 9 zdg 94 604

40 % rabatu!
wyprzedaż korali kolczyków i broszek. Ad astra 27 Grudnia 12. zdg 94 594

Futro
karakułowe nowe żrebcowe czarne na mniejsza figurę 200— zł sprzedam. Masztalarska 7. mieszkanie 4. zdg 94 591

Pianino
sprzedam. Kreta 6 mieszkanie 11 zdg 94 587

Skład
kolonjalny z dwupokojowem mieszkaniem dobrze zaprowadzony sprzedam. Piechocka Żydowska 8. I. piętro. zdg 94 562

Meble własnej fabrykacji
Bracia Pohl Poznań Jezuicka 1. Najlepsze — najtańsze zdg 94 560

Kolonjalkę
magiel towar niska dzierżawa, cena 1 900. Adres Kurjer Poznański zdg 94 557

Platformę
Dąbrowskiego 70. zdg 94 527

Piece
żelazno - szamotowe, używane dobre tanio Kościelna 30 zdg 94 524

Obecnie już - Obecnie już
można zakupić Prezenty Gwiazdkowe — Alpakę w kartonikach — Zastawy — Prezenty porcelanowe — szklane — kryształowe — mosiężne — niklowe — srebrzone — platerowane — Ceny najniższe tylko Wronięcka 24 (podwórze) Hurt. Porcelany. zdg 94 585

Torby szkolne 1.95

teki śniadanki, parasole Czysz. Szkolna 11 — naprzeciw Szpitala Miejskiego Własna pracownia Pg 5 744-47.5

Największy wybór Najniższe ceny
Szkła stołowe — Porcelany — Alpaki — Hurtownia Szkła 27 Grudnia 4. I. piętro. dg 2 295

Restaurację
kawiarnię, konsens salka mieszkaniem zaraz sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 94 526

Drzewo stolarskie budowlane
ceny konkurencyjne poleca — Składnica Drzewa, ulica Strzelecka 14a. zdg 94 437

Sprzedam
korzystnie owocarnię z długoletnią egzystencją. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 435

Radjo
4 lampowe tanio. Masztalarska 5 a. m. 9. zdg 94 307

Meble najkorzystniej kupisz
u Andrzejewskiego Poznań, ulica Wrocławska 4 dg 2294

Pianino
czarne najnowszej konstrukcji metronom (taktomierz) skrzypce, salonik tanio. Gen. Pradzyńskiego 11. m. 1. zdg 94 319

Okazyjnie
podarki gwiazdkowe Lamus" — Strzelecka 1 Pg 6044-57.470

Gramofony — Płyty
najkorzystniejsze źródło zakupu F. Bałoń Poznań, Woźna 12. Pg 5 919-49.15

Wyprzedajemy płaszcze damskie
po każdej możliwej cenie znacznie poniżej cen fabrycznych. Szczawińska i S-ka. Wodna 1. Przyjmuje asygnaty „Kredyt" Pg 5914/5-48.94

Tanio
piece szamotowe, leżanki, pościel gramofon. Skład używanych rzeczy, Ślusarska 6 a. zdg 94 493/4

Futro
jasne wartość 18 000 sprzedam okazyjnie za 450 zł. Polna 3, m. 2 zdg 94 017

Skład
centrum, każda branże sprzedam. Szkolna 13, m 5. zdg 94 439

Rower
nowy balonowy tanio. Różana 10 a. mieszk. 2. zdg 93 852

Wagon choinek
sprzedam. Dworzec Towarowy. zdg 94 310

Alfa, Szkolna 10
narożnik Jaskółczej. zdg 94 359

Biżuterja — Puderniczki Papierośnice — Wyroby alabastrowe — Albumy Obrazy
Podarki Gwiazdkowe wielki wybór. Ceny niskie. zdg 94 358

Samochód
otwarty, ekonomiczny 400,— „Autopark". Focha 37. zdg 94 363

Sypialnie
dobry stan okazyjnie, skrzynie do pościeli i wiele innych sprzętów tanio. Ogrodowa 20, mieszkanie 3 zdg 94 365

Radjo
super bateryjne. Anoda Philipsa, prąd zmienny głośniki i różne części radjowe bardzo tanio. — Kanałowa 4, m. 10. zdg 94 367

Maszyna
damska, prasa dla rzeźnika i owocu. Marcelego Mottego 8, m. 33. zdg 94 397/8

Pończochy
to rzecz zaufania. Chcąc dobrze pończochy kupić proszę udać się do znanego specjalnego magazynu pończoch i rękawiczek. A. Szymański Poznań, św. Marcin 1 przy placu Świętokrzyskim. Wielki wybór — ceny najniższe. Pg 5468/69-46.97

Gospodarstwo
56 mórg pszennej ziemi, dom 5 pokoi, nadaje się dla inteligentnej rodziny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 369

Skład
papieru, książek tytoniu korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 381

Meble najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórna 13 Pg 5426-23.59

Futro
męskie sportowe, Kanałowa 17, Nowak krawiec. zdg 93 976

Futra
męskie kurtki serdaki, skopiaki różne skórki tanio. Hankiewicz, Kramarska 1 przy Wielkiej. zdg 92 325

Rzeźnictwo
z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy sprzedam lub zamienię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 93 711

Urządzenie
fryzjerskie na sprzedaż, płyty marmurowe. Czesława 13/8 zdg 93 712

Okazja
szafa ogniotrwała prasa kopijna zegar składowy żaluzje szerokość 240 i 136, kramnica 280×78 szafka radjowa różowa umywalnie, szafki nocne powijaki, biurko antyczne etc. Spółka Stolarska Stary Rynek 46/7. zdg 93 831

Sypialnie
jadalnie gabinety saloniki fortepiany, kuchnie lampy obrazy najtaniej Dom Komisowy Wronięcka 6/8. Pg 54.52-43.43

Piec gazowy
kaflowy, 23 x 69 x 127 cm, w dobrym stanie, korzystnie do nabycia. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 94 249/50

Obuwie
zimowe, sportowe, mocne, tanie — Waza, fabryka obuwia, Wrocławska 15. dg 2 480

Centrala swetrów
Rymarowicz Pocztowa 1 poleca swetry damskie męskie dziecięce w olbrzymim wyborze. dg 24 77/8

Elektroluks
mało używany 220 volt. 250 złotych. Bzowa 12. zdg 94 377

Cocker - spaniel'e
rasowe szczeniaki 50 zł. Oglądać Dębiec, Bzowa 12 zdg 94 375

Wózek
dziecięcy. Za Bramką 5a mieszkanie 2. zdg 94 373

Piec kąpielowy
węglowy. Kłosiński, Marsz. Focha 43 m. 33, podwórze 2. zdg 94 372

Pianino
krzyżowe, marki Fenrich sprzedam tanio Św. Marcin 5 mieszkanie 13. zdg 94 406

Piękny
teren willowy 1 000 okolica Reymonta okazyjnie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 94 404

Stół składowy
prawie nowy w formacie 3.5×0.60 m. sprzedam Dąbrowskiego 63 mieszkanie 3. dg 2 508

Sprzedam
pianino Ecke garnitur skóra, szafy stoły, krzesła łóżka żelazne kanapę lustro Plac Działowy 4, mieszkanie 5 zdg 94 401

Skład
kolonjalno - spożywczy przy głównej ulicy z maglem z obrotem rocznem 40 000 zł sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 94 230

Gospodarstwo
okazyjnie 54 morgi na Kujawach na korzystnych warunkach sprzedam. Nowakowski Puszczykowo ulica Wysoka. zdg 94 331

Tokarnia
dwumetrowa, nożyce do cięcia dykty. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 94 023/4

800
trzy pokoje debowe kuchnia dostaniesz Fabryka Mebli, Rynek Śródecki. zdg 92 099/100

Ziemię pod Poznaniem na wypłaty do sześciu lat
tanio sprzedaje w drodze parcelacji oddłużeniowej. Okazja dla ogrodników — Informacje Biuro parcelacyjne Gniewosz, Poznań 3 Maja 5 Pg 6 135/6-58.13/14

Pokój
męski, lustro (Empire) różne inne meble najtaniej Domie Komisowym, Słowackiego 39. zdg 94 444/5

Tanio sprzedam
szafę szyfonierkę 2 łóżka, z materacami, kanapę, stoły krzesła, lustra obrazy wszystko dobrze utrzymane. Adres Kurjer Pozn. zdg 94 018

Karoserję
kryta używana tanio sprzedam. Czerniak. Dąbrowskiego 79. zdg 94 434

Obrazy
Fałata, Malczewskiego, Juljusza Kossaka, Gersona okazyjnie. — Św. Marcin 62, m. 10, parter. zdg 94 433

Motory
prąd stały 6 i 4 konne tanio sprzeda „Ster", Dąbrowskiego 81. zdg 94 431

Pianino
system „Steinway" prawie nowe sprzeda. Noskowskiego 3, parter. zdg 94 432

Akwarjum
rybkami. Rybaki 21a, mieszkania 2. rg 4603

Futro
damskie, czarne źrebaki, niska osobę 130,—, męskie futro 70,— Dominikańska 1, m. 1. rg 4591

Skład
owoców sprzedam tanio, Powód choroba. Wielka 10. rg 4590

Odpowiedni podarek
gwiazdkowy dla narzeczonych: Kompletny pokój męski, jak nowy, styl flamandzki najlepsza praca pokojowa, korzystnie do sprzedania. Ul. Gwarna 15 m. 6 rg 6906

Skład
delikatesów, owocu, centrum — sprzeda Beemes, Marcina 74. zdg 94 457

Skład
z urządzeniem z towarem lub bez zaraz sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 455

Futra
męskie, jak nowe okazyjnie Komis, Woźna 16 Pg 5 863-57.450

„Serwis" — Poznań
27 Grudnia 2 poleca najtaniej żyrandole, elektryczne, kryształowe i metalowe. Pg 6 013-48.72

Baczność
tylko kilka dni transport bardzo tanich sukien poleca Salon Mód, Plac Wolności 11 pod filarami telefon 2621 Pg 6 034-57.465

Pewna egzystencja! Rzadka okazja!
Na sprzedaż w większej majętności i gminie sklep kolonjalny z prawem wyszynku z gompl. inwentarzem, nowoczesny dom z rzeźnictwem i piekarnią do tego 10 do 100 mórg pa. roli pszennej. Stacja i szkoła na miejscu. Reflektanci z gotówką i podaniem wysokości do Zarz. Maj. Kotowiecko, pow. Jarocin Wlkp. rg 6936

Obrazy
sztychy, żyrandole masywne porcelana dekoracyjna broń starożytna, różne inne za bezcen przed zamknięciem do 31 grudnia sprzedaje Antykwarnia Antoniego Pióro Aleje Marcinkowskiego 28 Pg 6054-48.125

Regały
do akt dobrze utrzymane Mickiewicza 28 parter zdg 94 283

Pianino
czarne krzyżowe radjo tanio sprzedam Podgórna 6 m. 5. zdg 94 269

Syrop
karmelkowy cukier puder sól sodę poleca Fa Michałowicz i S-ka Poznań ul Szyperska 14/15 telefon 28-81 i 28-82 Pg 6052-48.122

Wyjątkowa okazja
Antykwarnia Antoniego Pióro Aleje Marcinkowskiego 28 zostanie całkowicie zamknięta 31 grudnia 1933 r. Tanio sprzedaje Pg 6053-48.129

Wydrę
wirgińskie czarne krakułowa 56 tanio sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 390

Skład
kolonjalny dobrze zaprowadzony zaraz na sprzedaż A. Nogajewski, ul. Grunwaldzka 27, m. 12. zdg 94 407

Futro
Elki (tchórze) poszycie czarne, figura średnia 150 zł Piekary 20/21 m. 7. zdg 94 341

Skład
2 pokoje, Focha 128. Zgłoszenia Focha 41, m. 7. zdg 94 344

Aparat natryskowy
Krauzbergera dekoracyjny sprzedam. Stroma 24 Kanaki zdg 94 301

Półwiejska 11 Półwiejska 11 Półwiejska 11 Olszewski
Kapelusze, koszule, krawaty, czapki, szale, getry, rękawiczki najtaniej. zdg 94 370

Okazja
Dobrze zaprowadzony skład towarów krótkich w centrum Poznania sprzedam korzystnie — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 324

Sprzedam dom
restauracja, sklep kolonjalny bilard, sala, siedem pokoi, zajazd, ogród owocowy, wieś kościelna, cena 25 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 330

Skład
kolonjalny dobrze prosperujący sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 94 331

Meble najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy Krzyżu. zdg 94 276

Sprzedam
bilet kolei III kl. Poznań—Paryż ważny do 27. 12 za 40 proc. zniżka. Polna 37 skład kolonjalny zdg 94 270

Z biedy sprzedam
skrzydło krótkie (9 000 zł) prawie nowe za 2 500 zł lub dam w zastaw (krótki czas) Zgłoszenia pod zdg 94 237 do Kurjera Pozn

Dom
w Jarocinie nowy światło elektr., łazienki, ogród sprzedam lub zamienię na skład Adres Kurjer Poznański zdg 94 182

Okazyjna
sprzedaż drzwi pokojowych przeszło 30 sztuk Poznań ul Fabryczna 19 mieszk. 4. zdg 94 210

Cegły - tonówki cegły - licówki klinkiery, dachówki
dostarczają w znanej, dobrej jakości po cenach najniższych: Zakłady Ceramiczne M. Perkiewicz, Ludwikowo p. Mosina Telefon: Mosina Nr. 1. — Poznań: nr. 2503 Pg 6128-49.37

Piece przenośne i kuchenki
wewnątrz pancerzone — marki „Standard", kafle oraz glazurowane płytki do wykładania ścian, odporne na wpływy atmosferyczne dostarczają: w znanej, dobrej jakości po cenach najniższych: Zakłady Ceramiczne firmy M. Perkiewicz, Ludwikowo, p. Mosina. Pg 6129-49.36

Obrazy
sztychy, żyrandole masywne porcelana dekoracyjna broń starożytna, różne inne za bezcen przed zamknięciem do 31 grudnia sprzedaje — Antykwarnia Antoniego Pióro Aleje Marcinkowskiego 28. Pg 6 054-48.125

5. KUPNA

Kupuję
używane meble garderobę obuwie. Skład używanych rzeczy Ślusarska 6 a. zdg 94 497/8

Maszyny
do szycia za gotówkę kupuje Skład używanych rzeczy, Ślusarska 6 a. zdg 69 495/6

Gabinety — sypialnie jadalnie kupuje
płaci wysokie ceny — przyjmuje do sprzedaży komisowej dogodnych warunkach Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42 Pg 5 800-47 96

Pianolę
do przystawki F-a Metrostyla Chemodist Nowy Jork za cenę przystępną sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 028

Radjo
3—4 lampowe kompl. na prąd stały kupię okazyjnie. Oferty z cena i opisem Kurjer Pozn. zdg 94 416

Gramofon
waliskę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 347

Skrzydło
krótkie, względnie fortepian kupię, dobrze utrzymane. Oferty wraz cena, podaniem fabrykatu do Kurjera Pozn. zdg 94 332

Gabinet
nowoczesny używany lecz dobrze utrzymany kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 94 280

Pianino
używane kupię Oferty podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 94 278

Poszukuję
taniej dobrej maszyny pisania. Oferty wzorem pisma do Kurjera Poznańskiego pod zdg 94 277

Deski podłogowe
30 mm 1 wagon natychmiast kupię. Zach Przemysł Drzewny. Poznań. Focha 23 zdg 94 275

Maszynę
do szycia kupię dobrze zapłacę. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 296

Kuchenkę elektryczną
oraz części radjowe kupię — Oferty Kurjer Pozn. zdg 90 697

Willę
dwumieszkaniowa po 4, 5 lub 6 pokoi z odrębnemi kuchniami w śródmieściu Poznania kupię, wpłace gotówka 20 do 25 000. — Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 93 802

Rower
dobry kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 94 400

Konika
na biegunach „ładnego" kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 94 542

Pianino
kupię natychmiast Oferty cena Kurjer Poznański zdg 94 539

Szczeniaki - pieski
rasowe kupię, pudle zajtlerki, dogi, buldogi i t. p. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 501

Potrzebny
Atlas używany. Marsz. Focha 23. I. Lipiak. zdg 94 471

Kupię
50— 100 mórg roli z wodą bez budynków, blisko Poznania — Ehlert, Żydowska 3. zdg 94 516

Gospodarstwo
blisko Poznania 50 — 100 mórg, dobra ziemia z wodą kupię — Ehlert, Żydowska 3 zdg 94 515

Dywan
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 588

6. KAMIENICE

Hotel
bezkonkurencyjny jeden z najlepszych na Pomorzu dwie restauracje stała koncesja wszelki komfort, garaże sprzedam. Czysty dochód netto 20 % Cena 160 tysięcy wpłata 80 tys. Poważne oferty Kurjer Poznański zdg 91 926

Willę
jednomieszkaniową nową kupię Oferty Kurjer Poznański zdg 93 759

Kamienicę
sprzedam 85 000, wpłaty 50 000. Malecki, Rybaki 20 a. zdg 94 408

Zamienię
dom czynszowy w Bydgoszczy dochód 800 miesięcznie na majątek ziemski. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 346

Kamienicę
kupię wpłace 40 000 Oferty Kurjer Poznański zdg 94 351

Dom czynszowy
ubikacje fabryczne garaż ogród Bydgoska 5, wartość 83 000 wywoławcza 62 000 licytacja 12. 12. godz. 10 pokój 29 Sąd Grodzki Poznań. zdg 94 255

Kamienica
Łazarz dochodowa cena 90 000,— wpłaty 50—60 000 Informacje „Domus". Plac Wolności 14a. zdg 94 577

7. PIENIĄDZ

Parcele
sprzedaje pożyczk udziela architekt Radziński Wodna 13 telefon 13-07 zdg 89 579

3 000 zł
posiadam przystąpie jako czynna wspólniczka, biegła maszynistka do przedsiębiorstwa Oferty Kurjer Poznański zdg 94 163

Natychmiast
do 15 000 zł pożyczki poszukujemy procent, zabezpieczenie zapewnione, pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Pozn 94 038

Pewny zysk
Wytwórnię chemiczna z powodu zmiany stosunków sprzedam. (Dostawy dla wojska i urzędów). — Znajomość branży niekonieczna. Półwiejska 31, mieszk. 6. zdg 94 489

15 000
ulokuje na hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 478

Wspólniczki (ka)
składu bielizny udział 10—15 tys. poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 94 523

8. DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe w śródmieściu od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia: Plac Nowomiejski 1. m. 1. zdg 93 961

Sześciopokojowe
II piętro blisko pakru Wilsona, komfort słoneczne ciepłe dobra, centralne ogrzewanie gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 619

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia wynajme. Górczyńska 7 zdg 93 984

5 pokoi
komfortowych z centralnem ogrzewaniem ciepła woda ul. Grodziska 6 przy Ostroroga. zdg 93 962

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkania — wskaże „Domus" Plac Wolności 14 a Informacje bezpłatne. zdg 94 220

5 - pokojową willę
komfortowa z centralnem ogrzewaniem, ogrodem, okolica Ostroroga wynajme. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 346

Jednopokojowe
18 dwupokojowe 30 trzypokojowe 53, czteropokojowe 70, wskaże Seida Młyńska 4, m. 2. zdg 94 415

Mieszkanie
4 pokojowe, centralne ogrzewanie zaraz do wynajęcia. A. Zamorski, ul. Niegolewskich 12, II. zdg 94 452

Pokój
z kuchnią wynajme. Osiedle — Swarzędzka 3 zdg 94 337

3
pokoje zaraz. Zgłoszenia Grześkowiak, Aleja Hetmańska 1 — Łazarz. zdg 94 343

Do
wynajęcia 3 pokoje kuchnia z wszelkiemi wygodami. Wiadomość: Sołacz Nad Wierzbakiem 31, m. 3 godz 3—6 zdg 94 281

Meble, pianino
3 pokojowe mieszkanie parter, centrum odstąpie zaraz punktualnym Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 94 289

5 pokojowe
I. i III piętro, centralne ogrzewanie Kochanowskiego 4 m. 5 — Oglądać 11—13 prócz niedziel. zdg 94 443

9 pokojowe
mieszkanie Kraszewskiego 17 I. p. nadaje się także na biura, klinike dla adwokata lekarza. Klucze stróż. zdg 94 315

Dwa
7 pokojowe mieszkanie Matejki 61 III. p., widok na ogród Wilsona. Klucze stróż zdg 94 316

Mieszkanie
5-pokojowe do wynajęcia Fr. Ratajczaka 31 portier zdg 94 384

Mieszkanie
4 pokoj. komfort. słoneczne w dobrym stanie centrum z synalka korzystnie oddam. Oferty Kurjer Pozn zdg 94 430

6 ubikacyj
wysoki parter, przy Romana Szymańskiego do wynajęcia mieszkanie lub sucha składnice od gospodarza Zgłoszenia Kurjer Poznański rg 4598

Podgórna
4 pokoje, parter meble. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 554

1 pokój
4×5 mtr. kw nadające się też na warsztat zaraz do wydzierżawienia Dolna Wilda 11a. zdg 94 540

Pokój
kuchnia, gospodarz Oferty Kurjer Poznański zdg 94 535

Dwupokojowe
kuchnia śródmieście frontowe, balkonami zaraz, dzierżawa 600 zgóry rok wprost gospodarza — Oferty Kurjer Pozn zdg 94 504

3 pokojowe
cztery mieszkania z kuchnią łazienką i przynależnościami wydzierżawi gospodarz w nowo wybudowanym domu na Łazarzu od 15 grudnia lub 1 stycznia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 94 490. Pośrednicy wykluczeni.

7
pokojowa willa komfortowa z ogrodem do wynajęcia zaraz. — Wiadomość Kłabecka, Tama Garbarska 7, telef. 36-66 od godz 2—4 zdg 94 479

5 - cio pokojowe
I ptr wolne Gospodarz, Długa 3, tel. 23-16. dg 2 511

Sześciopokojowe
komfortowe I. piętro, Chełmońskiego 1, portjer Pg 6154-58.17

9. SZUKA MIESZK.

Urzędnik
państwowy szuka 2 pokojowego kuchnia za ½ rocznym czynszem lub zwrotem kosztów. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdg 92 037

5 lub 6
pokoi komfort poszukuje od 1 stycznia lub 1 lutego 1934. Oferty Kurjer Pozn zdg 94 391

Wyższy urzędnik
poszukuje 4 pokojowego mieszkania wygodnego, centrum najwyżej drugie piętro Oferty z warunkam. Kurjer Poznański zdg 94 353

Lekarz
3—4 pokojowego, komfort okolica Łąkowej od 1. 1. 34 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 298

Pokoju
próżnego od gospodarza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 94 293

Próżnego
pokoju poszukuje pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 285

2—3
kuchnia w śródmieściu od gosp. za czynszem. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 378

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią lub 2 pokoi Dzierżawa według ugody Oferty Kurjer Poznański rg 4594

Pięciopokojowego
mieszkania roczny czynsz zgóry, szukam wprost od gospodarza. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 403

3
pokojowego bliżej centrum szuka Mroczkowski, Kwiatowa 11 — 6. zdg 94 598

11. POKOJE UMEBL.

Trzypokojowe
komfortowe czynszem miesięcznym 70. —Jeżyce wolne. Informacje Metelski, Podgórna 6 — 6. zdg 93 810

Pokoik
z klatki. Chwaliszewo 25 — 6. zdg 94 389

Pokój
pokoik, obiadami. Czesława 15, II. prawo. zdg 94 409

Centrum
elegancki, duży utrzymanie, wysoki parter. Kreta 6 — 1. zdg 94 354

Czysty
centralne elektryczność. Śniadeckich 22, m. 4. zdg 94 325

Dwuosobowy
niekrępujący. Półwiejska 28, I. mieszkanie 6. zdg 94 329

Skarbowa
7 m. 10 zdg 94 282

Klatka
elegancki elektryczność, telefon panu. Kreta 7 m 7 zdg 94 279

Dwuosobowy
słoneczny utrzymaniem lub bez. Słowackiego 35 m. 5. zdg 94 252

Podgórna
2a. — 9 utrzymaniem — bez zdg 94 248

Pokoje
1 2 osobowy Kantaka 5 m. 7 zdg 94 246

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem) Półwiejska 2 — 6. zdg 94 244

Jeden
lub dwa przyległe. Graniczna 14 m. 16. zdg 94 441

Pokój
z utrzymaniem wynajmę na dwie osoby lub pojedyńczo od zaraz. 3 Maja 3a, II. ptr., mieszkanie 20 zdg 94 306

Frontowy
czysty. Śniadeckich 3. m. 6. zdg 94 312

Dwa
(kuchnia) u samotnej, Małeckiego 6, mieszkanie 11 6—8. zdg 94 357

Niekrępujący
poważnej osobie. Śniadeckich 30 m. 6. zdg 94 364

Niekrępujący
dwuosobowy. Wielkie Garbary 2 m. 11. zdg 94 388

Dwuosobowy
Mostowa 4, m. 4. zdg 94 387

Pokój
jednosobowy lub dwa. Zwierzyniecka 8, m. 5. zdg 94 384

Jasna
12, m. 3. zdg 94 374

Przecznica
4, mieszkanie 5 frontowy duży słoneczny. zdg 94 405

Młyńska
12a, mieszkanie 10 zdg 94 402

Wrocławska
20, mieszkanie 10 I. piętro ciepły utrzymaniem. zdg 94 399

Pokój
1—2 panom. Wielka 18 — 14. zdg 94 429

Utrzymaniem
Wały Zygmunta Augusta 2 — 11 wysoki parter. zdg 94 426

Urzędniczce
spokojny oddzielny klatki. Aleje Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 94 550

Ładny
frontowy, duży umeblowany. — Rzeczpospolitej 9, m. 4, I ptr. zdg 94 548

Pokój
pokoik. Słowackiego 39 — 9. zdg 94 545

Pokój
próżny, używaniem kuchni, łazienki, także na biuro, zaraz do wynajęcia. Wały Królowej Jadwigi 1, I. piętro, mieszkanie 7. zdg 94 543

Jednoosobowy
ładny, obiady. Skarbowa 4, mieszkanie 14. zdg 94 532

Zdrowy
komfortowy, inteligentnym. Plac Nowomiejski 5, III. wejście ogrodowe, m. 30. zdg 94 425

Pokój
zaraz lub 15. 3 Maja 6, m. 12, podwórze. zdg 94 477

Ciepły
Strusia 2. 10. zdg 94 500

Pokój
wynajmę, także przyjezdnym. — Plac Sapiežyński 2 a, m. 16. zdg 94 474

Elegancki
Mickiewicza 17 — 4 zdg 94 518

Niekrępujący
zaraz. Piekary 8, mieszkanie 8. zdg 94 513

W willi
2—3 pokoje dobrze umebl. wydzierżawie od zaraz. Tel. 62-66 zdg 94 571

Grobla
19 — 8. Pokój zdg 94 569

Śródmieście
elegancki, utrzymaniem — bez. Wały Jana III 11, m. 2. zdg 94 565

Umeblowany
i próżny. Matejki 4 mieszkanie 9 zdg 94 463

Pokój
zaraz. Żupańskiego 4 mieszk. 15. zdg 94 461

Wolny
jedno-dwuosobowy utrzymaniem, bez. Matejki 66 — 8. zdg 94 459

Niekrępujący
Zielona 3 mieszk. 5 zdg 94 589

Panienkom
Strzelecka 31, mieszkanie 11. zdg 94 564

Pokój
pokoik, także przyjezdnym. Kreta 4, II., prawo. zdg 94 563

Pokój
Dąbrowskiego 50 I. piętro lewo. zdg 94 531

12. SZUKA POKOJU

Pokoju śródmieściu
poszukuje od piętnastego telefon, łazienka, centralne ogrzewanie. Absolutnie niekrępujący. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 345

Pokoju
ładnego od stycznia poszukują studenci najchętniej centralne ogrzewanie do 60 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 94 271

Próżnego
pokoju poszukuje pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 284

Pokoju
pobliżu Pl. Nowomiejskiego, niekrepujacego do 30 złotych, od 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 442

Poszukuję
pokoju próżnego od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 309

Pokój
lub skład śródmieście na biuro potrzebne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 536

Z klatki
ładny na kilka dni od zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 499

Dwuosobowego
35. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 491

Młode
małżeństwo bezdzietne szuka dwóch eleganckо umeblowanych pokoi śródmieściu, telefon. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 476

Próżnego
pokoju poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 576

13. LOKALE

Składu
małego wraz z pokojem i kuchnią przy ruchliwej ulicy poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 94 040

Ubikacja
na cele handlowe, przemysłowe od gospodarza. Półwiejska 30. zdg 94 348

Skład
od gospodarza Półwiejska 30 — dzierżawa miesięczna 140,— zdg 94 349

Skład
cygar centrum, najlepszy punkt odnajmie połowę na skład cukierków, dzierżawa roczna 936 zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 304

Ubikacje
warsztatowe do wydzierżawienia, Dąbrowskiego 18. zdg 94 274

Skład
przy narożniku Wielka 15 zaraz. Wiadomość Wrocławska 31, parter, prawo od 2—4, tel. 21-86. zdg 94 360

Na kancelarję adwokacką
poszukuje 3 pokoi w śródmieściu, nie wyżej 1 piętra. Zgłoszenia do Kurjera pod zdg 94 380

Adwokat
szuka 3—4 pokoi na biura pobliżu Pocztowej, Sapiežyńskiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 456

Składnicy
mieszkaniem, 2 pokojowem, śródmieście poszukuje, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 94 506

14. DZIERŻAWY

Folwark
380 mórg inwentarzami, objęcie 12 000, wpłaty 7 000 wydzierżawie Ratajczak, Poznań, Stary Rynek 48. zdg 94 395/6

Młyn
parowy na Pomorzu dobrze prosperujący do oddzierżawienia, pośrednictwo niewykluczone. — Zgłoszenia pisemne do Kurjera Pozn. zdg 93 801

Ubikacje
fabryczne 250 kwm., parter I p., podwórzem do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 973

Plac bocznicą
320 m2 wydzierżawie 50 zł miesięcznie. Do przejęcia na własność budynek i oplotowanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 556

Serdeczna
prośba w imię miłości bliźniego. Dla ubogiej rodziny na b. Wesołem Miasteczku jest potrzebna pierzyna i powłoka. Łaskawe zgłoszenia uprasza Wł. Krzyżagórska, Wyspiańskiego 16, m. 3, telefon 67-95 grzecznościowy. zdg 93 756

Przyjmujemy
dzieci na wychowanie. Przytulisko dla niemowląt Słowackiego 43. zdg 94 184

Krawcowa
szyje suknie płaszcze kostjumy modnie i tanio. Długa 14, mieszkanie 5. zdg 94 464

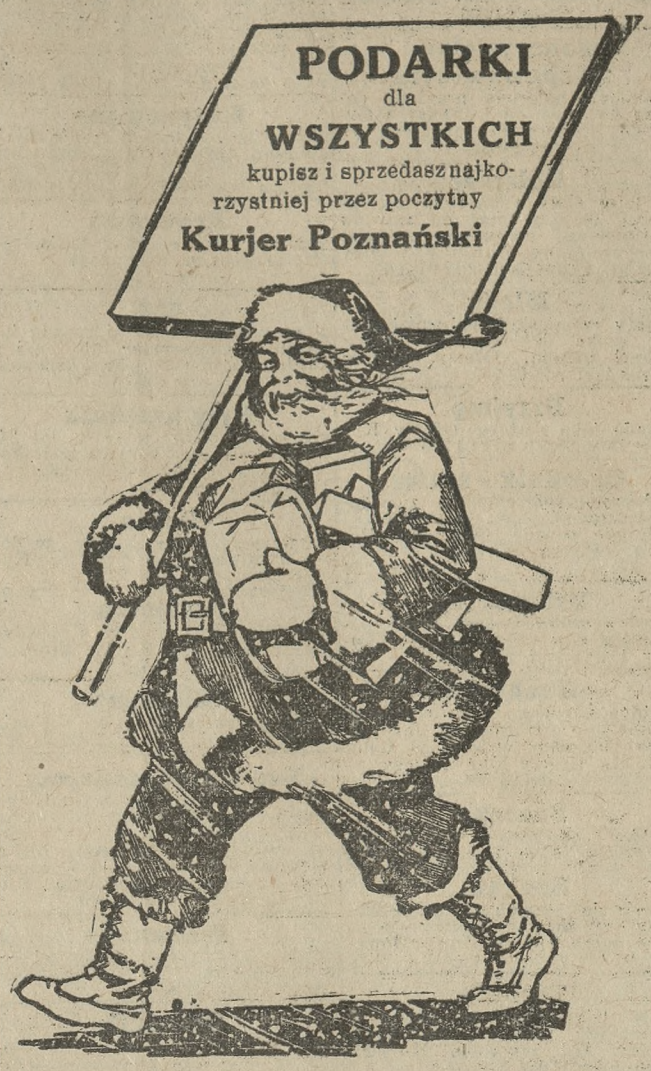

Poszukuję
od 1 stycznia lub 1 lipca 1934 dla mojego krewnego dzielnego agronoma dzierżawy mniejszego majątku 400—500 mórg dobrej ziemi z inwentarzem lub bez inwentarzy. Zgłoszenia przyjmuje Jan Dołęga-Lewandowski, Mieszków, powiat Jarocin. zdg 94 177

Kuźnię
z mieszkaniem mam zaraz do wynajęcia lub na sprzedaż od właściciela. Marcin Gleisner, Mogilno, Sadowa 8 zdg 94 453

15. LETNISKA i UZDROWISKA

Zakopane
Pensjonat „Złoty Róg“ pokoje południowe oddzielne balkony, ciepła, zimna woda centralne ogrzewanie łazienki pianino — Zgłoszenia Anna Chmielewska, ul. Chałubińskiego. zdg 93 380

Sanatorjum „Sanato“ Iwonicz
Podkarpacie Dra Aleksiewicza Choroby stawów, kości, gruczołów (reumatyzm gruźlica). Kąpiele na miejscu. Staranne leczenie. Ceny znacznie zniżone Prospekty za znaczkiem 30 gr. ng 6301

Wisła
Cieszyńskie komfortowy Pensjonat „Lotos“ ślicznie położony poleca na sezon zimowy pokoje kuchnia pierwszorzędna, ceny umiarkowane. Zarząd. zdg 94 290

Rabka
Pensjonat „Helios“ komfortowy — otwarty cały rok. Piechocka, telefon 70. ng 6891

20 LICYTACJE

Subhasta
12 012 zł cena wywołania nieruchomości Szamotuły Dworcowa 2 najruchliwszy punkt przy rynku, dwa składy, ubikacje handlowo-przemysłowe zostanie sprzedana 14 grudnia, godzina 10 w Sądzie Grodzkim Szamotuły pokój 9, w drodze egzekucji Możliwość objęcia niskoprocentowej hipoteki Informacje Poznań Długa 3, mieszkanie 2. zdg 92 908

Skrzydło zagraniczne radjoaparaty, gramofony aparaty fotograficzne
marty walizki piece gazowe, kuchnie westfalską kasy National, kanapy, leżanki tapczan różne lustra, obrazy, różne pojedyńcze meble i drobiazgi w Lokalu Publ. Licytacji Wroniecka 4 piętro, otwarty 8 do 18 Pg 6 158-49.74

22. ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro, lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 92754/5/6

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol“ (z kogutkiem). Usuwają ból, pieczenie, swędzenie, krwawienie, zmniejszają guzy (żylaki). Sprzedają apteki. ng 4514

Niebywała okazja Gwiazdkowa
podpięcia, poduszki, pościele oraz wszelką bieliznę pościelową, kołdry, firany poleca Fabryka Bielizny, Płócien J. Schubert, Wrocławska 3. Specjalność: wyprawy ślubne gotowe na zamówienie i z metra. Pg 6019-48.62

Znana
wróżbiarka Adarelli przepowiada przyszłość z cyfr i kart. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 94 393

Urzędnik
państwowy i właściciel domu przyjmie domy w administrację. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 302

Wybór podarku
gwiazdkowego sprawia kłopot, naraża na niepotrzebne bieganie po sklepach Wiadomość o takim praktycznym odpowiednim dla wszystkich otrzymają nadsyłając swój adres — Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22 skrzynka 3. Pg 6 121-48.37

Słynna
chiromantka przepowiada przeszłość, przyszłość. Grobla 4, m. 2 zdg 94 428

0,60
manicure, czernienie. Zamkowa 7, m. 7. zdg 94 502

Sulicki, Kramarska 17 nar. Rynkowej — Futra
kołnierze, kurtki, mufki wszelkie przeróbki wykonuje elegancko tanio. zdg 94 582

Kołdry
wykonuje przerabia Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 94 458

Wróżka
chiromantka, krótko w przejeździe przyjmuje cały dzień. — Wolnica 3, mieszk. 10. zdg 94 595

Pierniki na święta
wypieka się z najszlachetniejszej mieszanki z specjalnym receptem w oryginalnych paczkach poleca tylko Drogerja Nowa, Poznań, ul. Wrocławska 38 Drogerja Św. Marcina, Św. Marcin 62, telefon 51-91. Pg 6 150-49.64

23. OŻENKI

Olbrzymi wybór
majętnych, zdecydowanych pań panów poleca „Echo“ Poznań, Św. Marcin 22. — Najpoważniejsze biuro matrymonjalne w Polsce. Zapoznania ściśle towarzyskie — dyskrecja gwarantowana. Pg 6 151-58.19

Panna
młoda, wykształcona, inteligentna posiadająca 8 tys. gotówka, kompletne umeblowanie oraz wyprawę, pragnie zawrzeć znajomość z urzędnikiem państwowym na etatowej posadzie. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 451

Kawaler
lat 27 rzym. kat. zbożowiec posiadający nieruchomość poszukuje panny do lat 25, posag 25 000 zł gotówką Cel matrymonjalny. — Zgłoszenia tylko poważnie myślących pań możliwie z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdg 94 247

Panna
posiadająca posagu 180 000 wyjdzie zamąż. „Przyszłość“ Strzałowa 3. zdg 94 422

Handlowiec
lat 27, przystojny poślubi panią zdecydowaną (chętnie biurową), która udzieli 1 200 złotych do usamodzielnienia się — Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdg 94 228

Życzenie gwiazdkowe
Brunet lat 29 posiadający małą nieruchomość na posadzie pozna panią odpowiednim majątkiem. Cel matrymonjalny. Oferty, fotografja, zwrot Kurjer Poznański zdg 94 168

Wdowa
lat 45 z dorastającą córką, duże mieszkanie, wyjdzie za starszego pana na stanowisku inwalida lub emeryt. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 512

Przystojny
trzydziestoletni solidny, wykształcony szuka narzeczonej. Oferty Kurjer Pozn zdg 94 419

Inteligentna
lat 23, 12.000 gotówki wyjdzie zamąż za wyższego urzędnika lub właściciela nieruchomości. Poważne zgłoszenia Wały Zygmunta Augusta 4 m. 9 zdg 94 561

24. NAUKA

Kursy kroju
szycia, robót ręcznych, warunki bardzo korzystne. Marji Magdaleny 1 m. 7. dg 2028/9

Francuskiego
doskonałych lekcyj literatury, gramatyki, konwersacji (akcent paryski) udziela emeryt, gimnazjalna nauczycielka przygotowuje do matury Oferty Kurjer Poznański zdg 94 066

Włoski
bardzo dobry 1.50. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 521

Studentka
dyplomem nauczycielskim udzieli sumiennie korepetycyj. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 339

Kto
udzieli lekcyj niemieckiego i konwersacji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 342

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 352

Profesor
doktór matematyki, udzieli lekcyj matematyki w zakresie egzaminu dojrzałości oraz Analizy Wyższej: 50 złotych miesięcznie — 3 godziny tygodniowo. Adres Kurjer Poznański zdg 94 328

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
Aleje Marcinkowskiego 24 zdg 94 297

Szkoła Tańców Szczurkówny Gwarancja wyuczenia
Wrocławska 14. zdg 94 321

Kursy
stenografji, pisania maszyną. — Kantaka 1, m. 6. zdg 93 921

25. MUZYKA

Dyplomowany pianista
udziela dorosłym lekcyj Wierzbięcice 15 I., mieszkanie 22. zdg 94 238

Trio
damskie wolne, humor, śpiew. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 450

Kwartet
lub trio pierwszorzędne z akordeonem i śpiewem od 1 stycznia potrzebne Zgłoszenia z podaniem wymagań i fotografją Wielkopolanka, Pleszew. ng 6 908

Strojenia
naprawy fortepianów solidnie, ceny kryzysowe. J. Giżelski Wierzbięcice 37 a mieszkanie 7 lub Wielkopolska Szkoła Muzyczna, Ratajczaka 36 zdg 92 743

26. ROZRYWKA

Jan Kiepura
śpiewa po polsku „Signorina“ i „Nimon uśmiechnij się“ w filmie „Zdobyć Cię muszę“ w kinie „Sfinks“ zdr 94 133

Trzy świnki
to nasz najnowszy kolorowy dodatek do niezwykłego filmu „Port San Diego“ z Claudette Colbert w kinach Odeon i Colosseum. Pg 6 016-48.93

Kino Tęcza, Łazarz
Śpiew całus dziewczyna. zdg 94 421

Londyńska
Maszalarska 8 poleca swym gościom przyjemny wieczór. Koncert. zdg 94 572

27. SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Panna
do dzieci lub pokoi poszukuje posady zarazlub od 15. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 93 733

Kucharka
gospodyni szuka posady najchętniej do Warszawy od 15 lub 1 stycznia Oferty Kurjer Poznański zdg 94 213

Maszynistka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 027

Panienka
która pracowała w piekarni, cukierni szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 125

Poszukuję
posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 982

Sierota
skromna, uczciwa, cośkolwiek z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 140

Dziewczyna
z gotowaniem, szyciem, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 144

Krawcowa
pierwszorzędna szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 052

Dziewczyna
poszukuję prania lub sprzątania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 113

Administrator dóbr
z wykształceniem rutynowany rolnik mający poza sobą 28 lat pracy zawodowej z poważnemi poleceniami znanych pp ziemian poszukuje od 1 stycznia lub później odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 93 491

Prania
poszukuje w dom lub poza dom tanio od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 099

Biedna wdowa
poszukuje posługi z praniem i gotowaniem lub uprzątaniem. — Oferty do Kurjera Pozn. zdg 94 009

Sierota
umiejąca gotować, szyć poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 061

Wychowawczyni
władająca biegle językiem francuskim i kochająca dzieci szuka posady od 15 grudnia lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 072

Pokojowa hotelowa
szuka posady 15. 12 33. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdg 94 071

Krawcowa
mistrzyni praktyka w pierwszorzędnych salonach mód. poszukuje posady. Może wyjechać. — Oferty Kurjer Poznańsk i zdg 94 087

Urzędnik gospodarczy
lat 24 średnim wykształceniem i dobra praktyka, energiczny sumienny obeznany wszechstronnie poszukuje posady na skromnych warunkach. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 93 955

Małżeństwu
pokój. Adres Kurjer Poznański zdg 94 012

Poszukuję
posady z dobrem gotowaniem, — szyciem, polecenia Oferty Kurjer Poznański zdg 93 933

Gospodyni
kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 930

Krawcowa
pierwszorzędna, biegła szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 773

Przychodnia
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 834

Dziewczyna
z dobremi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 93 857

Krawczyni
na elegancka garderobę szuka posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 798

Fryzjerski
pomocnik mesko-damski 2 lata praktyki w meskim wodna ondulacja szuka posady zaraz Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 93 786

Panienka
poszukuje posługi od 15 grudnia. Bardzo dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 707

Krawcowa
z eleganckiem szyciem szuka posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 722

Posługi
za pokój poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 649

Krawcowa
dobra tania poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 93 784

Bieliźniarka
z własna okretka szuka pracy — przyjmie prace w dom lub poza dom, również wyjazd. Specjalność wyprawy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 93 866

TEATRY

Poznań, czwartek, 7. 12.

TEATR POLSKI: Dziś — „Moja panna mama" premjera.

Piątek, 8. 12. o godz 4: „On i jego sobowtór".

Piątek, 8. 12. o godz. 8: „Moja panna mama".

TEATR WIELKI (Opera): Piątek, 8. 12. „Lakme", ostatni występ Ada Sari

Sobota, 9. 12. „Baron Cygański".

Niedziela, 10. 12 Premjera „Cosi fan tutte", opera komiczna.

TEATR WIELKI KONCERTY SYMFONICZNE: — Dziś Piąty Koncert Symfoniczny, dyrygent Mikołaj von der Pals, solistka Colette Frantz (skrzypce).

TEATR NOWY: Dziś — „Dziewczęta w mundurkach" z Jadzią Andrzejewską.

Piątek, 8. 12 o godz. 3: Bajka dla dzieci i młodzieży „Królewna Śnieżka" oraz św. Mikołaj.

Piątek, 8. 12. godz. 8: „Dziewczęta w mundurkach" z Jadzią Andrzejewską.

Sobota, 9. 12 „Dziewczęta w mundurkach" z Jadzią Andrzejewską.

TEATR „NOWOŚCI" — Marszałka Focha 4: Niedziela, 10. 12. o godz. 4: „Poranek góralski"; o godzinie 8: „Wieczór góralski" z udziałem M. Piksy i W Pyrdoła. Bilety od 30 groszy.

Bydgoszcz, piątek, 8. 12.

TEATR MIEJSKI: o godz. 4: „Moja siostra i ja"; o godz. 8 wiecz.: „Grand Hotel".

Sobota, 9. 12. o godzż 4: „Królewna Śnieżka i 7 karłów"; o godzinie 8: „Grand Hotel".

KINA APOLLO METROPOLIS NASZE KINA PROGRAMY NAJTANSZE NAJLEPSZE

ng 5 418/9

KINA

Poznań czwartek, 7. 12.

APOLLO: „Pieśń nad pieśniami".
CORSO: „Zdrada".
COLOSSEUM: „Grzech". Diego" i kolorowy dodatek „Trzy małe świnki".
METROPOLIS: „Pieśń nad pieśniami".
ORZEŁ: ((Biały Wódz".
ODEON: „Grzech".
PROMIEŃ: „Poskromienie złośnicy".
RENAISSANCE: „Maski Dr. Fu — Manczu".
ROXY: „Muszę Cię zdobyć"
SFINKS: „Zdobyć Cię muszę".
SŁOŃCE: „Arjana".
TĘCZA-Łazarz: „Kobiety bez przeszłości".
TĘCZA-Wilda: „Śpiew, Całus, Dziewczyna".
WILSONA: „Jego Escelencja Subjekt".

Bydgoszcz, piątek, 8. 12.

ADRIA: „Rozkoszne kłopoty" (Baby) z Mauricem Chevalier.
APOLLO: „Szalona wdówka".
BAŁTYK: „Wśród apaszów" i „Dusze w niewoli"
KRISTAL: Od piątku „Noc w raju" z Anny Ondrą i najnowszy tygodnik Foxa
MARYSIEŃKA: „Człowiek, który ukradł serce" i Tragedja na Mont-Blanc.
REWJA: „Ekstaza„; na scenie rewja p. t. „Huraganowe wybuchy śmiechu".
SŁOŃCE: „Pat i Patachon jako detektywi".

Kierownik gorzelni
siła fachowa bardzo dobre polecenia poszukuje posady na ordynacje roczna od zaraz lub 1 lipca 1934 r. Huss Zenon Kiełpiny, k. Lidzbarku, powiat Działdowski. zdg 93 555

Inteligentna osoba
z dłuższa praktyką biurowa, językiem polskim i niemieckim stenografja polska i niemiecka — przyjmie posadę ewentualnie w kulturalnym domu za utrzymanie Oferty Kurjer Pozn zdg 93 846

Szofer - ogrodnik
dzielny w swych zawodach przyjmie posadę za skromnem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdg 94 008

Fryzjer
szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 94 267

Rządca rolny
rutynowany, wykształcony 14-letnia praktyka wzorowych warsztatach rolnych hodowlanych. (kawaler) oparty na prima referencjach znanych PP Ziemian Pomorza polecony jako energiczny, sprężysty organizator robocizny, dobry hodowca inwentarzy poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 007

Szofer
inteligentny szuka posady. Adamski, Szubin plac Kościelny 1. zdg 90 471

Siodlarz - tapicer
pilny obowiązkowy uczciwy dobry fachowiec z długoletnią praktyką, żonaty, szuka posady siodlarza dominjalnego zaraz lub później Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 91 471

Urzędnik
wzgl. pisarz gospodarczy lat 25, szkoła rolnicza 5 lat praktyki, bardzo dobremi poleceniami szuka posady od 1 stycznia Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zg 93 460

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi do godziny 4 lub 5 po południu Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rg 4580

Młodsza
dziewczyna z polskim i niemieckim językiem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 449

Kucharka - gospodyni
znająca swój zawód, dobre świadectwa i polecenia, lat 31, poszukuje posady na wieś ewentualnie w mieście od 15. 12 lub 1 stycznia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 94 311

Dobra
krawcowa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 355

Panienka
lat 25 inteligentna, muzykalna, poszukuje posady do dzieci, gospodyni lub jakiejkolwiek. Dobre świadectwa, referencje. Wymagania skromne Oferty Kurjer Poznański zdg 94 366

Radjoaparaty
wszystkich marek przerabiam i naprawiam fachowo i najtaniej Poszukuję pracy. Reparacja słuchawek. Kanałowa 4, m. 10. zdg 94 368

Młoda
wdowa, osoba zaufana, poszukuje posady ekspedjentki, kasjerki, ewentualnie zaopiekuje się dziećmi. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 94 376

Dla
brata mego 17 lat sieroty znajdującego w bardzo krytycznem położeniu poszukuję nauki w rzemiośle z wolnem utrzymaniem lub jakiego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 361/2

Fryzjer
damsko - męski dobra siła szuka stałej posady Zgłoszenia Agencja Pocztowa Tulce pow. Środa zdg 94 300

Posługi
z praniem i gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 266

Porządna
czysta wiejska dziewczyna w młodszym wieku, przyjmie posługę przez pół, względnie cały dzień Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Pozn pod zdg 94 105

Czeladnik
piekarski szuka pracy po wojskowości. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 265

Nauczycielka-wychowawczyni
doskonale polecona przyjmie posadę do dzieci od 5—10 lat. Oferty do Kurjera Poznańskiego zg 94 264

Chłopiec
17 letni silny z dobremi poleceniami mający chęć do zawodu rzeźnickiego poszukuje miejsca, najchętniej na prowincji Oferty Kurjer Poznański zdg 94 260

Młody
żonaty rzemieślnik po wojskowości szuka jakiejkolwiek pracy ewentl kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 257

Przyjmę
posadę jako służąca Oferty Kurjer Poznański zdg 94 256

Ogrodnik - szofer
z dobremi referencjami zna dobrze prowadzenie elektrowni — przyjmie posadę Neumann Poznań, Piotra Wawrzyniaka 27 m 9 zdg 94 254

Dziewczyna
uczciwa szuka posługi przed południem z praniem Oferty Kurjer Poznański zdg 94 251

Kucharka
służąca pierwszorzędna polecenia prasowanie sztywnej bielizny, poszukuje posady w lepszym domu 1. 1. 34. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 420

Praczka
szybko i oszczędnie pierze Żupańskiego 19, m 2. zdg 94 412

Szukam
posady do wszystkiego z gotowaniem w skromnym domu 15 zł. mies. zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 410

Technik
asystent dentystyczny biegły w operatywie i technice, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 94 454

Ekspedjentka
branży rzeźnickiej poszukuje jakiejkolwiek pracy Oferty Kurjer Poznański zdg 94 068

Urzędnik
emeryt VI kat służb w sile wieku mówiący biegle po niemiecku wytrawny korespondent wszechstronnem doświadczeniem administracyjnem księgowości kasowości energiczny uczciwy bardzo dobrze polecony poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer Poznańsk zdg 87 865

Inteligentna
osoba z praktyką w tartacznictwie doskonała siła biurowa szuka za złożeniem kaucji do 2 000 zł odpowiedniej posady Oferty Kurjer Poznański zdg 94 294

Szofer - służący
obeznany centralnem ogrzewaniem instalacja elektryczna obejmie posadę zaraz lub później — Zajdel, Poznań Szwajcarska 23, m 13. zdg 94 286

Krawcowa
przychodnia dobra poszukuje posady 1.50. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 327

Gospodyni - kucharka
szuka posady do samotnej osoby, pensjonatu jadodajni lub do dworu może być w Poznaniu — na wyjazd Oferty Kurjer Poznański zdg 94 597

Poszukuję
z gotowaniem długie dobre świadectwa skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 592

Elektromechanik
nawijacz biegły elektromedycynie poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 94 596

Pisarz gospodarczy
albo młodszy urzędnik lat 28 energiczny z dobrą praktyką w majątkach i gospodarstwie ukończona szkoła rolnicza bardzo dobre polecenia przyjmie posadę od zaraz Adres Al. Świtalski Kaliska p. Żnin. zdg 94 559

Rutynowana
ekspedjentka branży rzeźnickiej, dobremi świadectwami poszukuje posady od 15 XII. 33. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 94 525

Krawcowa
domowa szuka pracy tanio. — Oferty Kurjer Poznański rg 4599

150
zł za wskazanie stałej posady inkasenta, magazynier lub innej z kucja. Oferty Kurjer Poznański rg 4595

Były urzędnik
skarbowy oficer rezerwy, lat 24, znający dobrze sprawy podatkowe szuka posady Oferty Kurjer Poznański rg 4593

Dobra
krawczyni szuka posady w domach prywatnych Oferty Kurjer Poznański zdg 94 544

Fryzjerka
manikurzystka poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. dg 2 512

Młodsza
posługaczka poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 486

Rządca gospodarczy
lat 35, lepszem wykształceniem, szkoła rolnicza handlowa, dłuższa praktyka, dobry organizator pracy, specjalność hodowla bydła mlecznego poszukuje od 1. 1. posady żonatego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 510

Panienka
do dzieci, umiejąca haftować — szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 579

Ogrodnik
kawaler, z dłuższą praktyką, pewny w swym zawodzie poszukuje posady Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 336

Prania
i prasowania specjalnie sztywnej i cienkiej bielizny jako przychodnia poszukuje Zgłoszenia Sperling Jeżycka 45 mieszk. 9. zdg 94 350

Młodszy
sekretarz adwokacko-notarjalny z sześcioletnią praktyką w biurze adwokacko-notarjalnym dobrze obeznany w sprawach procesowych poszukuje posady od zaraz względnie później Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 303

Kierownik cegielni
z długoletnią praktyką nawskroś sumienny energiczny doświadczony fachowiec poszukuje posady Wynagrodzenie skromne — Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 174

28. WOLNE MIEJSCA

Elewki
do nauki gotowania i podawania Skarbowa 4 mieszk. 7. zdg 94 488

Zaraz
potrzebna orkiestra trio lub kwartet Bufetowa na rachunek możl. kaucja 300 ekspedjentka do bufetu Ekspres Zgłoszenia z fotografją Hala Miejska Tczew. ng 6 907

Nauczycielki
rutynowanej z dobremi świadectwami poszukuje majątek do 7-letniego chłopca i 10-letniej dziewczynki Żąda się znajomości muzyki i obcych języków Adres poczta i majątek Gródki-Pomorze. dg 2 516

Dziewczyna
uczciwa gotowaniem świadectwa od 15 grudnia Mickiewicza 31, mieszkanie 8. zdg 94 467

Kucharki
restauracyjnej poszukuje i podkucharkę Adres Kurjer Poznański zdg 94 466

Do 1 000 zł miesięcznie
zapewniam energicznym osobom. Informacyj udziela T-wo Bankowe w Grudnie, ul Hoovera 9. zdg 93 187

Szukam
ekspedjentki lub wspólniczki z gotówką 600 zł do zaprowadzonego interesu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 590

Mistrz młynarski
kawaler potrzebny od zaraz do większego młyna Kaucja wymagana Oferty wraz z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zdg 94 236

Krawczynie inteligentne
stała prace otrzymać mogą — Skarbowa 4 m 15, godz 10—2 5—8 dg 2298

Uczeń
blacharski potrzebny Jan Strojny, Rynek Śródecki 11. zdg 94 436

Fryzjer
fryzjerka, dobre siły mogą się zgłosić na stałe. Ul. Jezuicka 6. zdg 94 308

Kuśnierka
w dom potrzebna. Jezuicka 8, sklad. zdg 94 318

Dentysta
poszukuje technika własnem mieszkaniem Poznaniu jako wspólnika. Oferty Kurjer Pozn zdg 94 394

Służąca
do dziecka dobre gotowanie świadectwa 15. b. m. Polna 2 m. 9. zdg 94 418

Ekspedjentka
potrzebna kaucja Cukiernia — Marsz. Focha 32 zdg 94 245

Uczeń
zegarmistrzowski kilka klas gimnazjum potrzebny Chwiłkowski, św Marcin 40. zdg 94 29?

Fryzjerka
zaraz Groha 28 zdg 94 166/6

Bufetowa
przystojna z obsługą gości potrzebna na prowincje. Oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdg 94 322/3

Posługa
dziewczę predkie i punktualne od zaraz. Mickiewicza 13. m. 9. zdg 94 555

Ekspedjentki
do pomocy potrzebne. Karaś — Zamkowa 4. zdg 94 566

Zaraz
potrzebna onkiestra trio lub kwartet Bufetowa na rachunek możl. kaucja 300 ekspedjentka do bufetu Ekspres Zgłoszenia z fotografją Hala Miejska Tczew. ng 6 907

Nauczycielki
rutynowanej z dobremi świadectwami poszukuje majątek do 7-letniego chłopca i 10-letniej dziewczynki Żąda się znajomości muzyki i obcych języków Adres poczta i majątek Gródki-Pomorze. dg 2 516

Dziewczyna
uczciwa gotowaniem świadectwa od 15 grudnia Mickiewicza 31, mieszkanie 8. zdg 94 467

Kucharki
restauracyjnej poszukuje i podkucharkę Adres Kurjer Poznański zdg 94 466

Do 1 000 zł miesięcznie
zapewniam energicznym osobom. Informacyj udziela T-wo Bankowe w Grudnie, ul Hoovera 9. zdg 93 187

Szukam
ekspedjentki lub wspólniczki z gotówką 600 zł do zaprowadzonego interesu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 590

Mistrz młynarski
kawaler potrzebny od zaraz do większego młyna Kaucja wymagana Oferty wraz z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zdg 94 236

Krawczynie inteligentne
stała prace otrzymać mogą — Skarbowa 4 m 15, godz 10—2 5—8 dg 2298

Uczeń
blacharski potrzebny Jan Strojny, Rynek Śródecki 11. zdg 94 436

Fryzjer
fryzjerka, dobre siły mogą się zgłosić na stałe. Ul. Jezuicka 6. zdg 94 308

Kuśnierka
w dom potrzebna. Jezuicka 8, sklad. zdg 94 318

Dentysta
poszukuje technika własnem mieszkaniem Poznaniu jako wspólnika. Oferty Kurjer Pozn zdg 94 394

Służąca
do dziecka dobre gotowanie świadectwa 15. b. m. Polna 2 m. 9. zdg 94 418

Ekspedjentka
potrzebna kaucja Cukiernia — Marsz. Focha 32 zdg 94 245

Uczeń
zegarmistrzowski kilka klas gimnazjum potrzebny Chwiłkowski, św Marcin 40. zdg 94 29?

Fryzjerka
zaraz Groha 28 zdg 94 166/6

Bufetowa
przystojna z obsługą gości potrzebna na prowincje. Oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdg 94 322/3

Posługa
dziewczę predkie i punktualne od zaraz. Mickiewicza 13. m. 9. zdg 94 555

Ekspedjentki
do pomocy potrzebne. Karaś — Zamkowa 4. zdg 94 566

Na ból głowy tylko proszek z żabką
Pg 5 131-31.5

Ekspedjentka
do składu cukierków, Św. Marcin 19. zdg 94 482

Uczennica
potrzebna Stroma 22. Salon mód Łacińska. zdg 94 513

Służąca
potrzebna. Ul Stroma 22 Kacinski. zdg 94 517

Za
wypożyczenie 1400 zł. wskaże posadę nauczycielską teraz lub od nowego roku. Szczegóły zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 514

Samodzielny
fotograf siła pierwszorzędna potrzebny zaraz Oferty z własną fotografją przesyłać „Studjo" — Gdynia, Świętojańska 40. ng 6803

Trykotarka
na pończochy i swetry od zaraz Kościńskiego 12 m 18. zdg 94 574

Fryzjerka
Chełmońskiego 17. dg 2526

Kucharz
kawaler zaraz ogrodnik kawaler 1 stycznia skromne wymagania. Zgłoszenia Ossowski Podgórna 10 zdg 94 295

Potrzebna
prasowaczka zaraz Piotra Wawrzyniaka 3. zdg 94 528/9

Kelner
do klubu, panienki podawania. — Skarbowa 4 m 7 zdg 94 549

Dziewczyna
zaraz potrzebna. Wielkie Garbary 53. m. 1. front zdg 94 587

Przyjmiemy
kilku emerytów zredukowanych urzędników i funkcjonarjuszy do stałej, dobrze płatnej, poważnej pracy zewnętrznej. Zgłoszenia osobiste w sobotę 11—13. Fr. Ratajczaka 17 m 5, biuro. zdg 94 534

Poszukuję
kucharki na majątek od 15, tylko pierwszorzędne Zgłosić Kurjer Pozn. zdg 94 509

Miód
prawdziwy pszczelny z własnej pasieki z lipowego zbioru wysyła za pobraniem franko z opakowaniem 5 kg zł 14.— 10 kg zł 26.—. Pasieka Braci Kulmatyckich, Horodyszcze pta., Kozłów, k Tarnopola Pg 6 141-40 52

Kuśnierki
potrzebne. — Zalewski — Matejki 56. zdg 94 507

Szofera
gotówka 500 zł Ford, poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 485

Uczeń (nica)
z możliwie ukończoną szkołą handlową chętny (a) do pracy, uczciwych rodziców zaraz potrzebny (a) Zgłoszenia z życiorysem i świadectwem The Gentleman wł Stefan Schaefer 27-go Grudnia 4 zdg 94 261

OBUWIE hurtownie i detalicznie **najkrzystniej** każdy z PP. **kupuje** w chrześcijańskiej firmie: **St. Jakubowski**, **Centrala: Poznań, St. Rynek 91**, wejście z ul. Wronieckiej Oddz: **Centrala Obuwia, Kramarska 19 20** Firma przyjmuje asygnaty **„Kredyt"**.

dg 2 369

Śnieg Tatrzański SHAMPOO MYDŁO ŚNIEG TATRZAŃSKI KREM ŚNIEG TATRZAŃSKI PUDER ŚNIEG

Falkiewicz POZNAŃ, ZAŁ. 1911. w PARYŻU

Pg 6123-46.09

Panienka
uczciwa poszukuje jakiejkolwiek posady w gospodarstwie lub do dzieci, umie szyć na maszynie. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 356

Asystentka farmacji
z dobremi praktyka referencjami zdolna szuka posady od stycznia lub lutego. Poznaniu lub blisko Oferty Kurjer Poznański zdg 94 305

Na posługi
potrzebna uczciwa dziewczyna na 2 godziny dziennie wieczorem — Łazarz Zgłoszenia Aleja Hetmańska 44 parter prawo. Pg 6 157-49.74

Humor zagraniczny

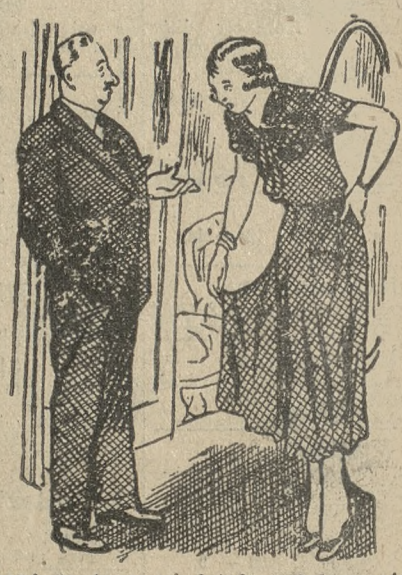

— I cóż by pani na to powiedziała, gdybym się o nią oświadczył?

— O mój panie, nic z tego! Ja już jestem zadatkowana.

(Muskata — Wiedeń). S. F.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.